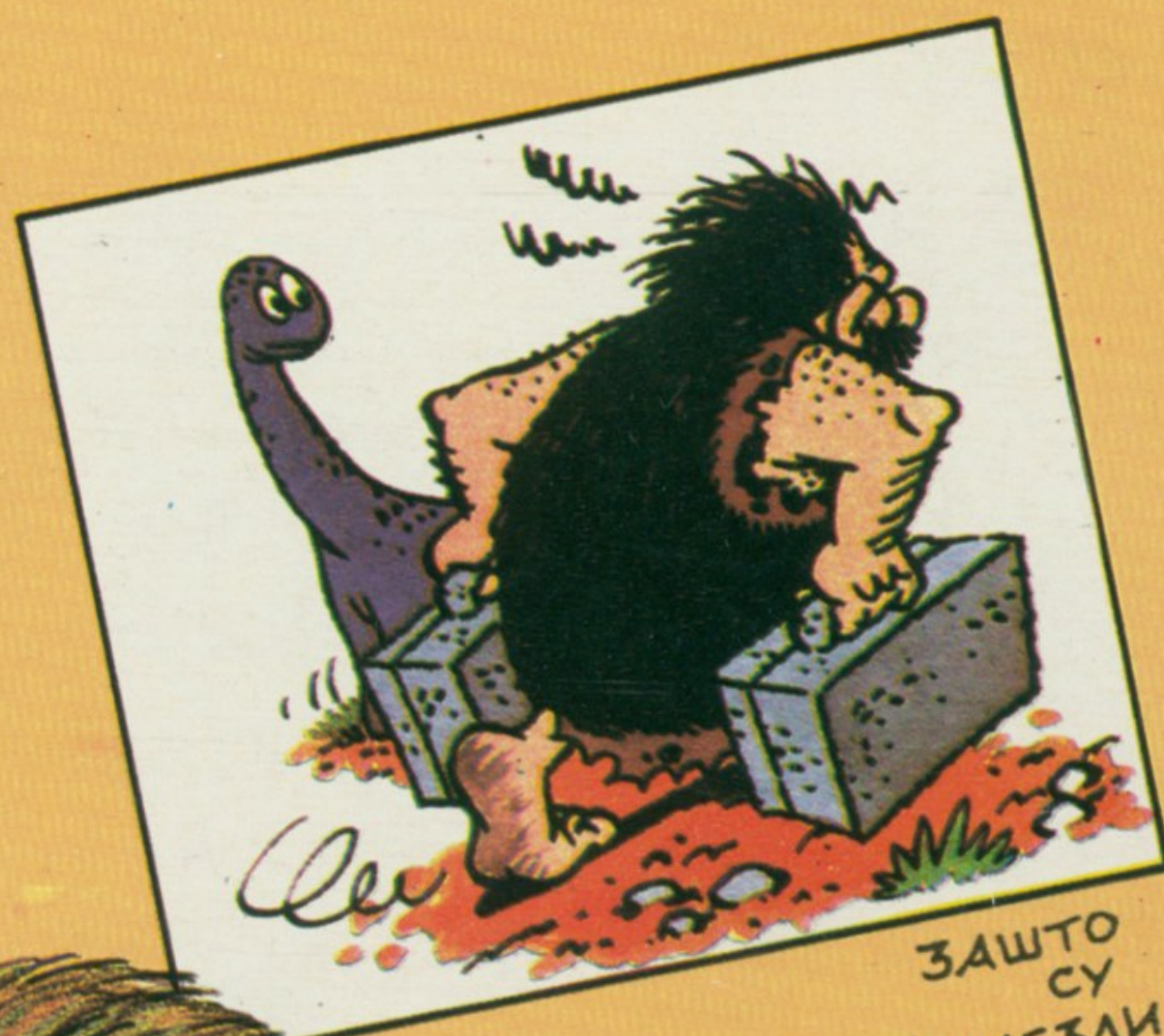

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

14. XII 1990. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LII • 20 ДИН. • БРОЈ 2033

ПРЕИСТОРИЈСКИ ЕВРОПЉАНИ:

ЉУДИ С НУШКОМ
(СТРАНА 6)

ЖОРЖ БРАК

(1882 - 1963)

ЈЕДАН ОД ОСНИВАЧА И ПРЕДСТАВНИКА КУБИЗМА, БИО ЈЕ РАЂЕН У ЈЕДНОЈ БИЦИ, У I СВЕТСКОМ РАТУ. ЊЕГОВИ САБОРЦИ ОСТАВИЛИ СУ ГА НА БОЈНОМ ПОЉУ ЈЕР СУ БИЛИ УБЕЂЕНИ ДА ЈЕ ПОГИНУО. СПАСИЛИ СУ ГА ТЕК СУТРАДАН КАД СУ СЕ ВРАТИЛИ ДА САКРАНЕ МРТВЕ.

ПТИЦА ARHEOPTERIX

ИЗУМРЛА ЈОШ ПРЕ 150 МИЛИОНА ГОДИНА, НИЈЕ МОГЛА ДА КОНТРОЛИШЕ ПРАВАЦ ЛЕТА ВЕК ЈЕ ЛЕТЕЛА ТАМО КУДА ЈУ ЈЕ ВЕТАР НОСИО.

ПУШЕЊЕ КАО ЛЕК

ГОДИНЕ 1973, КАДА ЈЕ У САД ВЛАДАЛА ЕПИДЕМИЈА ЖУТЕ ГРОЗНИЦЕ, ПУШЕЊЕ СЕ СМАТРАЛО КАО ОДЛИЧНА ЗАШТИТА ОД ОВЕ БОЛЕСТИ.

Хемфри Ботарш

ПОЗНАТИ ФИЛМСКИ ГЛУНАЦ, У ПРВИМ ГОДИНАМА ДЕТИЊСТВА РЕКЛАМИРАО ЈЕ ХРАНУ ЗА БЕБЕ.

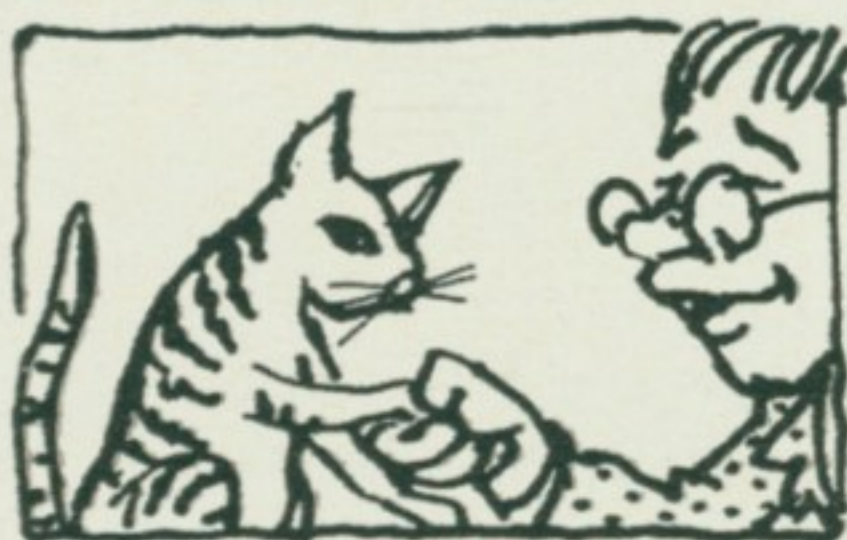
НОВЧАНИК НА ГЛАВИ

ДОМОРОЦИ ИЗ ТОГОА (АФРИКА) НЕКАДА СУ, КАО НОВАЦ, УПОТРЕБЉАВАЛИ ЉУШТУРЕ ШКОЉКИ. НОСИЛИ СУ ИХ НАНИЗАНЕ НА ГЛАВИ, КАО ПЕРИКУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● власници мачака здравији су од других људи, написао је Дезмонд Морис у чувеној књизи „Упознајте своју мачку” и многи су мислили да је то претеривање. Међутим, једно истраживање обављено недавно у САД доказало је да људима које стрес води у инфаркт поседова-

вање мачке и дружење са њом могу дословно спасти живот јер смањују крвни притисак и смирују срце које превише ради.

●●● онај ко после сваког обода попије шољу зеленог чаја, тврде јапански биохе-

мичари, потпуно је заштитно своје зубе од каријеса јер листићи зеленог чаја спречавају размножавање микроорганизама.

●●● од 1841. године сви државни документи у САД носили су печат са грбом на којем је горди белоглави орао – симбол Америке – био погрешно представљен: пти-

ца је имала чупаве ноге с перјем до самих канџи. Тек после пуних 40 година грешка је примећена и исправљена. Свуда, осим на новчаници од 20 долара коју и данас, уместо белоглавог, краси царски орао.

●●● људи који раде с компјутерима често се жале да су им очи уморне јер су ек-

рани на којима се читају подаци мали, а знаци по правилу недовољно читки, а ту је и непријатан одблесак светлости. Да би се побољшао квалитет текста на екрану, амерички стручњаци израдили

су нарочите филтере од полиестера или стакла који се стављају непосредно испред екрана: захваљујући поларизацији светлости уклања се светлосно одбијање и побољшава слика.

●●● у немачком граду Марктобердорфу налази се једини музеј мишоловки на свету чији се број посетилаца нагло повећао у последње време. Разлог: експонати више нису изложени у стакленим витринама и сваки посетилац можда да их узме у руке и испроба. Ако се клопка покаже добра, сарадници музеја на лицу места им дају савете како да направе исту такву мишоловку и од каквог материјала, уз допунски цртеж.

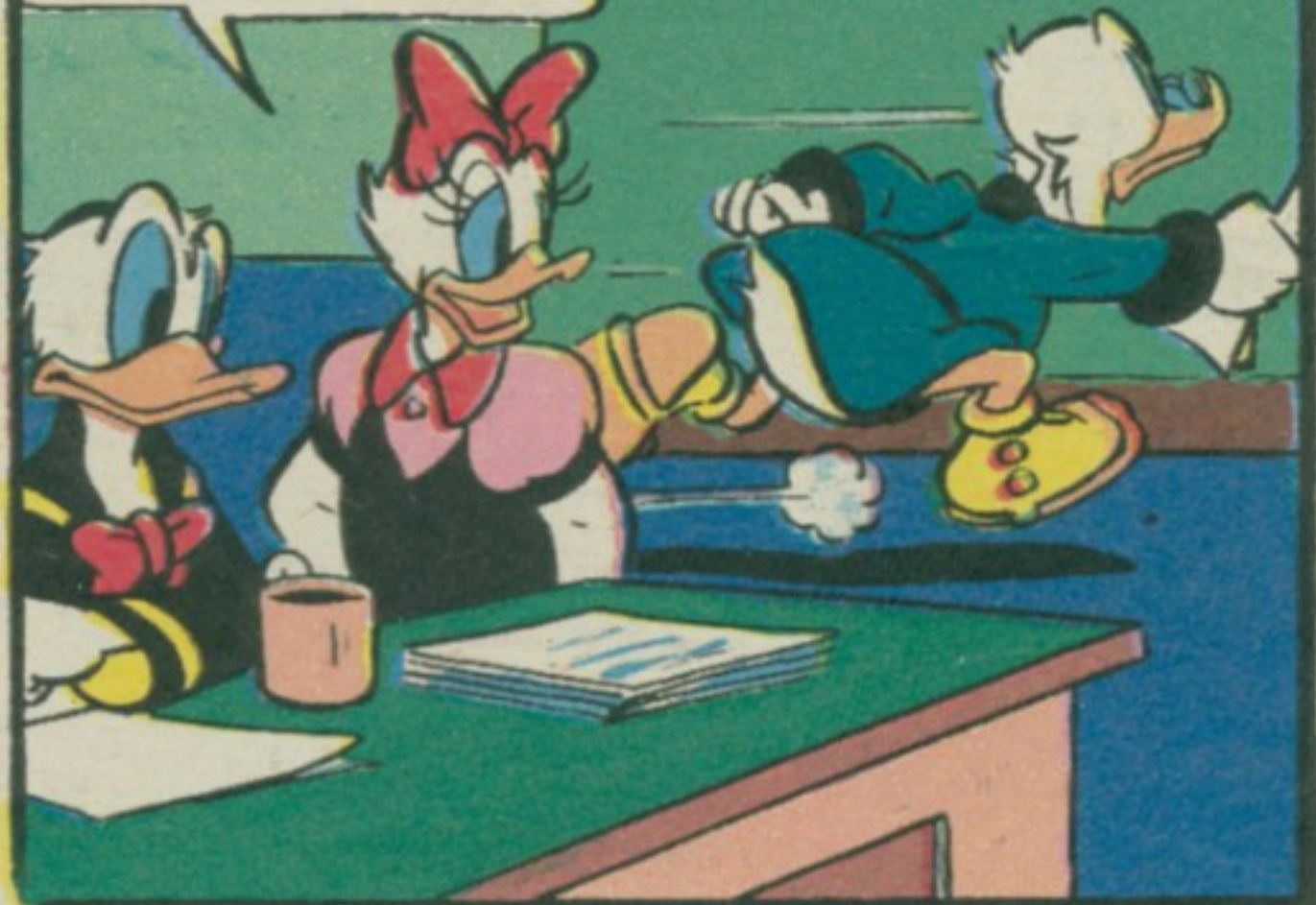
Илустровао: Зоран Петковић-Петко

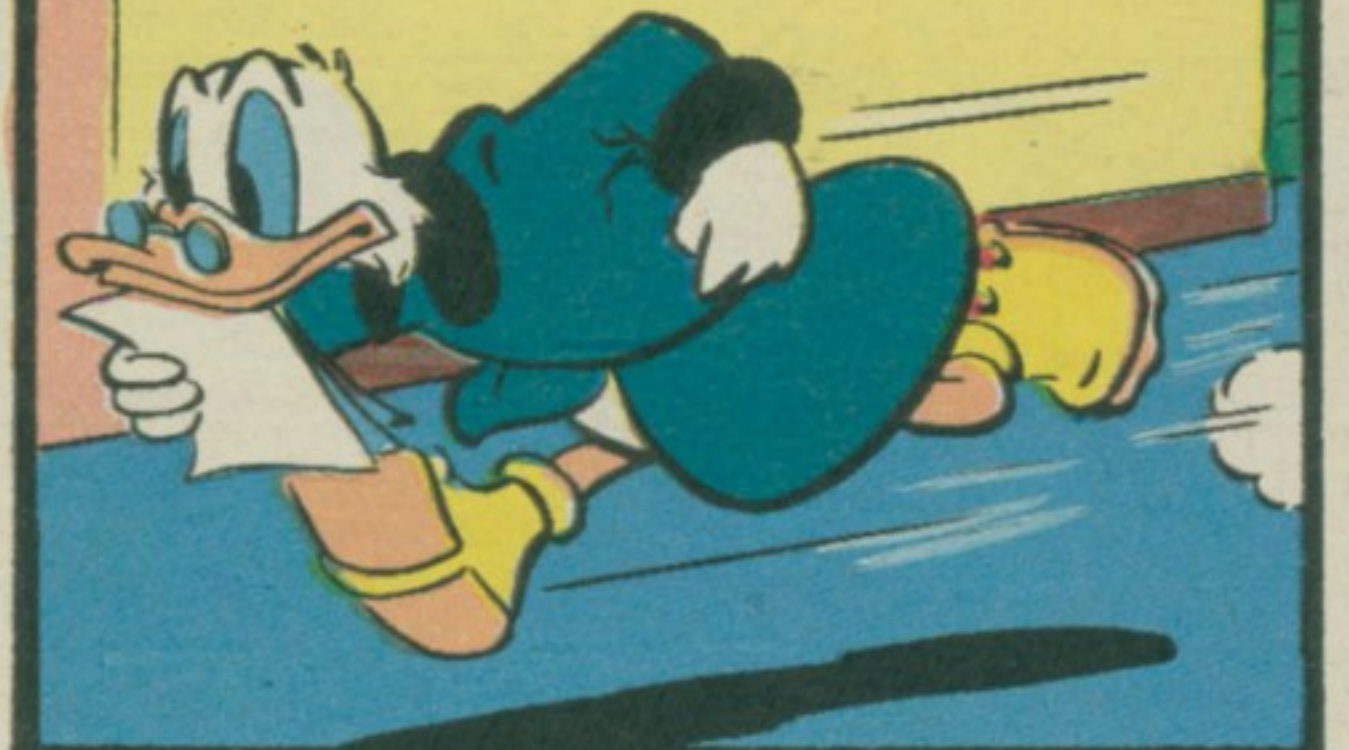
WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

НИКАДА ДА СЕД-
НЕ И ДА СЕ ОД-
МОРИ!

БРЗО ДА ПО-
ШАЉЕМ ОВАЈ
ТЕЛЕКС!

ИЗВИНИ, СТРИЧЕ ...

НЕ САД!
МОРАМ ХИТ-
НО ДА НАПЛА-
ТИМ ОВАЈ РАЧУН!

СТРИЧЕ, ЈЕ Л'
МОГУ...

НЕМАМ
ВРЕМЕНА!
ЈУРИМ
НА
САСТАНАК!

А ШТА
БЕМО...

КАСНИЈЕ ...
КАСНИЈЕ ... НЕ
ЗНАМ ГДЕ МИ
ЈЕ ГЛАВА!

СТИГЛО ЈЕ НЕШТО
ВАЖНО...

НЕК' ЧЕКА!
ОВО МИ ЈЕ
ВАЖНИЈЕ!

МОРАШ МИ
РЕКИ...

ИЗВИНИ! НЕМАМ
НИ СЕКУНД ...
ОООПС ...

ЧОВЕК СВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ
МОРА ДА СЕ ОДМОРИ ОД ПОС-
ЛОВНИХ ПРОБЛЕМА...

Непознато

о

познатима

АРСЕНИЈЕ ЧРНОЈЕВИЋ

КНЕЗ, КАКО ТО БОЉЕ ЗВУЧИ

Зар је могуће да се у исто време појави човек који се издавао за деспота од лозе Ђурђа Бранковића, а није био ни једно ни друго, и патријарх који се пише Чрнојевић а који није од лозе Црнојевића, питао се један искрено зачуђени историчар...

Ноћ без звезда није смела Гаврилу да нађе пут до Грачанице. Могао је то и затворених очију: целу младост провео је у њој, ту би старост дочекао да није... Стресао се сећајући се звука камције која му се два дана раније спустила на леђа. Кожа је пуцала а ране се отвара-але, али патријарх није ма-рио за то — ишибао га је као пса. И док је стискао зубе да не јауче, заклео се у себи да му то неће заборавити ни оп-ростити.

Гаврило се задовољно ос-мехнуо замишљајући патри-јархово лице кад чује да је купио благо из Грачанице. Али, то неће бити довољна казна, премало је то. Ону бру-ку пред браћом само крв мо-же да спере. И док је Гаври-ло будан сањао о освети, ње-гов коњ је избио пред манас-тирску капију. У једном скоку нашао се на земљи и подигао звекир. Прошло је неколико минута, дугих као вечност, док се врата нису одшкрину-ла.

— Ко је? — упитао је поспан, помало уплашен глас.

— Ја сам, Гаврило, не бој се! Отвори!

— А ти си, брате. Где си не-стао ова два дана? — упитао је вратар. Уместо одговора, Гаврило се провукао и, гур-

нувши га у страну, широм от-ворио врата. За њим су јурну-ли Јеген-пашини људи. Пре-неражен, вратар је гледао ка-ко журе ка цркви. Знао је за-што: да покупе благо скриве-но у куполи.

Паре важније од главе

Из Грачанице су Турци изја-хали тек у зору са девет коња натоварених благом. Покупи-ли су драгоцености и новац у вредности од 100.000 талира. Све је то одмах присвојио Је-ген-паша а онда пожurio да ухвати патријарха. Прича се да га је везао за коња и вукао га за собом по прабини. Ни то му није било довољно. Од-лучио је да му одсече главу јер га је Гаврило оптужио да му аустроугарски цар шаље новац да диже буну против Турака и да у грачаничкој ку-поли има скривено још силно благо. То би се и догодило да му Арсеније није понудио 10.000 талира. Јеген-паша се кратко двоумио. Од Арсени-јеве главе неће имати никак-ве користи, а 10.000 талира је лепа пара.

Искључе ли се догађаји не-посредно везани за Велику сеобу Срба мало се зна о Ар-сенију Чрнојевићу, о њего-вом пореклу, месту рођења, породици, месту на коме по-

чива. А свим тим недоумица-ма, забунама и погрешним ту-мачењима највише је доприн-ео сам Арсеније.

Године 1706. он је од ау-строугарског цара затражио да му потврди титулу кнеза коју је његова породица дав-но стекла. Ништа необично, штавише, овај захтев је био потпуно оправдан уколико је Арсеније припадао Бајицама или Бјелошевићима, племе-нима из Катунске нахије за ко-ја се зна да су имала кнеже-ве. Међутим, много је чудило то што је од цара захтевао да га призна за кнеза од Албани-је, а ту титулу никада нису но-силе ни Бајице ни Бјелошеви-ћи. Још веће чуђење изазва-ла је молба да његов грб мо-гу да наследе не само мушки, него и женски потомци њего-вог брата Ђорђа. Ипак, об-јашњење постоји: у време у коме је живео признавање племенитог порекла значило је не само већи углед него и материјалну корист. Кнез од Албаније, звучало је, мора се признати, много боље него само — кнез.

На душу кардинала

И око Арсенијевог прези-мена има недоумица. У исто-рији Црне Горе, написаној на основу онога што је чуо, Си-ма Милутиновић — Сарајлија је тврдио да Арсеније, рођен као Алексије, уопште није био од рода Црнојевића, него се тако „прозвао“. У том присва-јању презимена Сима није, као неки, видео жељу да се сачува успомена на послед-њег црногорског владара,

већ Арсенијеву намеру да се-би прида што већу важност. Слично је мислио и историчар Иларион Руварац који се чу-дио како се у „исто доба поја-ви човек који се издавао за деспота од лозе Ђурђа Бран-ковића, а који то није био, и патријарх који се пише Чрно-јевић а није од лозе Црноје-вића“. Остали су једноставно признавали да појма немају како је гласило право Арсе-нијево презиме.

Савремени историчари имају одговор и на то питање. Сасвим је могуће да се патријарх заиста презивао Црно-јевић, што не мора да значи да је био у сродству са вла-дарском лозом. Да се Арсе-није лажно представљао, то би, свакако, и открили и иско-ристили непријатељи, пре свих Ђорђе Бранковић — који је искористио његово одсут-ство из Србије да се прогласи за деспота — и острогонски кардинал Колонић коме се

ставља на душу патријархова смрт. Колонић је заиста из дна душе мрзео Арсенија, називао га сином ђавола, ковчегом демона, лажним пророком и лажним патријархом, али никада и лажним Црнојевићем.

Грешке царског рачуна

За шеснаест година, колико је проживео у Аустро-Угарској, Арсеније III Чарнојевић

одлучно се борио да сачува Србе од превођења у католичку веру и тиме стекао многе непријатеље. Сам цар је био прилично променљивог расположења. Када су се колоне Срба примакле Сави и Дунаву, одлучио је да им уважи све захтеве. Онда се још једном, убрзо после тога, показао као великодушан: 20. августа 1691. године потврдио је право Арсенију и цркви да наследе имовину свих Срба који су остали без потомака а патријарха прогласио не само духовним, већ и световним поглаваром.

Упркос овим и другим привилегијама, Арсеније се није заваљавао: његовом народу претила је опасност од унијаћења. Борећи се против тога, често је путовао где год су се населили Срби. Више на коњу него у столицу, није могао да има стално место боравка. Та његова путовања кардинал Колонић сматрао је нарочито опасним и зато на време опоменуо цара Леополда I. Међутим, оно што није видео кардинал, видео је цар. Патријарх је имао исувише велики утицај на Србе а они су представљали одбрамбени зид када је почетком 1695. опет запретила велика опасност од Турака, Леополд је пожуррио да покаже добру вољу према патријарху, најпре потврђујући све привилегије које је до тада дао, а онда му је, као нарочит знак пажње, поклатио замак Сирач у Славонији. Тиме ће, мислио је, отклонити још једну опасност – Русе. Имајући Турке на врату, није желео и њих, а то би могло да се догоди уколико Арсеније почне да се жали руском цару. Време је показало да је Леополд I био у праву што се прибојавао Руса, али и да је са Арсенијем направио погрешну рачуницу. Овај је, чим му се указала прилика, почео да се жали на притиске које подносе Срби.

Ту је, али где?

Две године касније Леополд I је поверовао да му од Турака не прети претерана опасност и да му Арсеније више није неопходан. Тако је издао и уредбу којом се печујској епископији, где су се у међувремену населили многи Срби, наређује да у граду не трпи никакву јерес. То је значило да у Печују има места само за католике. Додуше, избеглице су имале избор: могле су да се покрсте.

Убрзо је Арсеније доживео још један ударац. Цар му је изричито забранио убирање прихода, а Србе ставио под надлежност католичког кле-

ра. Патријарху, пуном брига, није преостало друго него да се из Славоније врати у Сент-андреју где је имао двор у коме је, иначе, ретко боравио.

Ови догађаји нису Србе оставили равнодушним. Почетком 1702. око хиљаду породица одлучило је да се врати под турску власт! Неки бечки министри уплашили су се да би, не дај боже, и самом патријарху могло да падне на памет нешто слично, а онда би, можда, уследио и повратак оних 30-40.000 Срба који су Аустро-Угарској служили као чувари граница. Без обзира на страховање министара, цар је отишао и даље: лишио је Арсенија титуле патријарха.

Цар је променио расположење тек пошто је букнуо мађарски устанак. Страховао је: не би било нимало чудно да озлојеђени Арсеније приступи устаницима. Зато се лично побринуо да се Арсенију „врати“ титула патријарха и да му се испуне сви захтеви о којима се он годинама оглушивао. Ова царева одлука била је горка пилула за кардинала Колонића мада је и сам увиђао колико би опасно могло да буде Арсенијево залагање на „погрешној“ страни. Колонић се, штавише, потрудио да убеди Леополда да би било добро да Арсенију, у замену за у међувремену одузети Сечуј, уступи неко друго место. Патријарх је одлучио да то буде Даљ.

Вероватно је ту, у Даљу, Арсеније покопао и последње наде да ће уз помоћ православне Русије и јерусалимског патријарха успети да се врати на престо у Пећи. Али, улоге духовног и световног поглавара Срба није се одрицао све до смрти 27. октобра 1706. Умро је у Бечу, да ли баш природном смрћу – не зна се тачно. Има мишљења да је отрован по налогу кардинала Колонића. Колико су те претпоставке основане, могле би да покажу стручне анализе јер се зна да је сахрањен у манастиру Крушедол. Питање је једино да ли се његови остаци налазе у гробници у коју је први пут спуштен или су, како верује професор др Стефан Чакић, у скровишту у које се улази из капеле у источном делу конака.

У сваком случају, отварање гробнице и испитивање костију решило би многе недоумице везане за личност Арсенија III Чарнојевића. Тим пре ако се уз патријархове земне остатке заиста налази ковчежић са његовим стварима и документима.

Олга Вукадиновић

Илустровао: Брана Јовановић

ЕВРОПЉАНИ ОД ГЛАВЕ ДО ПЕТЕ

ЉУДИ

СА

ЊУШКОМ

Пуних тридесет година трајала је препирка међу научницима о томе чије су кости нађене у Фелдховерској пећини

Мора да се уважени професор Филрот и те како нашао у чуду када је угледао кости које су радници случајно откопали. Били су то несумњиво делови лобање и скелета, али каквог ли бића! Године 1856. када почиње наша прича, Јохан Карл Филрот,

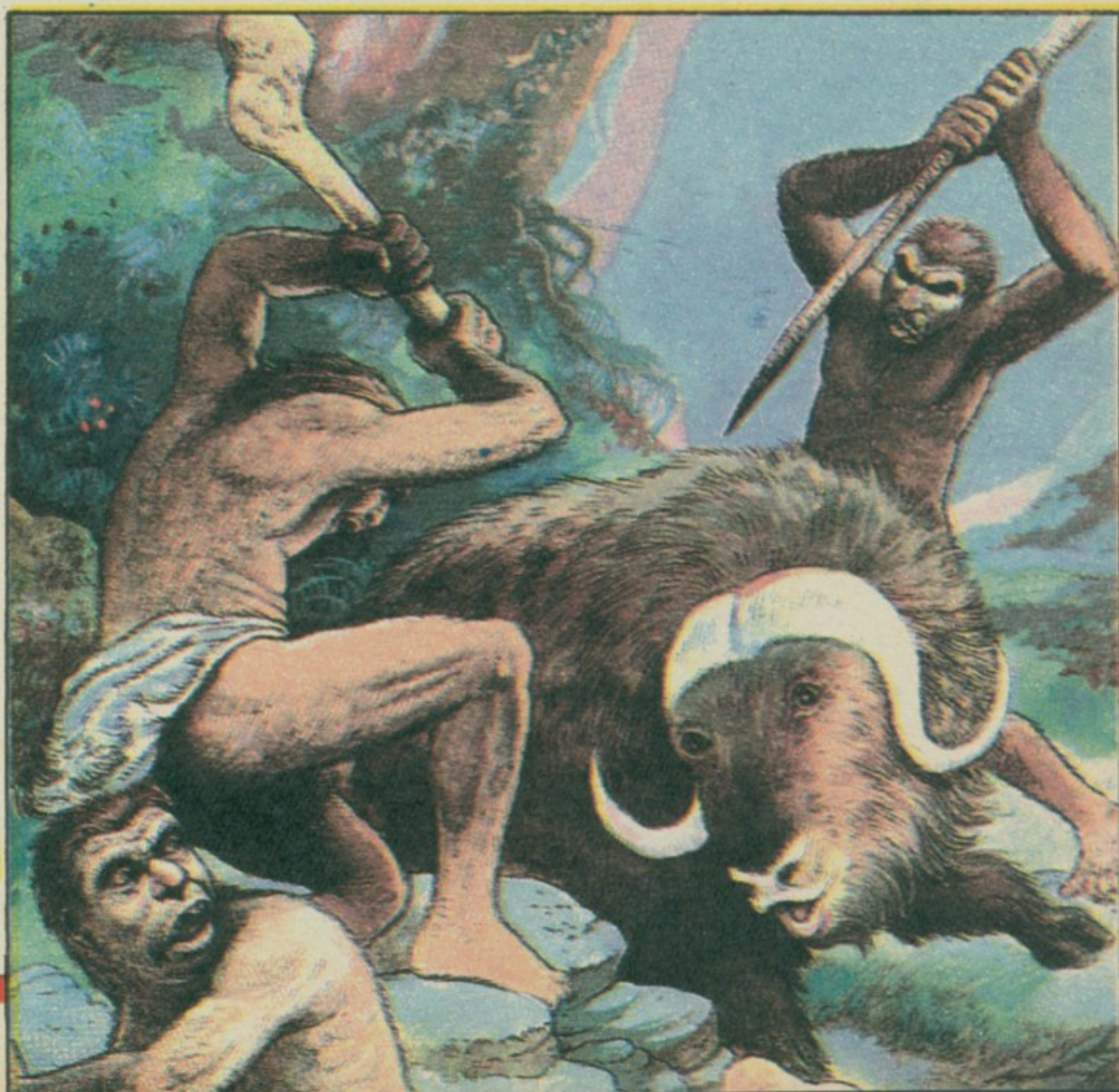
Нацртани су један крај другог, као што су и живели заједно током пет хиљада година. Лево је неандерталац ишчекао на необјашњен начин, а десно кромањонац, наш непосредни предак. Па зар није много лепши у сваком погледу? Као да смо га бирали...

У лов су одлазили само неандерталци мужјаци – женке су за то време скупљале гљиве, боровнице, траве. Наравно, месо ће јести сви, окупљени на крају дана у пећини.

ПО ШУМАМА И ТУНДРАМА

Неандерталци су били мали растом, једва метар и по до метар и шездесет центиметара високи људи, али снажни, жилави и издржљиви. Храбро су живели у леденим тајгама прекривеним лишажевима, по тундрама или влажним и мочварним боровим шумама у којима је расла и по гдекоја бреза и патуљаста врба. Такви су били пејзажи у Европи крајем плеистоцена.

У та давна времена није било много људи, а животиња сасвим довољно. Неандерталци су волели укусно, сочно и масно месо мамута, јелена и бизона, али добре су биле и белацица, плави вук, куна и видра... Све осим шпиљског медведа. Њега нису смели да дирају, био је опасан колико и они сами! Али, чини се да су делили пећински кров, пошто су фосилне кости шпиљског медведа нађене крај људских, а један медвед чак је био сахрањен по неандерталском обичају! За што су то учинили само је једна у низу загонетки која се можда никада неће разјаснити.

Неандерталци су умели да запале и одрже ватру. У почетку су бацали оглодане кости и свакојако смеће свуда око себе, али су временом схватили да је много боље изнети га изван „куће“. Пећине су биле као створене за њих, но, доцније су почели да подижу огромне шаторе од кожа одраних са животиња које су подупирали мамутским кљовама. Изнутра су ти шатори били лепо застрти крзнима, ушушкани и топли како дом и треба да изгледа. И баш кад су овладали тако важним тековинама – изумрли су...

Они су своје мртве сахрањивали заједно с оружјем које су знали да направе спретно и убојито од костију и камена. Уз мртве би стављали у раку и шапу бизона, рокове јелена, лепе светлוצаве шкољке. Све је то доказ да су не само били интелигентна бића, него да су неговали одређена веровања и култове што је прва одлика цивилизације. По свој прилици неандерталци су се и споразумевали међусобно, али никакви докази о томе не постоје нити можемо да нагађамо какав им је био језик.

професор Реалне гимназије из Елберфелда у Немачкој, доиста није могао ни слутити како је судбина баш њему одредила да се деценијама доцније, а управо у вези с дотичних четрнаест комада костију, његово име нађе у свакој енциклопедији.

За нас ствар постаје одмах јаснија када кажемо да се Елберфелд налази у долини Неандертал, баш као и пећина Фелдховер у којој су кости лежале. Али, професор је окретао и обртао кости данима, па и ноћима, загледао их и по сунцу и крај свеће и западао у све већу недоумицу.

Облик костију, а нарочито лобање, разликовао се од људског већ на први поглед. Да ли је то неки наш давни предак или можда остаци некаквог јадника рођеног као наказа, то професор никако није могао да одреди. Било је тренутака када би готово кликнуо: „Еурека! Ово је највеће икада учињено археолошко откриће!“ Већ у следећем часу, смркнут и сневесељен, помишљао је како би се обрукао ако тако нешто утврди јер ово су кости неке грешке људског рода...

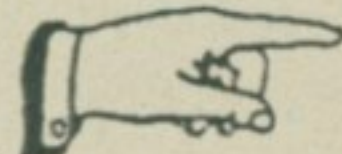
Траг води у пећене

У потпуно истој недоумици био је и Филротов пријатељ Шафхаузен, доктор медицине и веома признат стручњак управо из анатомије. Потом се и цела учена Европа заинтересовала за неандерталске кости и букнула је расправа. Седе главе поделиле су се у два табора. То су остаци најстаријег човека који је ходао Планетом, смело су тврдили једни, предвођени Филротом, док су други узвраћали како је у питању – шта би друго него – дегенерик.

Ни једна ни друга страна није могла да изнесе неки кључни доказ који би однео превагу, па је овај научнички рат упамћен као најдужи икада вођен. Потрајао је укупно тридесетак година.

Захваљујући новим открићима која су уследила једно за другим у пећини Спи у Белгији 1886. па у Хушњаковом брегу крај Крапине 1899. победу су однели они који су заступали мишљење да је неандерталац ипак давни предак човека. Јер, кости нађене у ове друге две пећине биле су по величини и облику истоветне онима из Фелдховерске.

Лобање неандерталаца пљоснате су и издужена потиљка, довољно простране да у њих стане људски, а не мајмунски мозак, а ипак и ви-

дно мање од оних код врсте Homo sapiens. Чело им је било ниско и косо, аркаде обрва неодељене носном шупљином тако да је чело штрчало изнад очију као нека настрешница, са снажним луковима. Нису имали браду, све у свему, део лица са снажним вилицама и зубима већим од наших неодољиво је подсећао на њушку.

Није – јесте – није...

Теорија Чарлса Дарвина – еволуција – по којој је човек резултат непрекидног развоја и настајања све сложенијих врста из оних мање сложених, у костима неандерталца нашла је свој „драгуљ у круни“: ето праве везе, међустепена, између мајмуна и човека!

А да ли је тако?

Мада нам се данас чини да је у ових безмало век и по од открића неандерталца о њему све разјашњено, испада не само да није тако, него као да ништа још није јасно. Он човек јесте, али није наш предак, а можда ипак – јесте и то!

Поуздано је само то да је неандерталац пореклом Европљанин. Хорде његове расе доспеле су свз до Блиског истока, али „настао“ је на нашем тлу, негде пре сто хиљада година. Како се чини, седамдесет хиљада година доцније од неандерталца више није било ни трага. Нестао је с лица Земље под потпуно неразјашњеним околностима. Доста је раширено мишљење да су неандерталци једноставно изумрли, ишчезли, као диносауруси и толике друге врсте, док су такозвани кромањонци, савршенији и јачи, бољи у сваком погледу, опстали, ево, до данас.

Наука сматра и то да су кромањонци дошли у европске крајеве из азијских пространа, неко време – од пре тридесет пет хиљада година до пре тридесет хиљада година – боравили су заједно са неандерталцима на истим просторима, док коначно ови последњи нису нестали.

Али, да ли се просто може прихватити такво тумачење? Како то да су две расе људи живеље једна поред друге не мешајући се?

Коначну реч о томе тек треба да дају генетичари и то у неком будућем времену. Ипак, већ постоје наговештаји да сви људи на кугли земаљској вуку порекло од... једног прапретка. Ако наука успе да докаже ову претпоставку, испашће, ипак, да у сваком од нас има барем кап неандерталске крви.

М. К.

ОТКРИЋЕ ХАРВАРДСКОГ ПРОФЕСОРА

ДРУГИ СУ ПРВИ

Пословица је врло стара и алудира на то што је по закону старијем сину вековима припадало све, и имање и привилегије, док су млађи морали сами да се брину за свој хлеб при чему су многи од њих извели револуционарне промене у друштву. Недавно је ово мишљење и научно потврђено.

Никола Коперник, који је из темеља уздрмао теорију о космосу стављајући Сунце а не Земљу у центар универзума, био је четврто дете у породици. Насупрот томе, његов главни противник Тихо Брахе био је јединац у родитеља. Творац теорије еволу-

ције, по којој су сва жива бића настала из једноставних облика живота а не натприродним путем, био је најмлађи од шесторо браће и сестара, а Џорџ Кепе који се супротстављао дарвинизму – прворођени син.

Изузетак - Ајнштајн и Њутн

Историчар науке Френк Салауеј са Харварда открио је још много примера који поткрепљују теорију коју је он поставио и која је плод његовог деветнаестогодишњег рада с екипом од десетак коле-

га које је привукла ова оригинална и смела идеја. Салауеј је испитао 2.784 учесника у 28 највећих научних спорова последњих 400 година, а као главни критеријум за избор случајева послужио му је да ли постоји довољно података о главним личностима ових „битака“. Истраживачи су детаљно проучили погледе на свет сваког од њих, колико је био религиозан, његова политичка уверења, величину породице и још 40 показатеља.

Резултат: утврдили су да је управо редослед рођења био најпоузданија основа да се предвиди како ће се научник касније односити према ради-

**ЗДРАВЕ
КУЋЕ**

ПРОЧИТАЈ
ПРОСКИТАЈ

Пре него што је сазнала шта јој је, жену Алекса Делгада детаљно је испитало двадесет и шест лекара. Коначна дијагноза? Алергија на 21. век. И најмање излагање супстанцама хемијског порекла код гђе Делгадо изазвало је тешке главобоље, мучнину и сијасет једнако непријатних реакција. Алекс Делгадо је на то поступио онако како би у истој ситуацији поступио сваки пажљив супруг: саградио је жени нетоксичну кућу. Данас је гђа Делгадо 85 одсто излечена особа.

Пошто је спасао жену, Делгадо се бацио у бизнис.

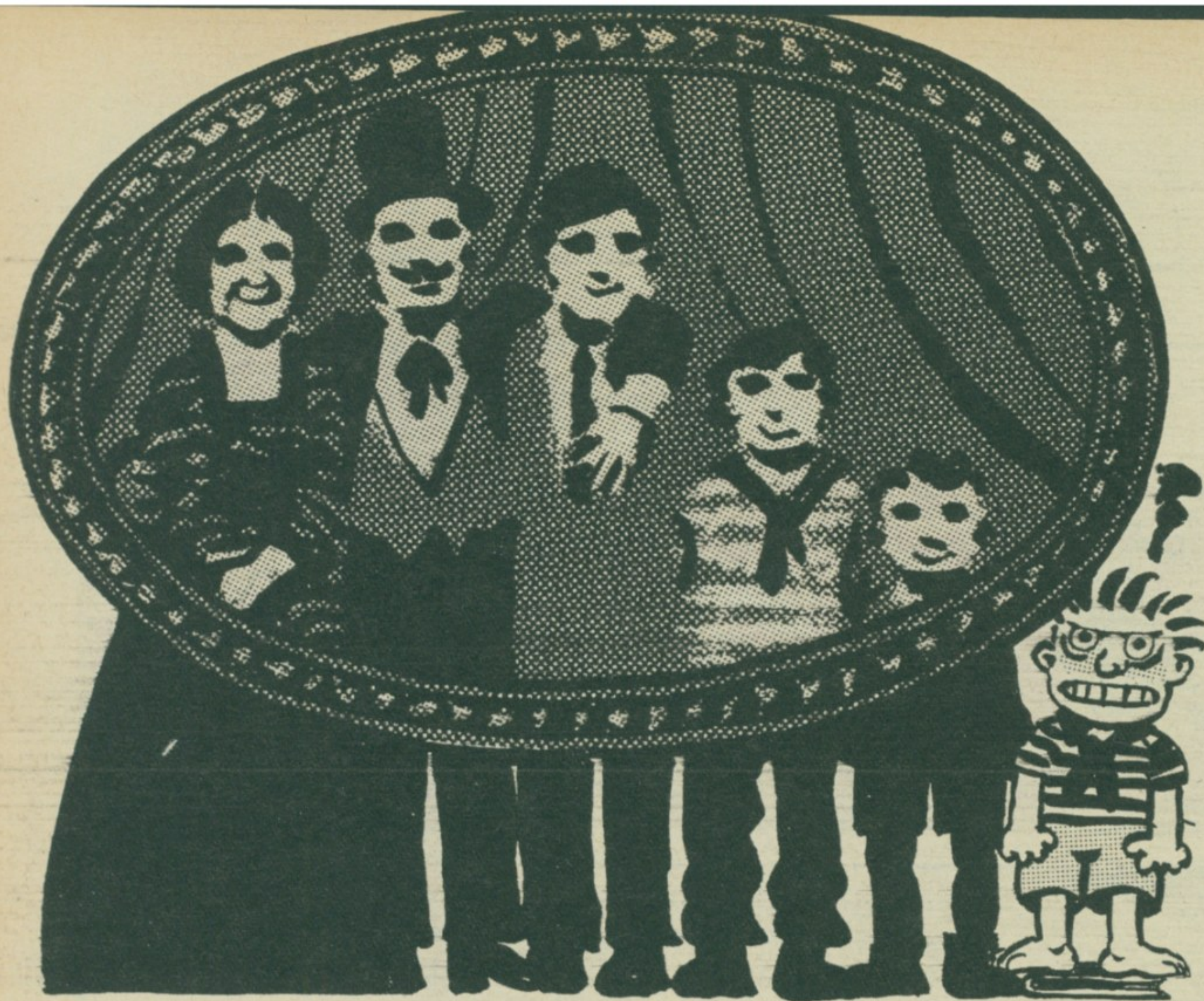
Основао је компанију која се зове „Делгадос икологикал пропертиз“ и спрема се да 40 километара југоисточно од Денвера сагради апсолутно нетоксични град. Како ће то постићи? Лако. Потребно је само да земљиште испуњава следеће предуслове: никакав радон, никакви пестициди или вештачка ђубрива, а затим и никакви електрични или телефонски каблови изнад земље. У забрањене ствари спада и вентилација, односно цеви на којима се с временом хвата буђ. Осим ултраљубичастих паравана, куће ће од продора токсичних супстанци штитити и „тапацирунг“ сличан фолији какав се користи код свемирских шатлова. И коначно, бисер нетоксичне технологије: пречистачи кућног ваздуха као они што се употребљавају на нуклеарним подморницама.

А цена? Не више од цене обичних (америчких) кућа, а то ће рећи негде између 90 и 500 хиљада долара. Први нетоксични град требало би да буде изграђен до средине деведесетих.

ТРАДИЦИЈА ВАЖНИЈА ОД ИСТИНЕ

Сваке јесени 21. октобра енглески поморци свечано прослављају победу над француско-шпанском флотом у бици код Трафалгара, рта на атланској обали Шпаније. Тог дана на лађи адмирала Нелзона у Портсмуту дижу разнобојне заставе које сачињавају онај чувени сигнал који је ушао у историју: „Енглеска очекује да свако испуни свој дуг!“ Тако се, наиме, Нелзон обратио целој ескадри кад је до последње битке у његовом животу остало само неколико минута... Смртно рањен у борби издахнуо је после неколико сати сазнавши да је

кално новим идејама. Од 28 научних револуција 23 су предводили они који нису прворођени, а у случајевима кад су они који крче нови пут били првенци, на пример Ајнштајн или Њутн, њихови главни помоћници и савезници били су научници који су у детињству стајали на нижим сте-

пеницама породичне лествице.

Ево и података који потврђују овакво тврђење. Међу познатим научницима који су подржали Ајнштајнову теорију опште релативности било је 30 одсто првенаца и 76 одсто другорођених и потоње

деце. За квантну теорију (да се светлост може схватити и као рој честица а не само као електромагнетни талас) одговарајући показатељи износе 42 одсто и 82 одсто, за теорију живих бића - 20 према 61 одсто, за Харвејеву теорију о циркулацији крви кроз живе организме - 30 и 76, за теори-

ју о померању континента - 36 : 68 одсто у корист касније рођених...

„Конзерве” и бунтовници

Професор са Харварда има и објашњење зашто су прворођени конзервативни - то је због односа са родитељима. Као најстарија деца у породици првенци на које се сручи сва пажња, љубав али и амбиција родитеља, често играју и улогу наставника у односу на млађу браћу и сестре. Резултат: висок степен одговорности и наклоности ка очувању традиције. Насупрот њима млађа деца у породици често су склона бунту против ауторитета старијих и тај дух их читавог живота привлачи према променама.

Теорија Френка Салауеја изазвала је бурне реакције међу научницима. Многи јој оспоравају закључке, али је многи и подржавају, а међу њима је посебно важно истраживање на групи од 535 књиговођа изведено пре две године које је показало да најстарији брат или сестра кад одрасту показују више жеље за влашћу, да се истичу, а све позивајући се управо на традицију.

Занимљиво је да је и сам Салауеј такође добар пример сопствене теорије - он је треће по реду од четворо деце својих родитеља.

В. М.

Илустровао: Растко Ђирић

британска победа потпуна: адмирал Вилнев заробљен, 4400 мртвих и несталих Наполеонових поданика. Велика Британија је овом победом осигурала своју превласт на мору за више од једног столећа. Без сумње има разлога да слави. Али...

Пре пар година свечаности је сасвим случајно присуствовао и један млади, али врло недантан и ситничав професор историје. Снимио је Нелзонову „Викторију” са заставицама, предузео праву истрагу и закључио: у време Трафалгарске битке славни адмирал није могао да пошаље своју ништа мање славну поруку из једноставног разлога што 1805. године азбука заставицама није ни постојала.

Кад је о овом неочекиваном открићу обавестио Британски адмиралитет, група стручњака бацила се на претраживање архива где су утврдили да је млади историчар, на жалост, у праву. И шта је урађено? Адмиралитет је издао усмено(!) наређење: све има да се заборави, традицију не прекидати, заставице и даље подизати!

СПОМЕНИК ВЕШТИЦАМА

У Салему, савезна америчка држава Масачусетс, не можете нигде да макнете а да вас нешто не подсети да је у том градићу 1962. године било одржано чувено суђење вештицама. Заштитни знак локалног дневног листа приказује једну вештицу. Полицијски аутомобили украшени су њиховим силуетама. Чак и гимназијски безбол тим зове се „Вештице”, а недавно је предложено да се подигне споменик у славу мушкараца и жена који су на срамним судским процесима били осуђени као вештице.

Нацрт је начинио скулптор из Салема Јанис Стефанакис. Споменик висок око два и по метра приказивао би Мери Ести и Ребеку Нерс, које су биле обешене као вештице, и њихову сестру Сару Клојс.

Међутим, искрсле су неке невоље: градски оци жале се да не могу да нађу прикладно место на коме би споменик био подигнут. Али, Хау-

ард Хеј, председник удружења „Синови и кћери жртава колонијалних суђења вештицама”, које има више од сто чланова, тврди да су разлози друкчије природе. - Иако многи у Салему сматрају - каже он - да су карикатуре, налепнице и остали симболи вештица, какви се код нас свуда виђају, мање-више безазлени, не желе озбиљан споменик. Он би их подсећао

да су њихови преци учествовали у мучењу и убијању невиних људи.

Шта каже Јанис Стефанакис, аутор пројекта? - Хоћу да споменик стално подсећа људе да се овде догодила једна људска трагедија. Јер, нема никакве сумње да су такозване вештице биле напосто жртве масовне хистерије.

В. М.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

**Игуане,
омиљене...**

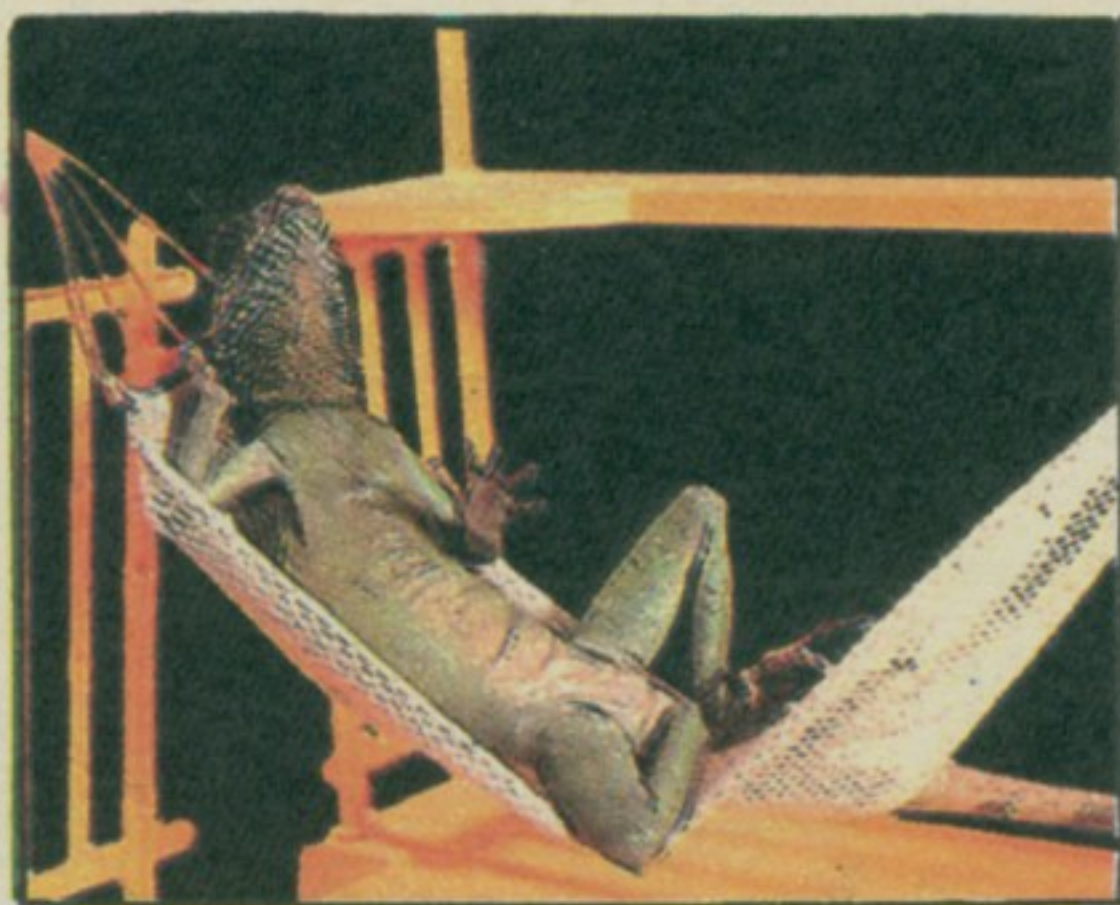
**... И НА РОШТИЉУ
И СА ЦВЕТОМ
У КОСИ**

Дозвољава им све, па и да му се пењу на главу, јер Хенри Скиф безгранично воли игуане, нарочито оне које називају „туберкулозне“.

**Ипак, не једите
их, моле неки
љубитељи ових
ругоба нежне
нарави док при-
казују најневе-
роватнији шоу
на свету**

Хенри Скиф из Лос Анђелеса је љубитељ гуштера, на енглеском Lizard-lover, како га и зову широм Америке. Јер, он је позната личност, а још је познатија његова „трупа“ од четрдесетак „зелембаћа“. Ипак, нису то они свима нам знани гмизавчићи из паркова и башта. Ови, Скифови, спадају у ретке врсте директних потомака диносауруса, а то су игуане, камелеони и још неки ретки примерци егзотичних водоземаца.

Скиф је успео да их научи свакаквим вештинама. Само не знамо да ли његове звезде уживају у аплаузима које свуда добијају, пошто ипак нису (још) савладале језик.

У тропским пределима данас се одржало око седамсто врста игуана, од оних крупних, дугачких метар и по и тешких петнаестак килограма, до сићушних, званих „туберкулозне“. Е баш те су Скифове миљенице. Научио их је да возе бициклиће, свирају гитарице, играју танго и изводе силне друге вештине. Оденуо их је као звезде са Бродвеја, неким од њих ставио у руке америчке заставице.

И нормално, трупа доживљава овације где год се појави. А појављује се највише по школама и колеџима јер Скифова је намера да децу навикне на животиње којих се сви по навици боје, а без разлога. Јер, потомци диносауруса потпуно су мирољубиви и хране се само биљем. Оне њихове страшне, на зубљене кресте и крљушти на реповима које личе на оклоп, они наборани кожни подбраци које надувају кад хоће да заплаше непријатеља, само су на изглед опасни. У ствари, игуане су бића благе нарави, а прети им истребљивање и зато се Скиф толико труди.

Како би што громогласније упутио вапај за опстанак ових последњих диносауруса, Скиф је успео да придобије најпознатија имена да се јавно заузму за то. Барбра Стрејсенд, Роналд Реган или Том Круз само су нека међу њима која не треба посебно представљати.

Они су повели „битку за игуане“ која се сада води широм САД, потпомогнута још и моћном еколошком организацијом ECO (Earth Communication office).

Свуда се продају мајице са ликовима Скифових звезда, разгледнице, привесци и остале стварчице подесне за широко растурање. Разуме се, снимљена је и њихова представа на видео траку, а уз њу су призори из природе где се види како људи и друге животиње тамане игуане на разне начине. Јер, месо игуана је бело и укусно, а и јаја су права посластица.

Иначе, саме игуане су у природи већ поодавно (и не чекајући на помоћ људи) развиле низ одбрамбених механизма који су чудновати баш

као и сам изглед тих тропских водоземаца. Тако Scelerophorus, малена игуана с америчког севера, може сама себи да откине реп, ако га случајно зграби нападач! То ради снажним репним мишићем којим толико притисне сопствену кичму на том делу тела да се реп одломи и остане међу нападачевим канџама, а „рањеник“ клисне на сигурно. И онда му израсте нови реп.

А морска игуана са Галапагоса, кад се нађе лицем у лице с непријатељем, зине, али толико да изгледа како се сва претворила у уста. Онда, баш као код аждаје на коју неодољиво подсећа, из тог ружичастог „гротла“ сукне пара! Непријатељ се нађе у облацима дима и ништа не види, док игуана, шта би друго, ухвати маглу.

Како је опстанак на свету за игуане питање бити или не бити, ево како се сналази мужјак врсте Anolis, а у циљу да обезбеди што бројније потомство. Он се не туче са супарником око женке као већи део животињског (и не само тог) света, него се маскира у – женку! Тако „преобучен“ увуче се код супарника и тамо, неометан, води ли води љубав с његовим женкама!

М. К.

НОЈЕВА БАРКА У АРИЗОНИ

Јесу ли то суперхрабри људи, лудаци, обични авантуристи или фанатични научници? Једно је сигурно: сви су самци, неожењени и неудате, и на две године укрцани у херметички затворен брод који, истина, неће бити лансиран у васиону већ ће остати усидрен у подножју брежуљака Каталине, северно од Таксона у Аризони.

Зашто?

Они неће бити сами испод стакленог звона које покрива простор величине три фудбалска игралишта: пратиће их на десетине различитих животиња, а окруживати тропска шума, морски рукавац, мочвара, пустиња и савана с ниским кржљавим жбуњем. Укупно, хиљаду биљних врста. Нису заборављени ни

комарци, ни гусенице, птице, чак и слепи мишеви. Јер, свако живо биће има своје еколошко право да буде на Земљи, па према томе и на овој минијатурној копији наше планете.

Ова модерна Нојева барка је Биосфера 2. Биосфера 1 је наша планета на којој се, како-тако, сналазимо хиљадама година. Али, чему уопште овај пројекат на коме је пуних шест година радило две стотине научника? Зашто се предузима експеримент који ће коштати најмање тридесет милиона долара, а финансира га Едвард Бас, син једног тексаског петролејског маг-

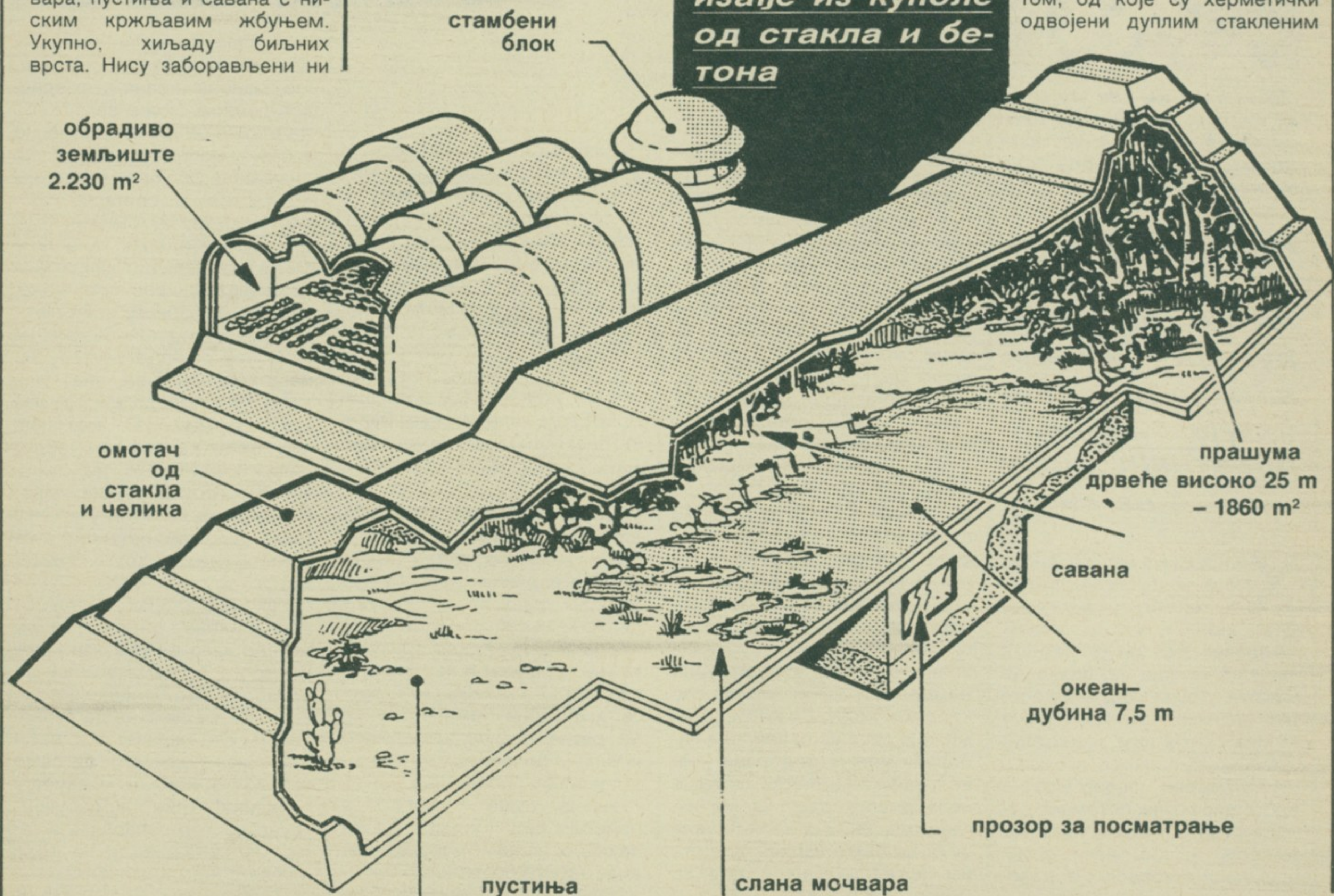
ната, који рачуна да ће за резултате опита бити заинтересована NASA, као и разне друге приватне фирме којима ће их за скупе паре продати?

Пре неколико дана затворила су се тешка врата иза осморо изабраних и за следеће две године нико неће моћи ни да уђе, нити да изађе из куполе од стакла и бетона

— Оно што будемо сазнали са Биосфером 2 — каже Џејн Поинтер, стручњак за тропску агрономију која је успела да обезбеди улазницу за двогодишњу мисију — омогућиће да се оснивају људске колоније у космосу. Други, исто тако важан циљ, јесте да се боље схвати земаљски екосистем и на основу тога боље заштити Земља.

У затвореном кругу

Седмог новембра 1990. врата брода су се дефинитивно затворила и од тог тренутка осам заточеника моћи ће да дише и једе само оно што сами произведу или добију прерадом. Са родном планетом, од које су херметички одвојени дуплим стакленим

зидом ојачаним бетоном и танким слојем нерђајућег челика, размењиваће једино информације и добијати електричну струју. Како ће људи и животиње преживети читаве месеце удишући исти ваздух који се брзо загади и пити воду у којој су се пре тога умивали?

Кружни процес биће, у маломе, исти као на Земљи: испаравање обезбеђује водопад који се спушта са „планине“ у прашуму, вода затим пролази кроз мочвару и улива се у океан. Вештачка кондензација осигурава и лаке падавине.

Да би једном употребљена вода могла да се користи, у кружном процесу од осам дана она ће се филтрирати: стручњаци ће је микробиолошки пречишћавати, али ће у помоћ бити позване и неке биљке, као што је водени зумбул који гута загађиваче. Чак и талог са ових филтера неће се бацати већ ће бити употребљен као природно ђубриво.

Што се ваздуха тиче, он ће се обнављати помоћу цинковских вентилатора. Они ће га убацивати испод обрађеног земљишта које ће се хранити његовим талозима као и загађивачима (азот) и потпуно га филтрирати. Све карике овог осетљивог и сложеног система у затвореном кругу одабране су тако да се створи еколошка равнотежа и осигура њено обнављање како не би дошло до катастрофе. Не сме се, на пример, десити да слепи мишеви немају довољно инсеката за исхрану или да колибри извуку сав нектар из цвећа и тако доведу у опасност процес опрашивања биљака.

Без претеране психологије

Сви радови у Аризони комплетно су готови, укључујући и блок у коме ће живети чланови екипе – станови, лабораторије, библиотека, гимнастичка сала.

Ако сте помислили да су пре затварања на 24 месеца путници гомилали храну и пиће под стакленим куполама, преварили сте се. У свом новом обитавалишту они ће се хранити гајећи козе, кокошке, свиње, све патуљасте врсте које заједно са њима крећу у ову авантуру. Четири сата дневно обрађиваће земљу, неговати 150 врста воћа, гајити житарице и поврће и то наизменично да се Земља не би превише испостила. Неће користити вештачка ђубрива нити пестициде, а биљке ће добијати екстракт азота из воденог сочива (*Azolla Pinnata*). Морски залив са четири милиона литара воде, вештачким таласима, плимом и осеком, неће бити само место где ће се добровољни заточеници одмарати или пловити на минни подморницама. Међу хиљадама морских врста су и

многе рибе које ће служити као извор протеина у исхрани екипе.

Наравно, није довољно да човек буде сит и физички здрав, ту су и многобројне озбиљне сметње познате из искуства са дугих путовања у космос: досада, клаустрофобија (страх од затвореног простора), мрзовоља, неслагање нарави, и на све то морало се мислити унапред. Међутим, за разлику од васионских летова, будући становници нове планете нису приликом избора били подвргнути никаквим психолошким тестовима нити ће их иједан стручњак, психолог или психијатар, узнемиравати за време дугог боравка на Биосфери 2.

Биосферијанци ће бити повезани са Земљом само аудио-визуелно (што ће обављати електроника) и то са

ЈА САМ СУПЕРМЕН!

У авионима постоје извесна правила око којих посаде не желе да расправљају с путницима. Славног боксера Мухамеда Алија, познатог по изврсној обради противника и дугачком језику, ућуткала је једна стјуардеса. Док је авион рулао нистом, она га је опоменула да се веже.

– Супермену није потребан сигурносни појас – одговорио је боксер, тада још суверени краљ ринга.

– Да, али Супермену није потребан ни авион да би летео – одбрусила му је стјуардеса.

„Гардијан“ ■

својим контролним центром, као што постоји веза астронаути – NASA. На околним брежуљцима налази се Санспејс ранч у коме ће стално дежурати шефови земаљске контроле, спремни да брзо прискоче у помоћ, али из звона не смеју да спасавају евентуалне жртве осим у случају крајње нужде.

Деца не долазе у обзир

Екипу која ће две године провести у Аризони чине две Енглескиње, један Белгијанац, један Немац, четворо Американаца, од 26-66 година, а сви су тесно повезани за концепцију и израду пројекта.

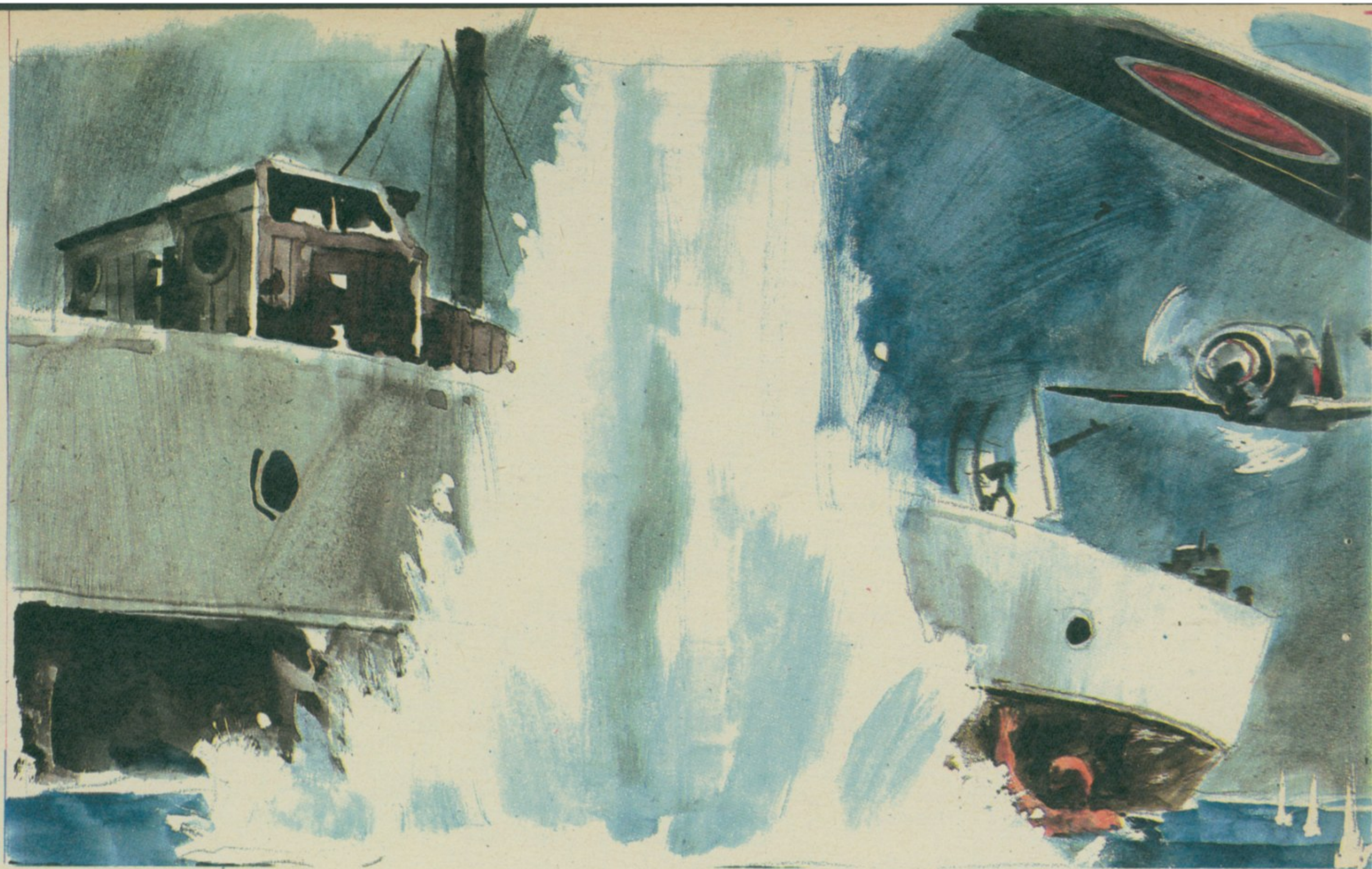
Шеф експедиције је Бернт Забел, четрдесетједногодишњи машински инжењер из Минхена, а његов помоћник Ебигејл Елинг (31 година), специјалиста за морску биологију. Директор научног дела програма је Линда Ли (38 година) која предаје на међународном универзитету у Стразбуру и годинама је вршила селекцију међу 2000 врста биљака које ће се гајити на Биосфери 2.

Једини лекар у екипи је Рој Вилфорд (66 година). Он је стручњак за геронтологију, професор с универзитета UCLA (САД), а годинама пре тога радио је као терапеут младих. Енглескиња Сели Силверстон (35 година), која је активно учествовала у изради програма за развој Кеније и Индије, обрађиваће научне податке, док ће Тејбл Маккалум (26) водити рачуна о квалитету ваздуха, воде и земљишту њиховог малог света. Џејн Поинтер из Велике Британије (28) и Марк ван Тило (29), рођен у Белгији, задужени су за пољопривреду и све техничке невоље овог затвореног света.

Осморо изабраних, узето за овај сурови експеримент управо због својих изванредних еколошких, биолошких и пољопривредних искустава широм света и зато што су живели у изузетно тешким условима, психичким и физичким; изразили су само једну жељу: да сачувају свој приватан живот. Свако од њих имаће свој стан од четрдесетак квадратних метара.

Што се тиче њихових међусобних односа, остављена им је потпуна слобода са једном једином оградом за Бернта, Ебигејл, Линду, Роја, Сели, Тејбра, Џејн и Марка: испод стакленог звона неће смести да рађају децу јер би било неправедно изложити их условима у експерименталној средини чији се сви ризици не познају.

В. М.

Сигуран сам да нико из 22. санитетске чете 128. америчког пука неће заборавити 16. новембар 1942. године. Пловили смо дуж северне обале Нове Гвинеје. У конвоју су биле четири дереглије. Наша „Алекрити“ била је на челу и на њој се вијорила аустралијска застава. Наредише из пука да се искрцамо на 2.5 миље од Буне. О Буни смо знали више него довољно. Тамо су се наши и аустралијски момци већ месецима жестоко тукли с Јапанцима. Рањеника је било колико хоћеш, а они су били наша брига.

На циљ смо стигли око шест и тридесет ујутру. Бацили смо сидро на пола миље од обале и чекали на наређење да се искрцамо. Тада смо чули авионе. Долазили су из правца севера, у густој формацији, њих двадесет. Не знам на основу чега смо били тако сигурни да су наши. Завладало је опште весеље. Момци су почели одушевљено да вичу: „Хеј, мора да су добро потпрашили Жуће!“ Или: „Гледај, наша заштитница!“, и сличне ствари.

Пакао

Када су три авиона прелетела наш брод у ниском бришућем лету, Папуанце који су с нама кренули да нам помогну при искрцавању опреме и ношењу рањеника ухватила је паника. Почели су да скачу у

воду. С нашим помоћницима споразумевали смо се на једвите јаде, па тако нису разумели ни покушаје да им објаснимо како су то наши авиони. Довикивали смо им да се врате. Чак смо некима помогли да се поново попну на брод.

Онда су се поново чули звуци мотора, овога пута су нам долазили с леђа. Иста три авиона. Летели су тако ниско да је право чудо што ни један није закачио јарбол. Почели су да круже око конвоја. Тек тада смо на крилима угледали црвене кругове. Нико од нас пре тога није видео јапански авион, али смо сви знали шта представља та црвена лопта.

Летели су тако близу нас да смо лепо видели лица пилота. На све стране момци су почели да се бацају у воду. Затим су се и остали авиони придружили весељу. Настао је пакао.

Ни пре ни после тога никада нисам чуо такву буку. Надлетали су нас у бришућем лету, митраљези су штектали, бомбе одјекивале свуда наоколо. Море је врвело од људи који су дозивали у помоћ, не знам само кога. Иза леђа сам чуо страховиту експлозију, окренуо се и видео како последњи бродит из конвоја лети у ваздух.

Нисам знао шта да радим. Нисам умео да пливам, а чамце за спасавање нисмо има-

ЈЕДНО СЕЋАЊЕ НА РАТ

ДАН

ли. На „Алектрију“ нас је остало двадесетак и сви смо били у истом сосу. Близу места на коме сам стајао налазио се митраљез. Отрчао сам до њега и запуцао. Тада сам први пут у животу држао митраљез у рукама. После су ми рекли како сам помахнутао. Мора бити да јесам. Од страха. Пуцао сам све док ми није по nestало муниције.

Отрчао сам на прамац јер се тамо окупила група мојих другара. О нечему су расправљали, претпостављао сам да смишљају како да се докопамо обале. Мени лично ништа није падало на памет. Ватра је захватила и наш бродит и могли смо сваког часа да одлетимо до ђавола. На палуби и у потпалубљу носили смо тоне муниције и експлозива. Весело.

Војничка смрт Херба Груа

Један од момака предложио је да побацамо ранце у воду и да их употребимо као неку врсту појасева за спасавање. Може бити да је идеја била сулуда, али се ничег паметнијег нисмо сетили. Бацио сам ранац у воду и затим по-

стигао апсолутни лични рекорд у брзини свлачења до голе коже. На себи сам имао радну униформу, омотаче за ноге, ципеле, доњи веш, али је све то у трену лежало у гомили поред мојих ногу. Чарапе нисам скинуо. Зашто, то већ не бих умео да кажем. Још мање бих могао да објасним зашто сам зграбио марамицу и покушао да је обмотам око ручног сата. Сећам се да сам издвојио и паклу цигарета. (Намеравао сам, ваљда, да је носим у зубима!?)

Ипак сам на време дошао себи: „Шта ја то, ког врага, радим?“ Бацио сам марамицу и цигарете и спремио се да скочим. Само, нигде нисам видео ранац. Проклета торбетина је потонула! Био сам на ивици да скочим, па шта буде, када сам у близини крме у води угледао десантни чамац који су неки момци раније безуспешно покушали да спусте у море.

Претрчао сам палубу кроз кишу метака (још један лични рекорд, овог пута у трчању на кратке стазе) и бацио се у воду. Ухватио сам се за чамац, а момци су ме извукли. Било нас је осморо или десеторо

КАДА САМ НАУЧИО ДА ПЛИВАМ

За јапанске авионе наше дереглије биле су лака мета. Што се мене тиче, могао сам да бирам: да ме бомбе разнесу с бродитћем или да скочим у воду па шта буде.. Нисам, наи-ме, знао да пливам...

унутра, с тим што су се још четворица придржавала из воде.

Изгледа да они горе нису могли да поднесу поглед на било шта што плови јер се један од авиона сместа обрушио на нас и засуо нас кишом светлећих метака. Било нам је јасно да су нам шансе да преживимо мршаве, вероватно никакве... Следеће чега се сећам је да сам се нашао у води. Имао сам две могућности: да потонем или да пропливам.

Почетак је обећавао, глава ми је била изнад површине, а шта сам радио с осталим деловима тела не бих знао да кажем. Тада су се поред ме-

не створила та два момка из чамца. Викали су да не знају да пливају и грчевито се ухватили за мене. Вукли су ме са собом наниже, а ја сам се из безумљено драо да ме пусте јер ни ја не знам да пливам. Шутирао сам их, ударао, гребао и на крају их се ослободио... Онда сам угледао свог друга Херба Груа. Погледао ме је, али није изустео ни реч. Ни он није умео да плива. Био је под пуном ратном опремом и отишао је право на дно. Умро је као војник.

Час да се скину чарапе

Јапанци су нас и даље решетали и бацали бомбе. Запливао сам ка обали, не знам

тачно како, могло би се рећи слободним стилем који се, добро се сећам, сводио на невероватно брз рад руку и ногу. Почео сам и да дозивам помоћ. У ствари, запомагао сам у хору јер су на све стране из воде допирали вапаји, само што помоћ ниоткуда није стизала. Надам се да више никада ништа слично нећу чути.

Све у свему, имао сам среће. Прво сам на обали угледао обичан чамац на весла, а онда и два пешадинца који су се појавили однекуд из џунгле. Био сам им најближи и прво су кренули ка мени. Отприлике тада су и Јапанци оценили да је доста забаве. Нестали су у правцу из кога су дошли. Кажем, имао сам среће. Мене су првог извукли из воде. Пола сата касније—у чамцу нас је било двадесет и петоро.

Осећај да поново стојим на чврстом тлу био је диван. Сместа сам скинуо чарапе јер су ми на сувом, у стању у коме сам био, го голцат, биле отприлике исто толико потребне колико и у води. Успео сам да спасем прстен и ручни сат — разуме се, у непоправљивом стању. Зауста-

вио се на 6 часова и 57 минута. То ће рећи да сам, пре него што сам скочио у воду, на „Алекритију“ провео скоро пола сата.

Моја војничка каријера на Новој Гвинеји окончана је 4. децембра 1942. године када сам због исцрпљености и последица детонације бомбе пребачен прво у пољску болницу у Дободури, а затим у Порт Морзби.

За мог друга Херба Груа и она два момка којима никада нисам сазнао имена, али чих њих се лица, док сам их шутирао и ударао да бих се ослободио, увек сећати, рат се завршио месец дана раније. Не знам шта бих дао да сам могао да им помогнем. Али, било је како је било. Рат. Кажу нам да се у пакао иде само једном и да се оданде не враћа. Ја сам тамо био и вратио се.

Вилијам Веџа

(Двоструки носилац Бронзане звезде, старији водник Вилијам Вена данас живи у Лејксајду у Калифорнији. После рата био скретничар на железници.)

Илустровао: Брана Јовановић

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

МОЈА ДЕЦА ГОРЕ!

Двадесетчетворогодишњи Џеј Сајз вратио се с посла у пилани који минут иза поноћи. Његова жена и две мале кћери увелико су спавале. Звизнуо је псу Нику да, по обичају, изиђу и мало протегну ноге.

Чим су крочили из куће, хладну и тиху новембарску ноћ запаарао је ужасан крик. Џеј је помислио да се то огласила пума, чест гост брдовитог месташца Сеинт Мериз у планинском делу државе Ајдахо. А онда је, на око километар удаљености од своје куће, угледао пламенове који су обасјавали небо.

Брзо је угурао пса у кућу и пробудио жену Тони.

— Одмах позови ватрогасце и упути их у улицу Мил Таун — рекао јој је и излетео напоље.

Ускочио је у аутомобил и потерао узбрдо у правцу комплекса покретних кућа одакле је сукљао пламен. Када се сасвим попео на брдо, видео је да је једна кућа-караван у ватри. Крај ватре која је прштала млада жена, опрљена и у исцепаној спаваћници, трчала је тамо-амо покушавајући да малим песницама разбије високи прозор. „Госпode Боже, моји умиру! Моја деца горе!“, вриштала је.

Џеј је осетио како га хвата ужас. Било је очигледно да је он једина особа која је притекла у помоћ. У животу није видео такав пожар. Пламенови су избијали из поразбијаних прозора и лизали кров. Део по део крова кривно се и рушио језиво крчкајући. Зграбио је жену за рамена и викнуо:

— Где су они?

Синди Таут, тако се звала млада жена, плакала је хистерично, дрхтала као у грозници и причала неvezано. Џеј је морао добро да је протресе да би од ње било шта сазнао.

Она му је, плачући и замуцкујући, исприча-

ла да је, чим је осетила ватру, искочила кроз прозор брачне спаваће собе. Њен муж Лионард пошао је по децу с тим да их дода њој кроз прозор. Али, само што се удаљио, пожар је захватио и кухињу и дневну собу и одсекао га. Синди је показала руком део каравана кроз чије је прозоре куљао густ црни дим.

„Бебе... узмите бебе...“

Џеј, висок, витак и мишићав, лако је кроз прозор ускочио у спаваћу собу чији је под био сав у стаклићима. Очи су му гореле у помрчини. Када је удахнуо ваздух засићен димом, осетио је као да му је душник запушен. Издахнуо је ваздух шиштећи.

Чим је направио неколико корака, саплео се о човека који је лежао на самој средини собе. „Бебе“, јечао је, „Узмите бебе...“. Пригушен дечији плач као да је долазио из непосредне близине. „Где сте?“, викао је Џеј. Тада је у помрчини осетио кораке, сагнуо се и дечије ручице чврсто су га загрлиле око врата.

То је био двогодишњи Рајан и Џеј га је кроз прозор додао мајци. Али, унутра су се још увек налазили Синдин муж Лионард и шестонедељна беба Анђела.

Џеј је наставио да тражи. При сваком удицају хватали су га грчеви од којих се гушио. Брзо је свукао јакну и везао је преко главе како би ублажио дејство дима који га је уједао за грло и плућа.

Пипао је по поду не видећи ништа и опет је стигао до Лионарда који је сада лежао у несвести. Покушао је да га подигне, али је човеково опуштено тело било тешко као туч и није могао ни да га помери. Покушавао је неколико пута. У тој борби јакна му се одвезала и пала с главе и отрован дим почео је опет да му цепа плућа. Некако се докопао прозора и дубоко удахнуо свеж ваздух.

...вриштала је Синди Таут, опрљена и у исцепаној спаваћници, покушавајући да малим песницама разбије високи прозор каравана у пламену

Сада су почели да пристижу и други спасиоци. Први сусед Таутових ушао је у дим и још брже излетео напоље гушећи се. Плач бебе био је све слабији и слабији. Доњи крај каравана лично је на фабрички ошак из кога куљају пламенови и дим.

Где је Анђела?

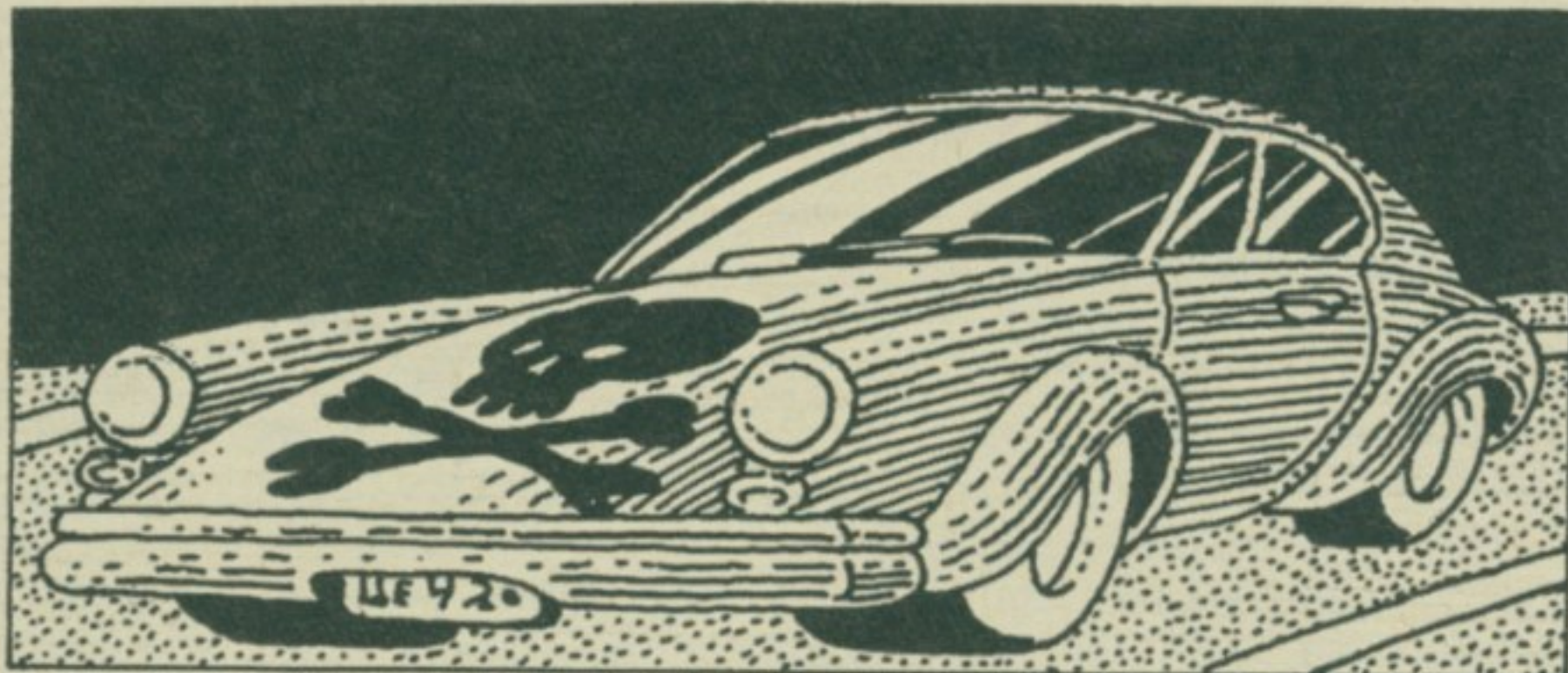
Бебин плач се више није чуо. Џеј је помислио на своје мале кћерке, поново дубоко удахнуо свеж ваздух и заронио у дим. Морао је да спасе дете.

НЕВЕРОВАТНО, АЛИ ИСТИНИТО

УКЛЕТИ АУТО ЏЕЈМСА ДИНА

Смрт Џејмса Дина, идола младих из педесетих година, означила је крај каријере која је обећавала оно што Холивуд од свог настанка још није забележио. Од тренутка кад је Дин погинуо аутомобил „порше“ који га је одвео у смрт и другима је почео да доноси несрећу.

Смрскани ауто филмског јунака откупио је Џорџ Барис, љубитељ снажних мотора. И већ тада се догодила прва следећа несрећа: док је Барис товарио на камион, олутина се откачила и поломила ногу једном механичару.

Познато је, такође, да је Барис продао мотор Диновог „поршеа“ једном лекару и

тркачу аматеру који га је уградио у свој аутомобил, али је већ у првој трци изгубио контролу над возилом и погинуо. И један други возач тешко је повређен у аутомобилу који је имао уграђену полуосовину уклетог „поршеа“. Несрећу је доживео и тркач који је користио само цираду Динових кола.

Каросерија „поршеа“ била је толико оштећена да је завршила на једној путујућој изложби која је била саставни део кампање за безбедност у саобраћају. У Сакраменту је пала са платформе и поломила кук једном дечаку. Каросерију „поршеа“ су затим утоварили на камион који је на ауто-путу улетео у маказе и усмртио путника у аутомобилу из супротног правца. У Орегону је камиону отказала ручна кочница, па је улетео у један излог. А онда, док су је у Њу Орлеансу постављали на подупираче, каросерија се буквално распала на једанаест делова. Шта се даље догодило с остацима Диновог аутомобила, не зна се. Нестали су без трага док су их возом пребацивали у Лос Анђелес...

Бауљајући што је брже могао, Џеј је написао постељно рубље, делове намештаја и непомично Лионардово тело. Мислио је да ће му плућа експлодирати. Пришао је прозору и удахнуо ваздух.

Пошто малу Анђелу никако није могао да нађе, усредредио се на Лионарда. Знао је да нема много времена и да ће ватра ускоро продрети и у спаваћу собу.

Како су Лионардове ноге биле заплетене у преврнутој столици за љуљање, Џеј је из све

снаге одгурнуо столицу која се с треском срушила. Више му ништа није сметало, па је зграбио Лионарда за ноге и повукао га према прозору. Синди му је у том часу пружила батеријску лампу. „Молим вас“..., прошапутала је. Мислила је на своју бебу.

Трајало је мање од сата

Сноп светлости пробио се кроз густ дим и Џеј је, на месту где је до малочас лежао Лионард, угледао замотуљак. Приближио се и ви-

део да је то Анђела, чврсто, чак и преко главе, умотана у чаршав. То јој је и спасло живот.

Хитро ју је узео у наручје и додао шефу полиције који је пристигао који минут раније. Џеј је дубоко удахнуо, дошао до Лионарда, чврсто га ухватио за рамена и повукао до прозора.

„Имамо га!“, довикнуо му је полицајац. Он и двојица добровољаца извукли су Лионарда напоље. И Џеј је искочио кроз прозор и спустио се на земљу мокар од зноја. Почео је да повраћа. Из плућа му је излазио звук налик на звиждање.

Устао је и тетурајући се одгурао неколико аутомобила пуних бензина далеко од ватре. Тек тада су стигли ватрогасци да гасе пожар. Било је пет минута до један ујутру, а Џеју се чинило да је прошла читава вечност.

Сео је у своја кола и одвезао се у болницу да му очисте плућа и превију ране по рукама и ногама. Кући је стигао у три ујутру.

Синди Таут и деца одвезени су у болницу полицијским колима и већ сутрадан пуштени. Лионарда Таута, у бесвесном стању, однео је хеликоптер хитне помоћи у болницу у Спокејну удаљену око сто километара.

Он је отпуштен после две недеље. Његове повреде биле су тешке тако да дуго није могао ни да види ни да говори. И говор и вид су му се постепено сасвим повратили, али је морао да се навикне на чињеницу да ће му плућа доживотно остати смањеног капацитета.

* * *

Четрнаестог септембра следеће 1989. године Таутови су дошли да захвале Џеју који их је, заједно са женом и кћеркама, дочекао у сунцем обасјаној башти пуној цвећа. Дан раније објављено је да ће у децембру, на посебној свечаности, Џеју Сајзу бити уручена медаља за храброст Сједињених Америчких Држава.

Лионард је са сузама у очима захвалио Џеју што их је спасао сигурне смрти.

– Мислим да би неко то урадио и за моју породицу – одговорио је Џеј.

Два човека су се без речи загрлила.

Б. Д.

Илустровао: Драгун Њежић

НАЦИСТИ И НЛО

Одавно већ постоје теорије којима се НЛО објашњавају као појаве везане за овај наш свет. По њима није случајно што се баш од 1947. често виђају ове летелице јер је истовремено забележен велики напредак авио-технологије како на Западу тако и на Истоку.

Тврди се, наиме, да је Хитлеров Луфтвафе пред крај рата грозничаво радио на развоју серије супертајних борбених летелица. У једном извештају маршала Јарова, дописника „Ројтера“, од 13. децембра 1944. тврди се да су Немци произвели тајно оружје које ће употребити у време

божићних празника, у ствари, ново средство ваздушне одбране налик на кугле којима се украшавају новогодишње јелке. Стоји и то да су ове летелице многи видели на немачком небу појединачно и у групама, да су сребрнасте и на изглед провидне.

Да ли су „летећи украси за јелке“ били ловци, такозвани „фу фајтери“, познати у Другом светском рату, или су нацистички инжењери створили нешто још савршеније? Италијански писац Ренато Веласко тврди да је у питању ово друго. По њему су Немци створили летећи објекат облика диска који су назвали „фојербал“ или „ватрена лопта“ и користили га за збуњивање радара, али и за вођење психолошког рата против савезничких снага.

Нешто савршенији модел, такозвани „кугелблиц“ или „лоптаста муња“, имао је мотор на реактивни погон. Према Веласку, то је била прва

летелица која је могла да узлеће и слеће вертикално. Пројектовао је Рудолф Скринер, а произведена је у халама BMW 1944. Полетела је фебруара 1945. изнад комплекса за подземна истраживања у планинама Харц, где је, према историјским изворима, Хитлер намеравао да пружи последњи отпор савезницима и то баш уз помоћ тајног оружја које му је Геринг, командант Луфтвафе-а, стално обећавао.

Нацисти, очигледно, нису имали времена да употпуне свој тајни арсенал, али је могуће да се неко послужио технологијом „летећих украса за јелке“ и да је то довело до развоја летелица за које данас мислимо да су НЛО.

С. И.

Илустровао: Љубомир Милојевић-Љубац

Чудо
у
Милану

ПЛАСТИКА СЕ ПРЕТВОРИЛА У ЗЛАТО

Своч, одличан и леп швајцарски ручни сат који се одавно пробио у све земље света, нашао се недавно на самом колекционарском престолу. Чувена лондонска аукцијска кућа Сотби, која се још од 1744. године бави само највећим и највреднијим драгоценостима, посветила је почетком јесени 1990. у Суперстудију у Милану цео један дан само свочевима.

Успех је био огроман. Сатови, својевремено купљени за педесетак хиљада лира по комаду, донели су на аукцији укупно 227 милиона лира (два милиона најновијих динара). Наравно, у питању су били најређи примерци.

Тако је 24 милиона лира дато за модел Мимо Паладино (Mimmo Paladino) 20 милиона за Оригинал цели фиш (Original Jelly Fish = оригинална медуза) и 19 милиона за Дезерт паф (Desert raff = Пустинска пуфна) – сва три приказана на нашим сликама. Своч је, иначе, и раније био на аукцијама, али су ово највише досад постигнуте цене.

Неки далековиди људи баш су имали среће. На пример италијански драгуљар Ђани Булгари који је 1987. на аукцији куће Сотби у Женеви за багателну цену покуповао сто двадесет пет свочева. Они су данас веома ретки. А радиолог из Варезеа, поносити власник збирке од четири стотине свочева, својевремено је, када је то личило на лудило, трампио свој скупочени

Ролекс Дајтона (Rolex Daytona) за модел Мимо Паладино, исти као онај продат јесенас за 24 милиона лира.

Колекционарски рекорд за сад ипак држи господин Цауг, швајцарски фотограф настањен у Милану, који поседује осам стотина разних ретких свочева, али нема ниједан Мимо Паладино, своју велику неиспуњену жељу.

Новост за заражене свочманијом: од јануара 1991. почиње да ради клуб колекционара са сопственим новинама које ће омогућити бржу трампу и доносити најсвежија обавештења о вољеном предмету, односно, пластичном сатићу.

Колекционари се надају да ће се на тај начин кад-тад сазнати ко су власници своча Кики Пикасо (Kiki Picasso) јединог ретког примерка кога није било на миланској аукцији.

Бројчаник овог сата дело је славног сликара Пабла Пикаса а направљен је веома ограничен број поводом неке прославе у Паризу. На само име овог сата колекционарска срца куцају брже и нема те цене коју за њега не би платили.

У Италији су ушли у траг некој скромној секретарици која има један Кики Пикасо. За њега јој је понуђено десет милиона лира – сада би то већ била далеко већа свота – али је она одбила рекавши: „Не, никако не могу. За овај сат сам сентиментално везана!“

Б.Д.

© Hasdrubal Ltd./Strip Art Features

„ХЕРКУЛЕС“,
ЈЕДРЕЊАК ЈЕ-
ГОВОГ КРАЉЕВ-
СКОГ ВЕЛИЧАНС-
ТВА, ВЕЛИКЕ БРИ-
ТАНИЈЕ, ГЛОВОИО
ЈЕ МИРНИМ ВО-
ДАМА ПАЦИФИ-
КА КА УДАЉЕ-
НОЈ АУСТРАЛИ-
ЈИ...

БРОД ЈЕ ПРЕВО-
ЗНО ГРУПУ КАЗН-
ЊЕНИКА... МЕЂУ
ЊИМА ЈЕ БИО И
МОМАК ПО ИМЕНУ
КАЛИКО ЏЕК
КОЈИ СЕ НИЈЕ
МИРНО СА СУД-
БИНОМ...

...КАЖЕМ ВАМ,
ТРЕБА ДА СЕ ПО-
БУНИМО И ЗАУЗ-
МЕМО БРОД!

ЊЕГОВИ САПУТНИЦИ
И САПАТНИЦИ СУ
ГА НЕОДЛУЧНО
ГЛЕДАЛИ...
ЏЕКОВ ПРЕДЛОГ
ИМ ЈЕ ЗВУЧАО
КАО САН...

ГОВОРИШ
ГЛУПОСТИ,
ЧОВЕЧЕ!
НЕМАМО
НИКАКВЕ
ШАНСЕ ЗА
ТАКО
НЕШТО!

НИЈЕ
ВАЈДА ДА
СТЕ СЕ
ПРЕПА-
ЛИ?

ЈА ЈЕСАМ!
ЈЕСИ ЛИ СВЕС-
ТАН ШТА НАС
ЧЕКА АКО ПО-
БУНА НЕ
УСПЕ?

БОЈИТЕ СЕ... БОЈИ
СЕ САМО ОНАЈ
КОЈИ ИМА ШТА ДА
ИЗГУБИ, А МИ НЕ-
МАМО АМА БАШ
НИШТА!

СТАРИЈИ ЧОВЕК,
ЗАКРВАЉЕНИХ
ОЧИЈУ, ДИГАО СЕ
И ПРИШАО
ЏЕКУ...

ЈА ИМАМ ШТА ДА
ИЗГУБИМ! ЖРТВА
САМ НАМЕШТЕНОГ
СУЂЕЊА И МОЈА
НЕВИНОСТ ЋЕ КАД
-ТАД БИТИ ДОКА-
ЗАНА!

ДОБРО ЗНАШ
ДА НЕМАШ ЧЕМУ
ДА СЕ НАДАШ!
ИЛИ ПОБУНА
ИЛИ СМРТ, ТО
НАМ ЈЕ ЈЕДИ-
НИ ИЗБОР!

СЛУШАЈТЕ ПА-
ЖЉИВО ОНО
ШТО ЂУ РЕКИ!
АКО НАСТАВИТЕ
ДА МИ ПРЕТИТЕ,
КАЛИКУ СЕ
СТРАЖАРИ-
МА!

ДУМ!

ТИ, БЕДНИ
ШПИЈУНУ!

ГРЕШИШ, ЛЕНОКСЕ!
НИЈЕ ТРЕБАЛО ДА ГА
ЗВЕКНЕШ! МОЖЕШ МУ
СЛОМИТИ БРАТ И НА
ДРУГИ
НАЧИН!

ТО ЂУ И УРАДИ-
ТИ, КАЛИКО!

СЕМ АКО СЕ НАШЕ
НЕВИНАШЌЕ НЕ
ПРЕДОМИСЛИ...

ДОБРО... С ВАМА
САМ... УЧИНИЂУ
ОНО ШТО ТРА-
ЖИТЕ!

ТО МИ СЕ ВЕК ДО-
ПАДА, НЕВИНАШЌЕ!
ПРОТИВИ ЛИ СЕ
ЈОШ НЕКО МОМ
ПРЕДЛОГУ?

ВЛАДАО ЈЕ ТАЈАЦ.
КАЛИКО ЈЕ ПОЛАКО
У ОЧИ ПОГЛЕДАО
ЈЕДНОГ ПО ЈЕДНОГ
ЗАТВОРЕНИКА...

ОНДА ЈЕ ПРО-
ГОВОРНО ТИХИМ
АЛИ ОДЛУЧНИМ
ГЛАСОМ...

ОНО ШТО СУ НАМ
УЧИНИЛИ И ШТО НАС
ТЕК ЧЕКА, ДАЈЕ
НАМ ПРАВО ДА
СЕ ИЗБОРИМО ЗА
СЛОБОДУ!

А САД УПАМТИТЕ
ПЛАН! СВАКИ ОД НАС
ИЗДАЈАКЕ ДЕО СЛЕ-
ДОВАЊА ХРАНЕ! ДО-
БИЈАКЕ ЈЕ ТРОЈЦА
ОДАБРАНИХ! ОНИ ЂЕ
ТАКО ПРИКУПИТИ СНА-
ГУ И МОЂИ ЂЕ ДА СЕ
НОСЕ СА ЧУВА-
РИМА!

ЗАЧУЛО СЕ НЕРА-
ЗГОВЕТНО ГУЊА-
ЊЕ, А ОНДА ЈЕ
ЛЕНОКС
ПРИШАО
ЌЕКУ...

ПАЗИ, МОМЧЕ,
НЕМОЈ ПРЕЈАКО
ДА ПОВЛАЧИШ
КОНОПАЦ...

НЕ БРИНИ,
СВИ СУ УЗ МЕ-
НЕ... ДРЖИМ
ИХ У ШАКИ!

ГЛАДНИ ОСУЂЕНИЦИ СУ КАО ЗВЕРИ,
А ЊИХ НИЈЕ ТАКО
ЛАКО УКРОТИТИ!

КАЛИКО, УМИРЕМО
ОД ГЛАДИ, АТИ
ЗАХТЕВАШ ДА
ЈЕДЕМО ЈОШ
МАЊЕ...

ТИШИНА! НЕМАМО
ДРУГУ ШАНСУ ДА
СЕ СПАСЕМО!
ЛЕНОКС И БРИНО
ЋЕ ДОБИЈАТИ
ДОДАТАК
ХРАНЕ!

А КО ЈЕ
ТРЕБИ?

ЈА, ТО СЕ
ПОДРАЗУМЕ-
ВА!

ИЗА РЕШЕТАКА ЈЕДАН
ДЕЧАК ЈЕ ЗУРИО У
ЉУДЕ У ПОТПАЛУБЉУ.
ЛИЧИЛИ СУ МУ НА
ГОМИЛУ ИЗНЕМОГЛИХ
ЖИВОТИЊА...

ПОКУШАО ЈЕ ДА
ПОБЕГНЕ, АЛИ
НЕЦИЈЕ СНАЖНЕ
ШАКЕ, КАО ЧЕЛИК
НЕ КАНЏЕ, НА-
ЈЕДНОМ СУ ГА
ЗГРАБИЛЕ...

ЗАШТО
ПРИСЛУШКУЈЕШ,
МАЛИ?

НЕ ПРИСЛУ-
ШКУЈЕШ, ГОС-
ПОДИНЕ... ЈА
САМ ПУТНИК...

СВИ СУ ГА С НЕВЕ-
РИЦОМ ГЛЕДАЛИ...

ЗОВЕМ СЕ ПИК...
ЈА САМ ЗАПРАВО
СЛЕПИ ПУТНИК... ИДЕМ
У АУСТРАЛИЈУ ДА
НАЂЕМ ОЦА... ТАМО
ИЗДРЖАВА КАЗНУ...

ТАКВИ НЕМАЈУ
ЦИПЕЛЕ СА СРЕБРНОМ
КОПЧОМ И НЕ ШЕКА-
ЈУ СЕ УНАКОЛО ТАКО
СЛОБОДНО! ГОВОРИ
КО СИ, ДОК НЕ
НАДРЉАШ!

ЈАДНО
СТВОРЕЊЕ!
БАШ СЕ ГАД-
НО УПЕТ-
ЉАО!

ШТА РАДИШ? ЈЕСИ
ЛИ ПОЛУДЕО? АКО ЈЕ
ЧУО О ЧЕМУ СМО РАЗ-
ГОВАРАЛИ, МОЖЕ ДА
НАС ОТКУЏА И СВЕ
УПРОПАСТИ!

ШТА ДА УРАДИМ,
КАЛИКО?

ПУСТИ ГА!

ХВАЛА ВАМ,
ГОСПОДИНЕ!

ПАЗИ, ПИК, БИЋЕ ГАДНО
АКО ТЕ ОТКРИЈУ! НА
ОВАКВИМ БРОДОВИМА
НЕМАЈУ РАЗУМЕВАЊА
ЗА СЛЕПЕ ПУТНИКЕ!
КОД КРМЕ СУ НЕКИ
КОВЧЕЗИ... САКРИЈ
СЕ У ЊИХ!

КОВЧЕЗИ?!
МРТВАЧ-
КИ?!

НЕ БОЈ СЕ!
ПРАЗНИ СУ! НИКО У
ЊИХ НЕЋЕ ЗАВИРИТИ!
КАД ЧУЈЕШ ТРИ ЗВН-
ЈАВКА ЗА СМЕНУ
СТРАЖЕ, ДОЂИ ОВА-
МО! ДОБИЋЕШ НЕШ-
ТО ЗА ЈЕЛО... ЈЕСИ
ЛИ ГЛАДАН?

ПА... ПОСЛЕДЊИ
ПУТ САМ ЈЕО
ПРЕКЉУЧЕ...

НЕЋЕМО ДОЗВОЛИТИ
ДА УМРЕШ ОД ГЛАДИ...
ЗА УЗВРАТ БИ МОГАО
НЕШТО ДА НАМ УЧИ-
НИШ! ДОНЕСИ НАМ
ТУРПИЈУ! ЛАКО ЋЕШ
ЈЕ НАЂИ У
АЛАТНИЦИ...

ДОБРО,
ГОСПОДИНЕ!

ТЕ НОГИ...

БОЈИМ СЕ, КАЛИКО,
ДА ЋЕ НАС
ОНАЈ МАЛИ
ОДАТИ!

ОД ТОГА НИШ-
ТА НЕ БИ ИМАО!
ХРАНИЋЕМО ГА...
А АКО ГА УХ-
ВАТЕ, ЛОШЕ МУ
СЕ ПИШЕ!

КАД СУ СЕ
СТРАЖАРИ СМЕ-
НИЛИ, ТУРПИЈА
ЈЕ НЕЧУЈНО
ПАЛА НА ПРОС-
ТИРКУ...

ИШЛА ЈЕ ИЗ РУ-
КУ У РУКУ... ЗАР-
БАЛА И ХРАПАВА,
ЗАТВОРЕНИЦИМА
СЕ ЧИНИЛА КАО
НАЈСАВРШЕНИЈА
АМАТИКА НА СВЕ-
ТУ...

НИЈЕ БИЛО НИ ДАШКА
ВЕТРА... „ХЕРКУЛЕС“
ЈЕ ГОТОВО
ПУТАО...

СТО МУ ГРОМОВА
И БАВОЛА!
НИШТА ГОРЕ НЕТО
КАД СТАНЕШ НА-
СРЕД ОКЕАНА,
ПА НИ МАКАЦ!

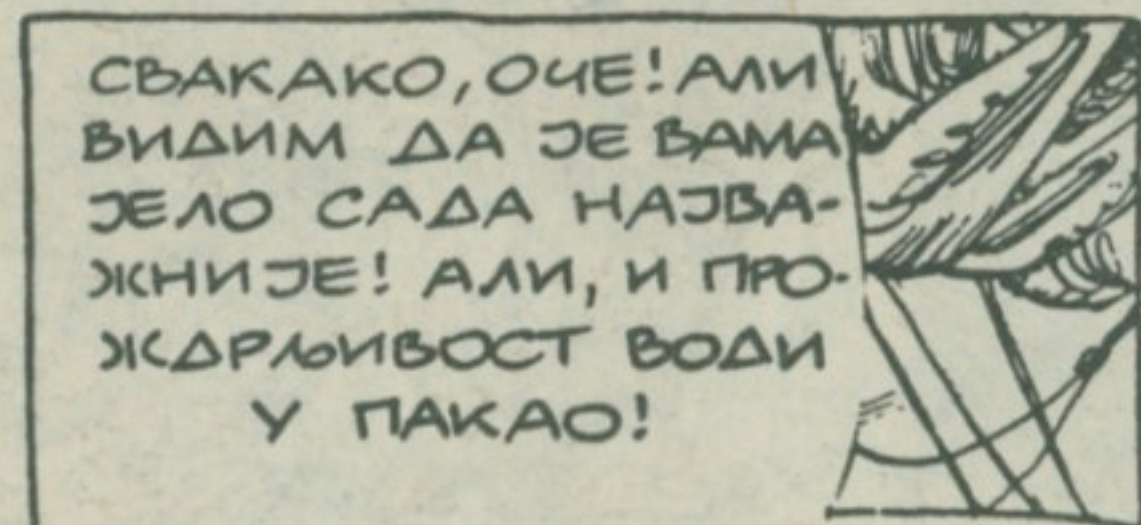
ДО БАВОЛА...
САМО НАМ ЈЕ
ФАЛИО ЈОШ
ОВАЈ ЗАСТОЈ!
БАШ СМО БАК-
СУЗНИ!

КАПЕТАНЕ ПИТОУЛ,
НЕ ПРОКЛИЊИТЕ!
ЗНАТЕ ШТА ТАКВЕ
ЧЕКА НА ОНОМ
СВЕТУ!

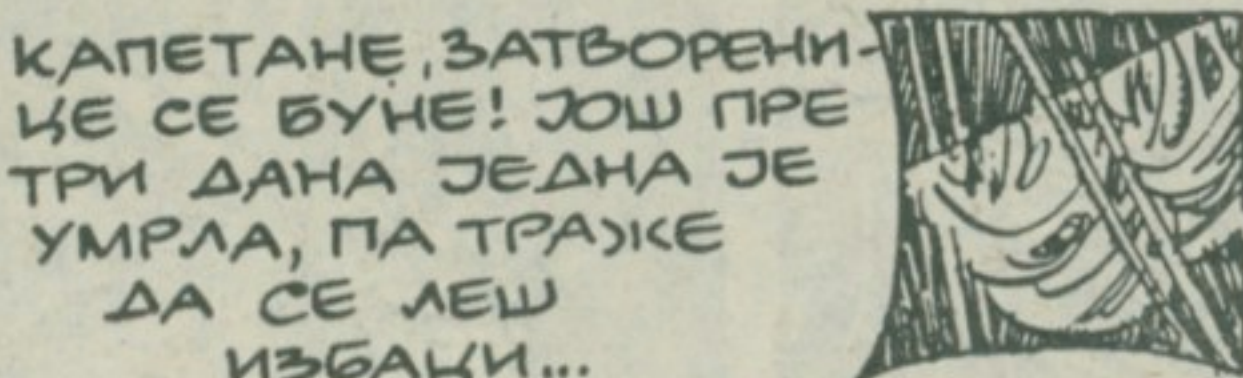
СВАКАКО, ОЧЕ! АЛИ
ВИДИМ ДА ЈЕ ВАМА
ЈЕЛО САДА НАЈВА-
ЖНИЈЕ! АЛИ, И ПРО-
ЖДРЉИВОСТ ВОДИ
У ПАКАО!

ТАЧНО, КАПЕТАНЕ
ПИТОУЛ! АЛИ, АКО
НАСТАВИТЕ ДА ПИ-
ЈЕТЕ, МНОГО БЕТЕ
ПРЕ ТАМО СТИГЛИ
НО ШТО СЕ
НАДАТЕ!

КАПЕТАНЕ, ЗАТВОРЕНИ-
ЦЕ СЕ БУНЕ! ЈОШ ПРЕ
ТРИ ДАНА ЈЕДНА ЈЕ
УМРЛА, ПА ТРАЖЕ
ДА СЕ ЛЕШ
ИЗБАЦИ...

МА НЕМОЈ?
А НА ПРОШ-
ЛОМ ПУТОВА-
ЊУ НИСУ ПРИ-
ЈАВЉИВАЛИ
МРТВЕ КАКО
БИ ДОБИЈАЛИ
ЊИХОВО
СЛЕДОВАЊЕ!
ИЗБИЧУЈ
ИХ!

КАПЕТАНЕ ПИТОУЛ,
ЗАШТО ИХ ТАКО КАЖ-
ЊАВАТЕ?

А ЗАШТО ВИ БРА-
НИТЕ ТЕ БЕДНИ-
ЦЕ? ГОСН' БАРН-
СЕ, ТО СУ НАЈВЕ-
КЕ ГЊИДЕ КОЈЕ
ПОСТОЈЕ!

НЕ СХВАТАМ
ЗАШТО СЕ ПРЕМА
ЊИМА ТАКО
ПОСТУПА?

ЗНАМ ЈА ДОБ-
РО КАКО СЊИ-
МА ТРЕБА!

ЈЕСТЕ ЛИ
СИГУРНИ?

КАПЕТАН „ХЕРКУЛЕСА“
МРКО ЈЕ ГЛЕДАО ПОРУЧ-
НИКА БАРНСА МУТНИМ
ПОГЛЕДОМ...

ЈА ОВДЕ
ЗАПОВЕДАМ!
ЈА О СВЕМУ ОДЛУ-
ЧУЈЕМ И ПРЕДСТА-
ВЉАМ ЗАКОН МОЈЕ
ЗЕМЉЕ И ОНО ШТО
КАЖЕМ ТАКО ЈЕ!
ЈАСНО?

КОНОПЦИ СУ ТА-
МО, ИЗА ОВИХ
САНДУКА...

КАПЕТАНЕ,
ЗВАЛИ СТЕ...

КО ЈЕ ОНА
КРВЕНОКОСА
ЛЕПОТИЦА ИЗ
ПОТПАЛУБЉА?
ДОВЕДИ ЈЕ ОВА-
МО ДА НАМ
БУДЕ ЛЕПШЕ
ЗА СТОЛОМ...

УХ!
ХММ!

МЛОАЦ!
МЛОАЦ!

ОТКРИЈЕ
МЕ...

‘ЕЈ! ЈЕСИ ЛИ ЧУО
НЕКУ БУКУ?

МОРА ДА СУ
ПАЦОВИ!
ИДЕМО!

МОРАМ СЕ САКРИ-
ТИ НА НЕКО ДРУ-
ГО МЕСТО!

ОВДЕ НЕМА
НИКОГА... ВАЉДА
БУ БИТИ СИГУ-
РАН...

АКО НЕ МОЖЕШ
ЧИНITI ДОБ-
РО, НЕ ЧИНИ
НИ ЗЛО...

ДОБРОТА
ЧОВЕКА ЧИНИ
НЕПОБЕДИ-
ВИМ...

ПИКУ ЈЕ ЗАСТАО ДАХ,
ПОЛАКО СЕ ПРИМАКАО
КОСУ...

КО СЕ ПОСЛЕД-
ЊИ СМЕЈЕ,
НАЈСЛАЂЕ
СЕ СМЕЈЕ!

ЗАР ОН
ГОВОРИ?

А КО БИ ДРУГИ!
ОВДЕ НЕМА НИКОГ
СЕМ МЕНЕ... ИПАК,
ТРЕБА ШТО БОЉЕ
ДА СЕ САКРИ-
ЈЕМ...

ДИЖИ СЕ!

ГЛУПЕ ЛИ ПТИЦЕ!
МАЛОПРЕ ЈЕ
ГОВОРИЛА О
ДОБРОТИ, А
ВИДИ ЈЕ
САД...

ЧУДЕШ ЛИ
ШТА САМ ТИ
РЕКАО?

ШТА ТРАЖИШ У
МОЈОЈ КАБИНИ?
КАКО СИ СЕ
УОПШТЕ СТВО-
РИО ОВДЕ?

Ј... ЈА САМ СИРО-
ЧЕ... ПОБЕГАО
САМ ОД КУКЕ,
ЈЕР МЕ ЈЕ
МАКЕХА
ТУКЛА...

БАШ ТУЖНО! АЛИ НИ
ОВДЕ ТЕ НЕ ЧЕКА НИШТА
БОЉЕ! НА „ХЕРКУЛЕСУ“
СУ НАЈГОРИ ЉУДИ ОВОГ
СВЕТА! СВЕ САМИ НИТКО-
ВИ! А ЈА САМ КУВАР
И ЧЕСТО МИ ДОЂЕ
ДА ИХ СВЕ
ПОТРУЈЕМ...

СВЕТ ЈЕ К'О
МИРИСНИ ЦВЕТ!
ПОМИРИШИ ГА И
ПОКЛОНИ
ПРИЈАТЕЉУ!

УМУКНИ,
ДУЕНДЕ!

ЗОВЕ СЕ ДУЕНДЕ?
А ЈА САМ ПИК...

ЈА САМ
ЏИН!

СВЕТ ЈЕ К'О
МИРИСНИ ЦВЕТ!
ПОМИРИШИ ГА И
ПОКЛОНИ
ПРИЈАТЕЉУ!

ЕВО КУРЕ,
КАПЕТАНЕ!

СЕДИ И НАЈЕДИ
СЕ, ДЕВОЈКО!

ОВАЈ ПРИМЕРАК
УЧЕНОСТИ ЈЕ ПОРУЧ-
НИК РОБИ БАРИС!
ПОКАЖЕ ТИ КАКО
СЕ КОРИСТИ НОЖ И
ВИЉУШКА! ОН ТО ЈЕ-
ДИНИ ОВДЕ ЗНА!
ПРАВИ ЈЕ ПЛЕМИК!

АЛИ, ШТА ТЕ БРИГА ЗА
ТАКВЕ! НИЈЕ ОТМЕНОСТ
ЗА ТЕБЕ! ТЕБИ ВИШЕ
ОДГОВАРАЈУ ГРУБИ
МОРСКИ ВУКОВИ!

КАПЕТАНЕ
ПИТОУЛ,
ОБУЗДАЈТЕ СЕ...
ОСТАВИТЕ ТО
ЈАДНО
СТВОРЕЊЕ
НА МИРУ!

ЗАШТО БИХ...
КАД ЈЕ ОНА
И МОЈА ЗАТ-
ВОРЕНИЦА,
И ТО ЈОШ
ЛЕПА...

ПУСТИ МЕ!

СКЛОНИ РУКЕ,
И ДАЉЕ ОД
МЕНЕ!
ОДВРАТАН
СИ...

ПЛУС

ВЕШТИЦЕ
ЈЕДНА...

ФИЈУУУ!

НАУЧИМ
ЈА ТЕБЕ
ПАМЕТИ!

ЦАК!

КАПЕТАНЕ, АКО НАСТА-
ВИТЕ ДА ЈЕ БИЧУЈЕТЕ,
ЈА ВИШЕ НЕ ОДГОВА-
РАМ ЗА МОЈЕ ПОСТУ-
ПКЕ!

!?

ДО БАВОЛА...
КО ОВДЕ
ЗАПОВЕДА?

ЦАК!

КРААК!

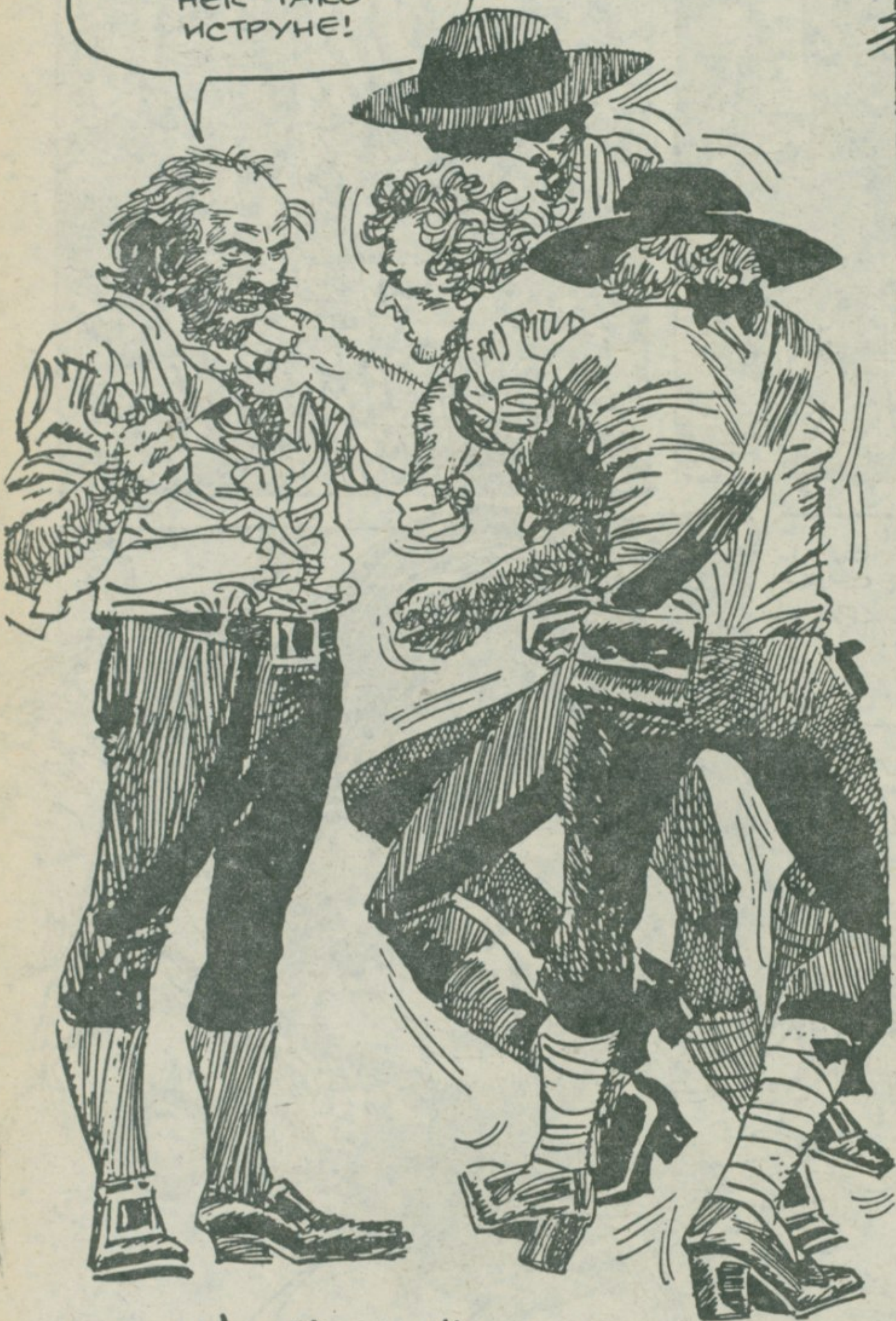
АААХ!

ДОСТА!

ШТА БУЉИТЕ!
УХАПСИТЕ
ТОГ
ЧОВЕКА!

ОКУЈТЕ НИТКОВА
У ЛАНЦЕ, ПА
НЕК' ТАКО
ИСТРУНЕ!

ДОБРОТА ЧОВЕКА
ЧИНИ
НЕПОБЕДИВИМ!

ДАО МИ ГА ЈЕ ЈЕ-
ДАН МОРНАР, ХО-
ЛАНЂАНИН!
БИО ЈЕ ПОТПУНО
НЕМ... ОНДА ЈЕ НА-
ЈЕДНОМ ПРОГО-
БОРИО!

ШТА САД
РЕЧЕ?

КРАААК...

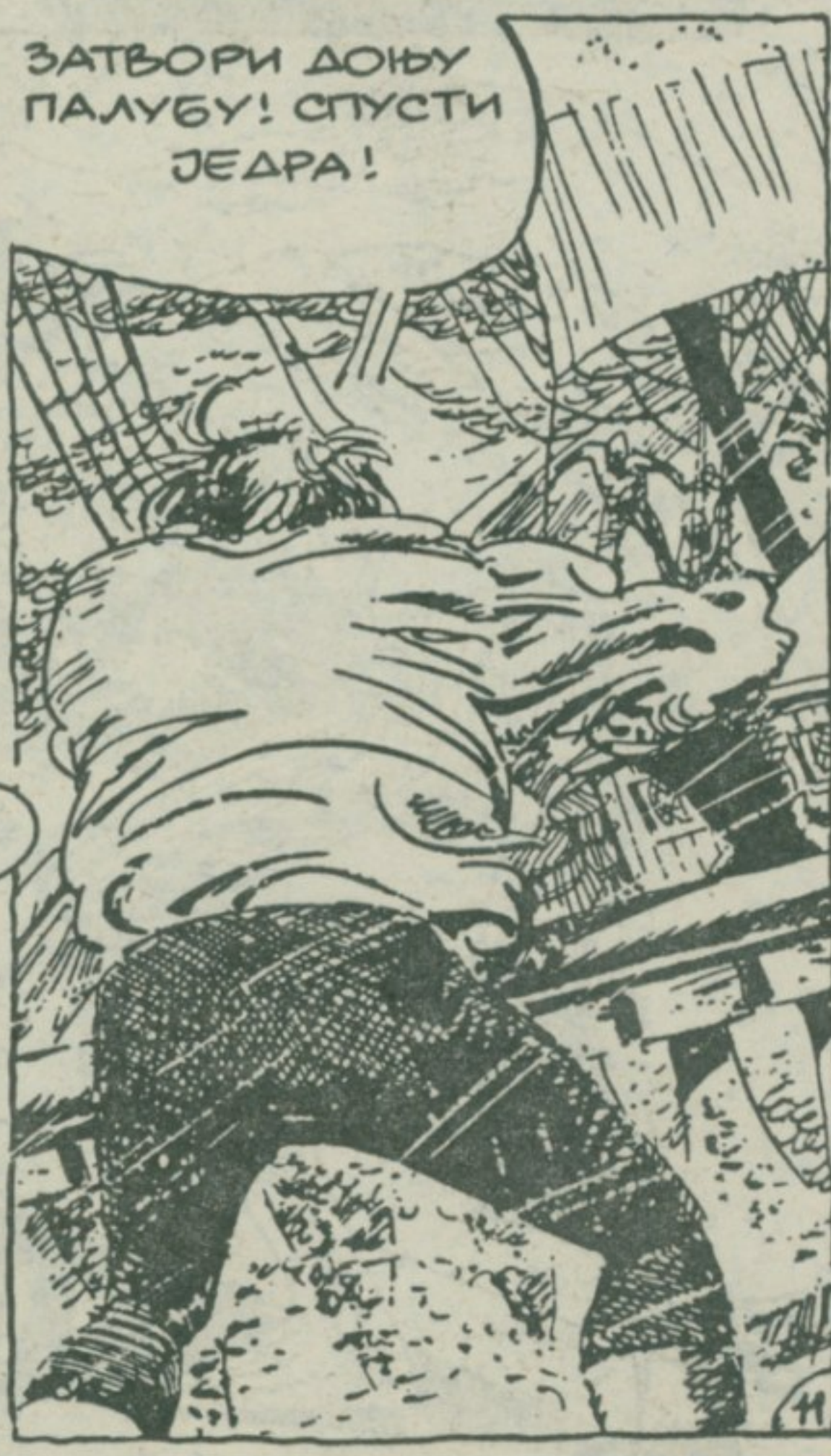
КО БИ ТО ЗНАО!
АЛИ, КАД ГОД
ДУЕНДЕ БРЕЉА
ТАКО НЕРАЗУМ-
ЉИВО, ДОГОДИ
СЕ НЕШТО
СТРАШНО!

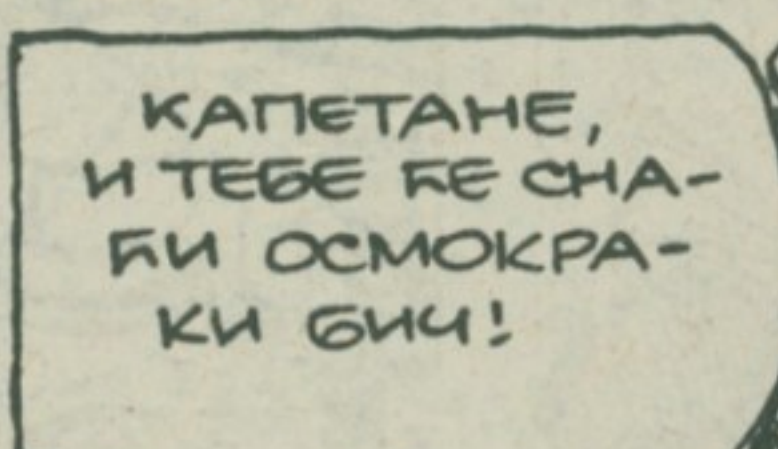
ДУУУМ!

ИЗНЕНАДА, МОРЕ СЕ
УЗБУРКАЛО, А
НЕБОМ СУ СЕ-
ВАЛЕ МУЊЕ...

СВИ НА
НОГЕ!

ЗАТВОРИ ДОЊУ
ПАЛУБУ! СПУСТИ
ЈЕДРА!

КРААК!

ЕВО! ИСКУСИ
ОНО ЧИМЕ СИ
КАЗИЊАВАО
СВОЈЕ ПУТНИ-
КЕ, БЕДНИ
КРВУ!

АААХ!

ДЕВОЈКЕ, БРЗО
НАПОЉЕ!
БРОД ЈЕ ОШТЕКЕН!
ВОДА ПРОДИРЕ
КРОЗ ОТВОР КОД
ГРАМЦА...

ТОНЕМО!

СПУШТАЈ
ЧАМЦЕ!

ПИК! ГДЕ СИ?
ПИК! ОХ! НИЈЕ
ВАЈДА ДА СУ ГА
ТАЛАСИ БЕК
ПРОГУТАЛИ!

ЕВО МЕ,
ГОС'Н ЏИНЕ!

СРЕКА СЕ РАЈА
ИЗ НЕСРЕКЕ!

КАЛИКО! ЕНО
ПИКА, НА
САНДУКУ!

ТУУТ!

ТУУТ!

СКЛАЊАЈ РУКЕ С ЧАМ-
ЦА! ЗА ТАКВЕ ПРОТУ-
ВЕ, НЕМА МЕСТА!

АЛИ, ЈА САМ КУВАР...
ЈА СА ПОСАДОМ НЕМАМ
НИКАКВЕ ВЕЗЕ...

СПАСИТЕ ГА...
КРИО МЕ ЈЕ У СВО-
ЈОЈ КАБИНИ КАД
САМ ПОБЕГЛА
ПИЈАНИМ
МОРНАРИМА!

ДОБРО! НЕК' СЕ
ПОПНЕ, ДОК СЕ
НИСАМ ПРЕДО-
МИСЛИО!

ПИК, НЕ БРИНИ!
ИМА НАДЕ ДА ТВОГ
ОЦА ИЗВУЧЕМО
ИЗ ЗАТВОРА!

ТО ЛИ ЈЕ ВАМА
ИСПРИЧАО! А МЕНИ
ЈЕ НАЛАГАО НЕШТО
СА СВИМ ДРУГО!
ПРЕВАРАНТ!

ЗА ТРЕНУТАК,
СВИМА СЕ УЧИНИЛО
ДА СУ УГЛЕДАЛИ
КИТА...

СВЕШТЕНИК СЕ
ЈЕДВА ПОПЕО
У ЧАМАЦ.
ПРОВАО ЈЕ...

ОХО! ПА ЗАТО
БИ ГА ТРЕБАЛО
ВРАТИТИ У МОРЕ!
ЛАЗКЉИВАЦ!

ПУСТИ ГА!
СИРОТО
ДЕТЕ... САВ
ДРХТИ...

АЛИ, ЧИМ СЕ НАШАО НА
СИГУРНОМ, СВЕ ЈЕ ЗАБО-
РАВЉИО, КЛЕКАО И ПОЧЕО
ДА СЕ МОЛИ...

ОХ, БОЖЕ...
НЕ ДАЈ БАВО-
ЛИМА ДА МЕ
УЗМУ ПОД
СВОЈЕ...

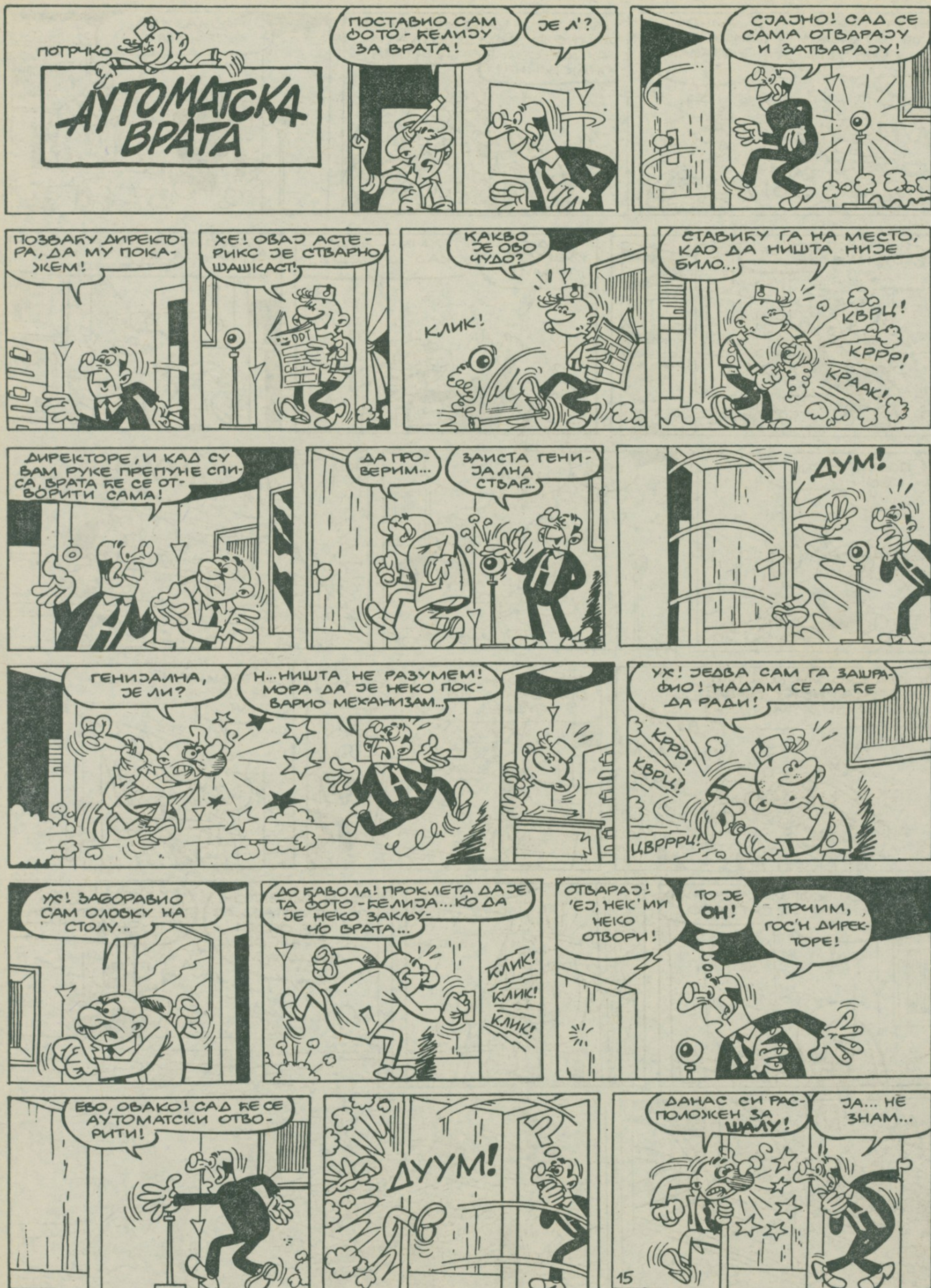
ВЕТАР СЕ
СМИРИО...
ПАО ЈЕ МРАК,
А ОБЛАЦИ
СУ НЕСТАЛИ
НА ХОРИЗОНТУ...
БАРИСА ЈЕ
МИРНО
ПЛОВИЛА
У
НЕИЗВЕС-
НОСТ...

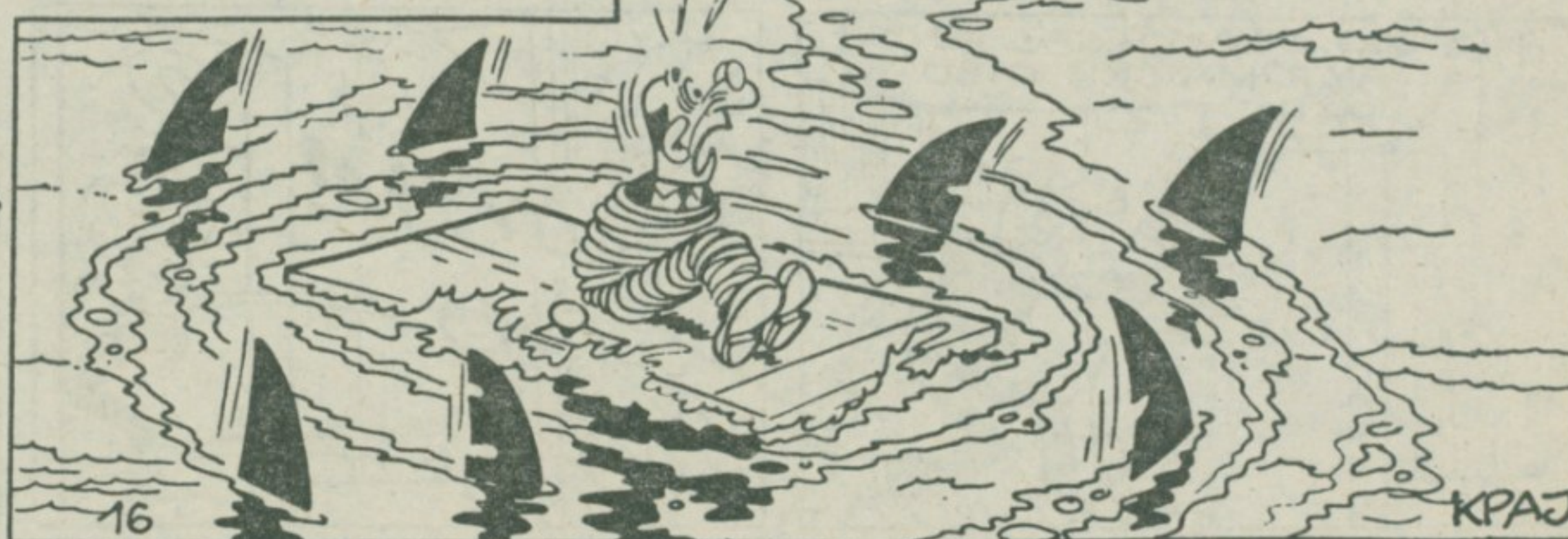
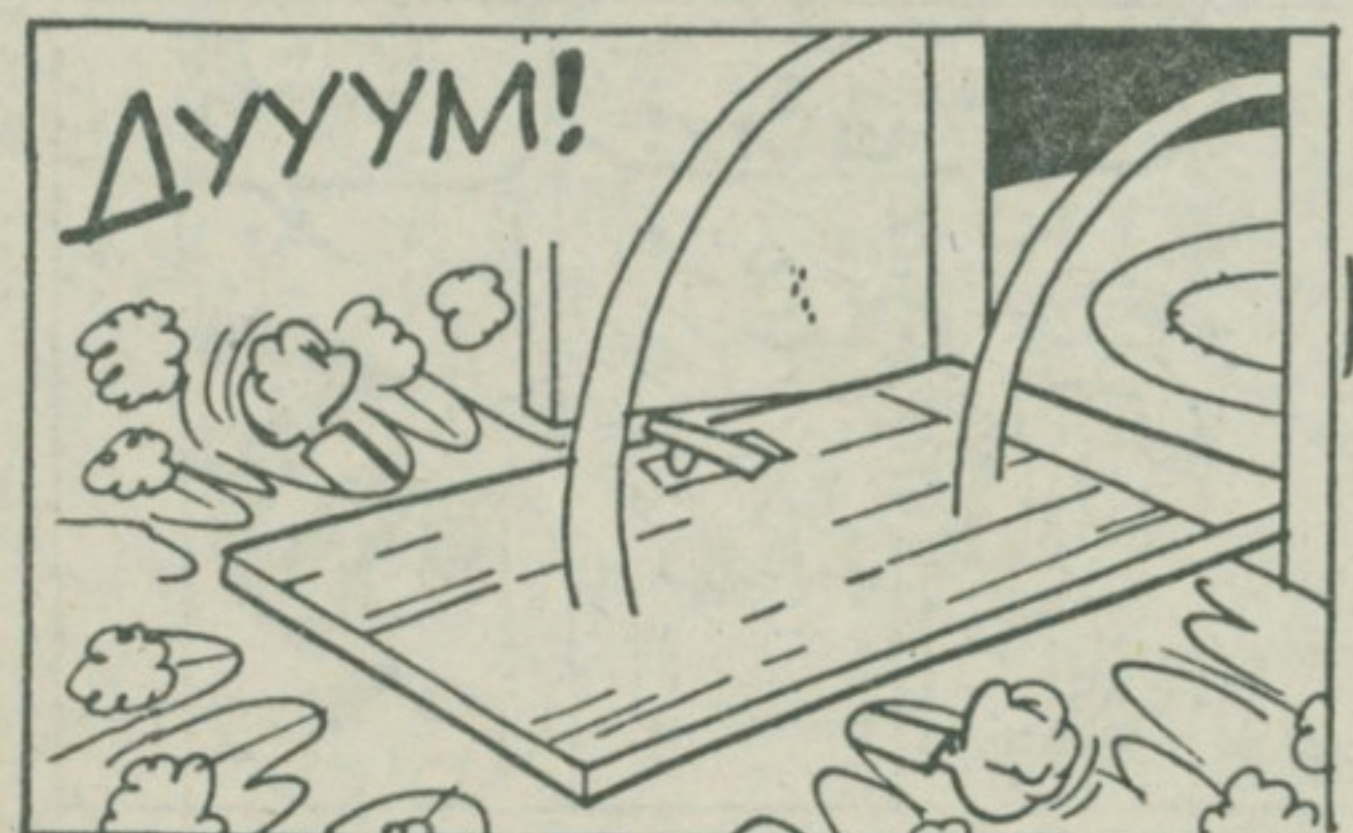
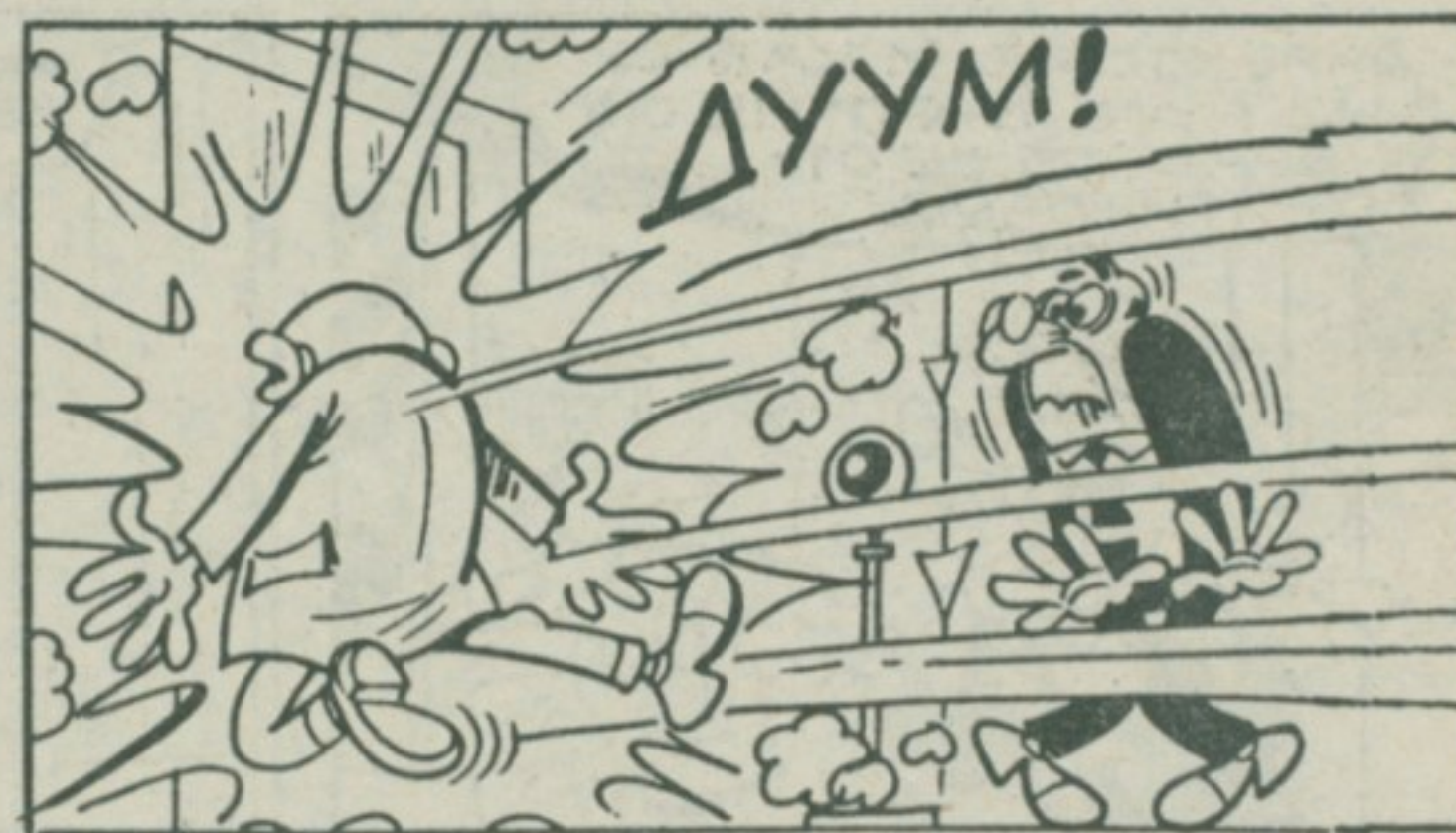

СВЕТ ЈЕ К'О МИРИСНИ
КВЕТ! ПОМИРИШИ ГА
И ПОКЛОНИ ПРИЈА-
ТЕЉУ!

КРАЈ

ОБУЦИТЕ ВЕШТИЦУ

НАЈБОЛИ
САРАД-
НИК
БАБЕ И
ВЕШТИЦЕ

Варшава 1990

КОМПЛЕТ
ЗА АЕРОБИК

ВЕШТИЦУ ЗАЛЕПИТЕ
НА КАРТОН
И ИСЕЦИТЕ

СВАКО-
ДНЕВНА
УНИФОРМА
ЗА
ПОСАО

НЕЖНА
СПАВАЈИЦА

ШЕШИР ИЗ ПАРИЗА

ПРОСЕЦИ ПО ЦРТИЦАМА

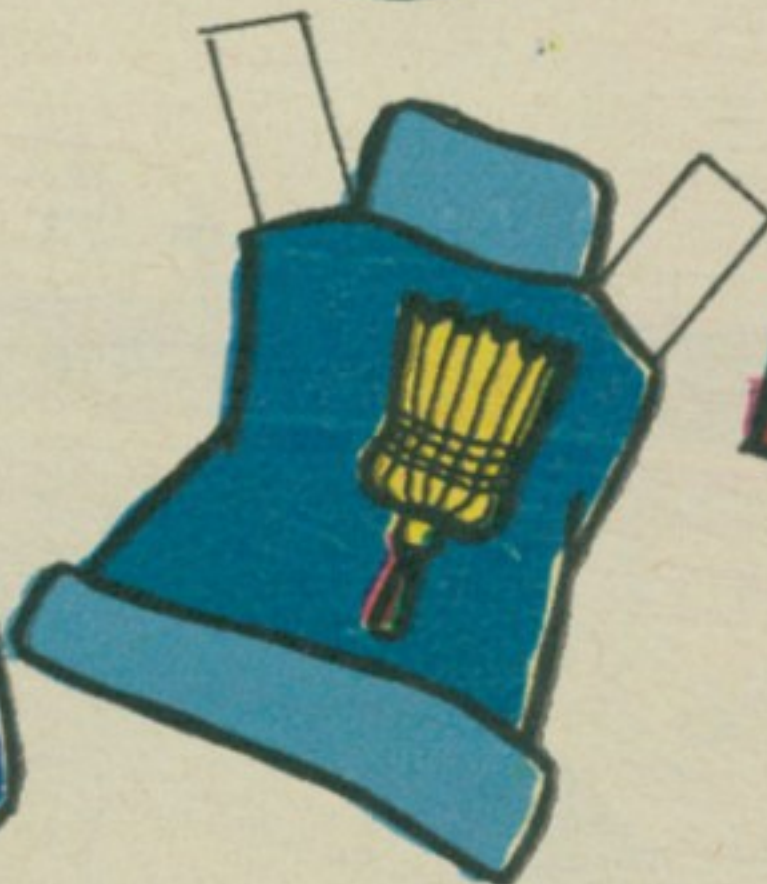

ТРЕНЕРКА

УПОМОК!
ВЕШТИЦА!

КОСТИМ ИЗ ПАРИЗА

МАШИЦА СА
НАШИВЕНИМ ЗНАКОМ

КОМПЛЕТ ЗА КУВАЊЕ
КИРИ-БУ ВОДИЦЕ

како
су
умирали
композитори

ТОРПЕДО, МОТКА И ГУШЧИЈА КОСТ

**Росини је био веома сујеверан,
а испало је**

**да се родио 29. фебруара,
а умро у петак 13. новембра**

Веома цењен у 17. веку, италијански композитор Алесандро Страдела (1645-1682) имао је буран живот пун љубавних пустоловина, а тако је и завршио. Страдела се заљубио у своју ученицу, вереницу једног венецијанског племића из породице Контарини и са њом побегао у Рим. Увређени вереник није мировао. Платио је два разбојника да нађу и убију љубавнике. Једне недеље 1677. године, у Торину, Страдела је дириговао свој ораторијум „Јован Крститељ”. Није ни слутио да су у цркви његове убице.

Али, задивљени музиком овог сјајног композитора, плаћеници су пред њим пали на колена, признали своју намеру и молили за опроштај.

Контарини су одлучили да се освете по сваку цену. Нашли су друге убице које нису биле тако осетљиве на музику... После премијере једне Страделине опере, у Ђенови 1682. године, композитор и принцеза нађени су убијени у хотелској соби. Велики уметник имао је тада само тридесет седам година. Оставио је, ипак, око сто педесет дела у рукописима који се чувају у библиотекама у Модени, Напуљу, Венецији, Паризу, Оксфорду и Лондону.

Још један велики ренесансни мајстор Карло Ђезуалдо да Веноза имао је љубавно-трагичну судбину. Пошто се уверио у неверство своје супруге, убио је њу, њеног љубавника и дете за које је сумњао да је његово.

Глуков коњак, па кап...

Ево и легенде о последњим речима великог француског композитора Жан-Филипа Рамоа (1683-1784). Лежећи на самртној постељи Рамо је слушао монотони глас свештеника који му је давао последњи благослов. Рамо је последњи пут отворио очи, благо се насмешио свештенику и изговорио: „Како само можете тако фалш да певате?”

Жан-Батист Лили (1632-1687) био је велики композитор и исто толики варалица, сплеткар и лукавац, чак и на самртној постељи. Почео је као судопера а завршио као племић. Био је сујетан, амбициозан и немилосрдан. Замашно богатство стекао је свим могућим спекулацијама: узимањем процента од музичких приредби, трговином земљиштем и некретнинама. Судбина се, ипак, сурово поиграла са Лилијем: изгубио је живот због наоко безначајног догађаја.

Кад се 1687. године краљ Луј XIV опоравио од тешке болести, изведен је свечани Те Деум на двору. Лили је дириговао по тадашњем обичају, дајући такт оркестру лупањем дугачким штапом о под. Непажњом се прилично јако ударио по малом прсту на ноzi, повреда се дала на зло, изазвала гангрену и композитор је умро! Док је још лежао на самртној постељи, свештеник који је дошао да га исповеди тражио је од њега да у знак покајања спали све што је од своје последње опере до тада написао.

Лили је испунио захтев, а на питање пријатеља зашто је то учинио, он се последњом снагом придигао у кревету и иронично насмејао:

– Ви ме, изгледа, још не познајете добро? Свакако да поседујем преписе!

И са том последњом преваром напустио је овај свет.

Великом реформатору опере Глуку (1714-1787) лекари су одредили строгу дијету и потпуно му забранили алкохол, пошто га је већ два пута ударила кап. Једне вечери седамдесетогодишњи Кристоф Вилибалд искористио је тренутак кад је његова супруга Маријана Пергин изишла из салона колико да наручи кочију за шетњу. Брзо је наточио чашицу коњака и сручио у грло. За време шетње ударила га је кап – овога пута дефинитивно...

Громовничка смрт

Наполеоновы топови грмели су над Бечом 1809. године, а у кући Јозефа Хајдна уплашени укућани окупали су се око већ старог и изнемоглог композитора. Хајдн је замолио да га последњи пут однесу до клавира. Лагано и тихо засвирао је једну своју композицију и са благим осмехом обратио се присутнима: „Будите спокојни, децо моја, тамо где је Хајдн ништа вам се не може догодити.”

Када је Наполеон чуо за смрт старог композитора, наредио је да се одмах постави почасна стража пред његовом кућом.

А Бетовена је, сматрају неки, пре времена отерао у гроб његов вољени нећак Карл који је рано остао без оца, па се стриц Бетовен старао о њему. Много је волео тог дечака и силно се жртвовао да га школује, али како то већ бива, Карл се претворио у пробисвета који се непрекидно коцкао. У лето 1826. толико се заглибио у дугове да је испалио себи хитац у главу. Неким чудом био је само лакше рањен, али је Бетовена тај догађај просто дотукао.

Већ те јесени композитор је, до тада челичног здравља, добио запаљење плућа. Кажу да га је добио враћајући се из посете незахвалном Карлу на млекацијским колима шибан леденом кишом.

Када је Бетовен пао у постељу, био је ред на Карла да оде по лекара. И отишао је, свратио успут у крчму, окренуо карте и... заборавио на све. Тек после три дана сетио се стрица, али више није било помоћи. Била је олујна ноћ између 26. и 27. марта 1827. када је велики Бетовен, примивши последњу причест, рекао окупљенима око своје постеље:

— Аплаудирајте, аплаудирајте, комедија је завршена.

У том часу је, кажу, севнуло, запарао је гром, а Бетовен је издахнуо.

Шуман и Волф – исти крај

Роберт Шуман (1810 – 1856) је једне фебруарске ноћи 1854. године истрчао из своје куће у Диселдорфу и кренуо према Рајни. У граду је трајао карневал и нико није обратио пажњу на композитора који је у пижама одјурио ка мосту и бацио се у ледену реку. Био је то тренутак кад су се Шуманове депресије и халуцинације претвориле у потпуно нервно растројство. Лађари су тада спасли несрећног композитора, али он се више никада није повратио. Још две године је тужно седео у соби једне клинике крај Бона, блудео погледом кроз прозор и коначно умро.

Сличан крај сломио је и Хуга Волфа, последњег великог композитора Немачке и Аустрије 19. века. Хуго се родио 1860. у Словен Градецу, а остао је упамћен највише по композицијама за глас и клавир. Имао је само четрдесет три године када му се помрачио ум. То се догодило једне вечери 1903. године. Устао је од клавира и почео да булазни како је он бог Јупитер. Слично Шуману, упутио се према реци, бацио се у њу, али је хладна вода деловала као шок и он је сам испливао на обалу. Није се повратио. Последње месеце живота Хуго Волф је морао да проведе у кревету ограђеном решеткама.

Шпански композитор Енрике Гранадос (1867-1916) враћао се бродом из Америке у Европу, пошто је присуствовао премијери једне своје опере у њујоршком Метрополитену. Брод је био погођен торпедом из немачке подморнице и сви путници нашли су смрт у таласима океана...

Недовршена опера

Путујући са својим сином, Ђакомо Пучини (1858-1924) се зауставио у некој гостионици и наручио своје омиљено јело – гушчије печење. Ручак је протекао у смењу и шали, све док се једног тренутка није закашљао јер му се у грло заболела кошчица. Лекар је успешно интервенисао, али раница која је тада настала у грлу никада није зарасла. Пола године доцније она је довела до озбиљне болести гркљана.

Пучини је трпео ужасне болове, али је грозничаво радио на својој последњој опери „Турандот”. Готово завршену партитуру свирао је свом пријатељу, чувеном диригенту Тосканију и рекао му:

— Не знам да ли ћу имати времена да је завршим. Ако не успем, онда се, драги мој пријатељу, постарај да неко иступи пред публику и објасни – доведе је композитор могао да пише, а онда је умро.

Три месеца после овог разговора Пучини је умро у страшним патњама не довршивши оперу. На премијери, у миланској „Скали” 1926. године, Тоскани је, дошавши до оног места где је композитор прекинуо рад, спустио палицу, окренуо се публици и рекао:

— Овде се завршава дело маистра.

Публика је схватила дирљивост и у тишини изишла из дворане. Иначе, оперу „Турандот” довршио је Пучинијев ученик Алфано.

Све смрти су тужне, али понеко и у задњем часу уме да се шали. Тако је Џон Филд (1782-1837), велики пијаниста и цењени композитор на прелазу 18. и 19. века, провео последњих двадесетак година свог живота у Русији, цењен и обожаван, па је и умро у Москви 11. јануара 1837. На самртној постељи водио је овакав разговор са свештеником:

— Да ли сте протестант?

— Нисам.

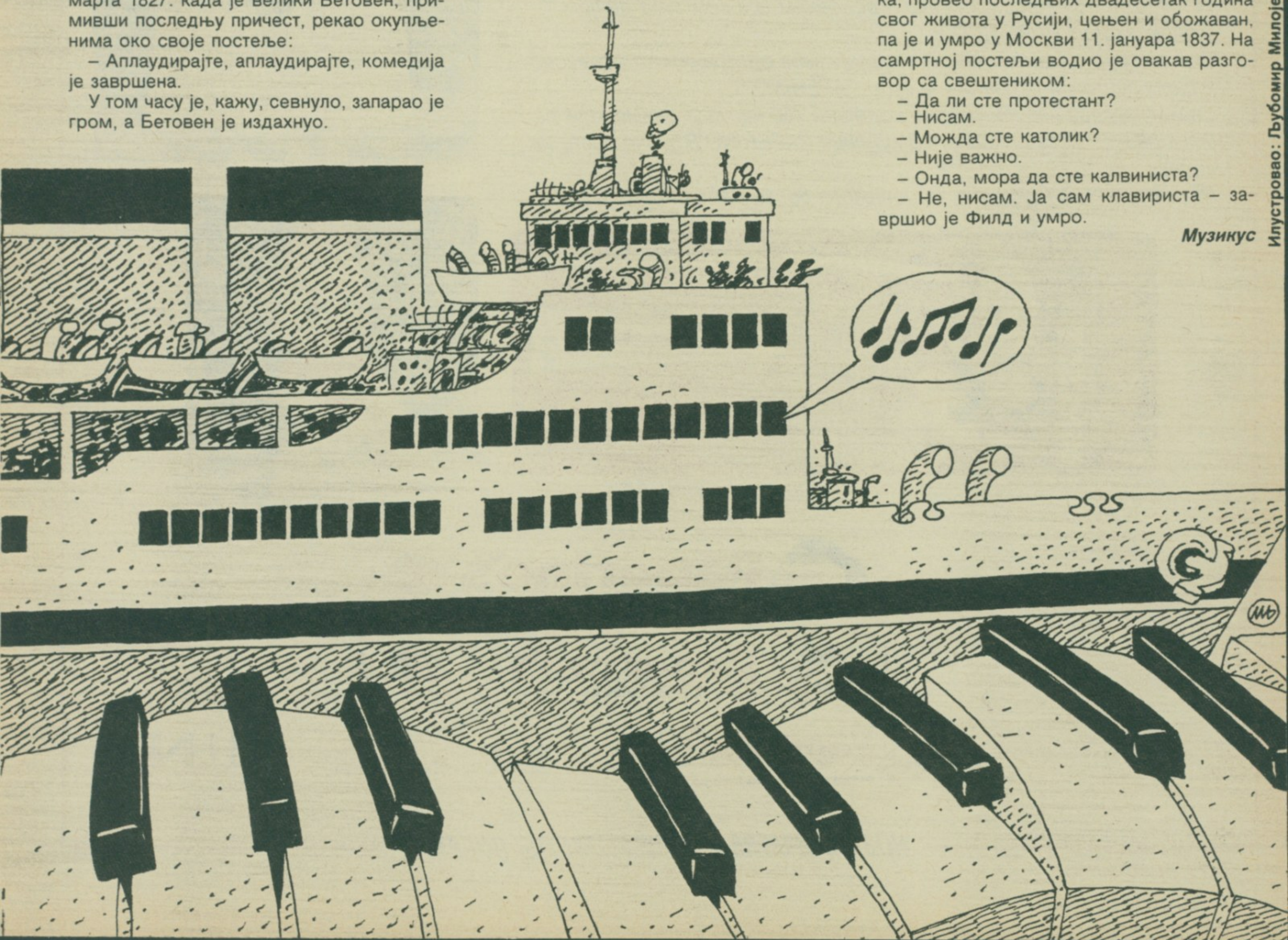
— Можда сте католик?

— Није важно.

— Онда, мора да сте калвиниста?

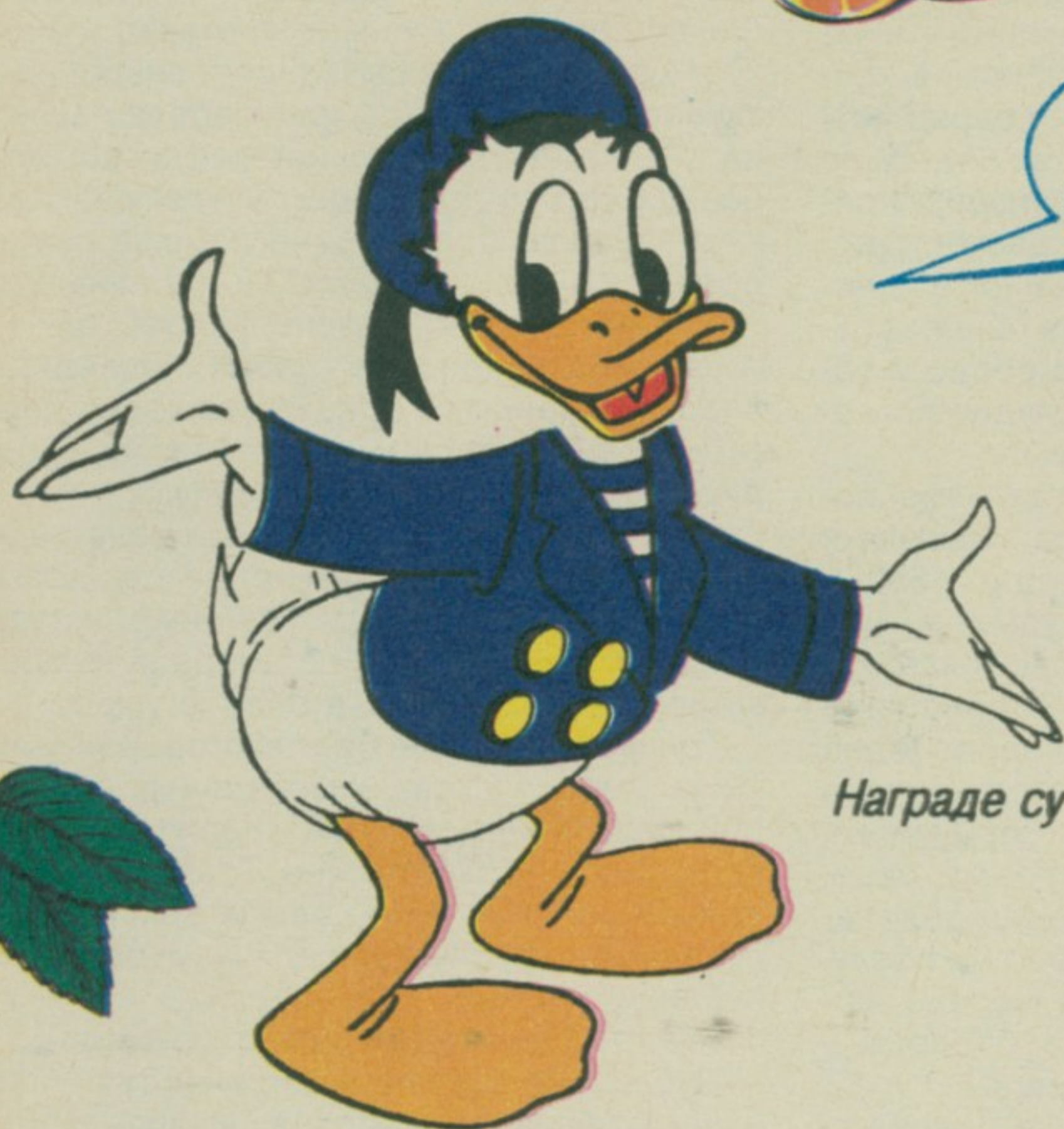
— Не, нисам. Ја сам клавириста – завршио је Филд и умро.

Музикус

Ко каже да прање зуба није
угодно кад имаш Paperino's са
укусом наранџе, пеперминта или
јагоде?

Paperino's

награђује

Награде су:

- ПАЈА ПАТАК
- МАЈИЦЕ С ЛИКОМ ПАЈЕ ПАТКА
- PAPERINO'S МИНИ-СЕТ

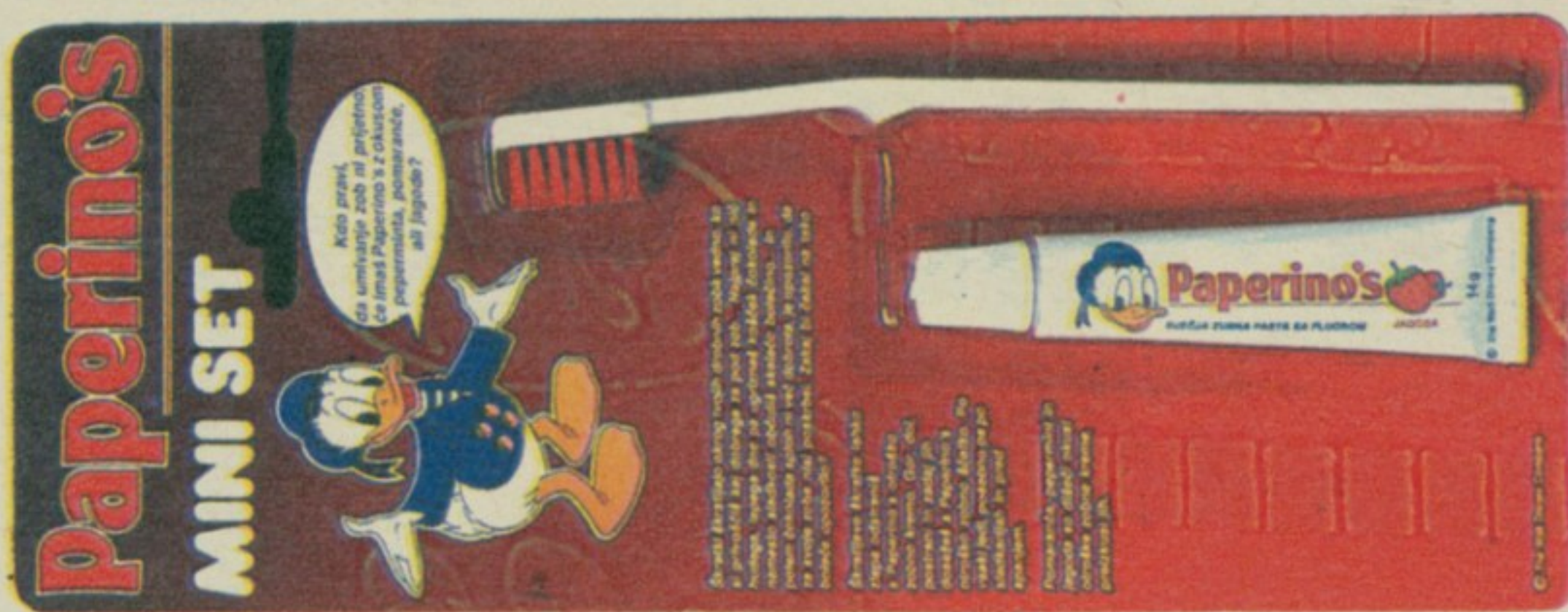
НАЈВЕЋА НАГРАДА СУ, НАРАВНО, ЗДРАВИ ЗУБИ КОЈИ НЕ БОЛЕ!

Ту награду може добити свако – редовним прањем зуба дечјом
зубном пастом PAPERINO'S.

Све оне ситне бактерије које нападају зубе одстранићете ефикасно
зубном пастом и четкицом за зубе PAPERINO'S.

Сваког месеца извући ћемо и поделити 750 награда онима који ће до
краја сваког месеца послати 3 кутијице PAPERINO'S зубне пасте на
адресу:

BELLINE, 61107 Љубљана, Веровшкова 66, за PAPERINO'S

BELLINE
kozmetika

НОВА ФОРМУЛА PAPERINO'S ПОБЕЂУЈЕ!

ЋИЛИБАР – ПУТ У ПРОШЛОСТ ИЛИ... ЖИВОТ У КАПИ СМОЛЕ

На Хаитију су нађени ћилибари каквих нема нигде у свету. Могу ли окамењени инсекти да одгонетну тајну генетске грађе диносауруса чијом су се крвљу хранили?

● Код свих старих народа ћилибар или јантар био је добро познат и много тражен и понекад је имао већу цену од злата. Тако су предузимљиви стари трговци Феничани пловили у далеке северне крајеве Европе да би купили јантар који море у тим крајевима избацује на обалу.

● Делови засад најстарије ћилибарске огрлице откривени су недавно у такозваној „Гробници дивова“ у Тринитаполију, у италијанској покрајини Пуља. Она потиче из другог миленијума пре наше ере и нађена је поред остатака костију људи високих готово два метра.

● Најстарија писана вест о јантару је из Хомерове „Одисеје“ (1000 година пре н.е) где се каже како је неки феничански морнар нудио на продају огрлицу на којој је био нанизан јантар сличан златном Сунцу.

● И чувени грчки историчар Херодот (400. године пре н.е) говори да се у Грчку довози јантар из неких далеких земаља. Грци ћилибар зову електрон (од елиос, сунце) што објашњава откуд потиче реч електрицитет. Наиме, стари филозофи су први опазили да баш ћилибар, ако се таре о сукно, привлачи комадиће папира. Филозоф Талес из Милета (460. године пре н.е) мисли да јантар има „душу“ јер привлачи предмете.

● Римљани су такође ценили ћилибар. Прича се да је Нерон за време неке велике свечаности потрошио 13.000 фунти јантара.

● Иако се човек одувек радо китио ћилибаром, о његовом постанку није много размишљао све до 16. века, а тек у 18. доказано је да је јантар биљна смола која је милионима година лежала у земљи све док је море није избацило. Када је та биљна смола капала и сливала се низ огромна дебла четинара која су пре више од 60 милиона година прекривала Земљу, догађало се да понекад падне и прекрије ситне животиње или биљке које су тако заувек остале заробљене у њој.

● Вредност ћилибару даје и боја. Најчешће је жут, али има га провидног као вода, белог као креда, зеленкастог, црвенкастог, па и тамноцрвеног као крв.

Најзначајнија и најстарија налазишта ћилибара одвајкада су била на обалама Балтичког и Северног мора. Међутим, пре тридесетак година откривено је још једно, на сасвим другом крају света, у Доминиканској Републици на Хаитију. То мало карибско острво прави је рудник ћилибара који је по лепоти, квалитету, а можда и значају за науку, надмашио балтички. Јер, у ћилибару северних мора остаци биљних и животињских организама прилично су ретки (један на око хиљаду примерака) док се у доминиканском налазе малтене у сваком стотом. Карибски ћилибар крије у себи многе врсте инсеката и биљака које су веома ретке или уопште не могу да се нађу у оном балтичком. То су цвеће, разни листићи, маховина, гранчице, као и разне семенке и плодови. Што се представника животињског света тиче, најчешћи су мрави, пчеле, термити, осе, пауци, затим јаја инсеката и школке. Понекад могу да се нађу и разни тврдокрилци и лептирови у различитим стадијумима развоја. Још ређи су мали кичмењаци или капљице течности са мехурићима ваздуха.

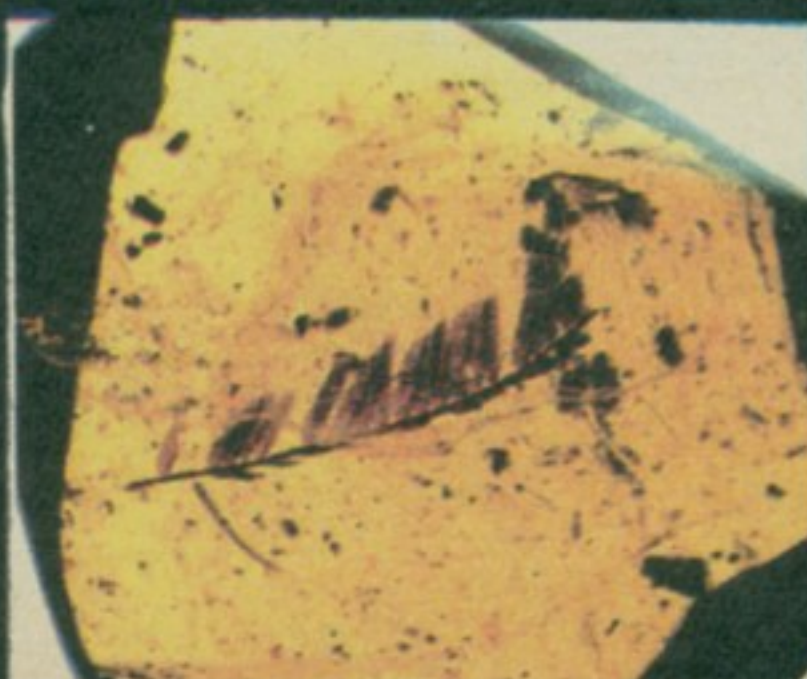
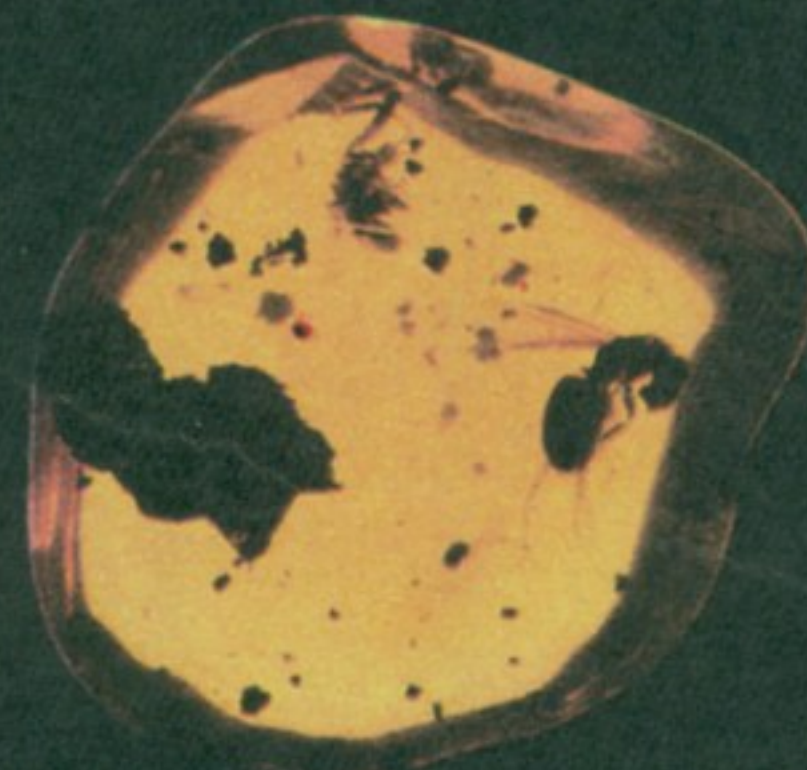
Управо ови мехурићи привукли су пажњу калифорнијских научника које предводи доктор Џорџ Поинар, биолог са Беркли универзитета. Они сматрају да ваздух из ћилибара може да нам помогне да сазнамо какви су били животни услови у време када их је смола „заробила“. Анализом веома старих узорака, на пример, доказали су да је ваздух који су удисали диносауруси садржавао много више кисеоника него овај данашњи.

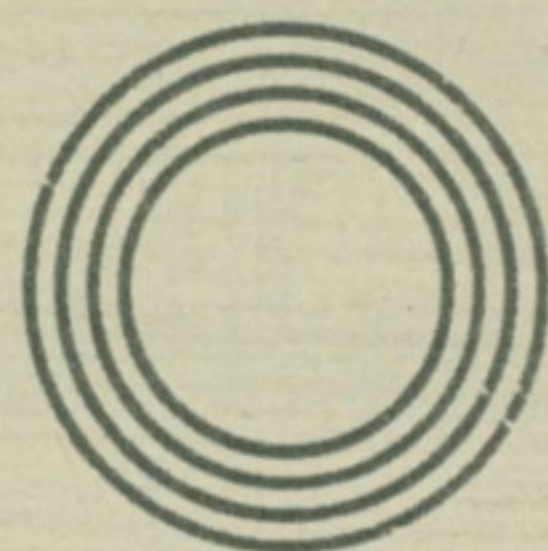
Исти ови научници који су се окупили око такозване Групе за проучавање изумрлих DNA (дезоксирибонуклеинска киселина која игра значајну улогу у стварању живих ћелија) баве се и проучавањем фосилних остатака диносауруса и покушавају да „оживе“ те давно изумрле дивове. По њиховом мишљењу, ћилибар би у томе могао да одигра значајну улогу. „Једро сваке ћелије“, објашњава доктор Поинар, „садржи DNA, то јест генетски програм са свим упутствима за размножавање ћелија. Кад бисмо само успели да нађемо једро ћелије диносауруса, имали бисмо добру полазну основу.“

Али, како доћи до добро очуване ћелије бића које је шетало земљом до пре 65 милиона година? По тврђењу др Поинара, то уопште није немогуће. Јер, сасвим је вероватно да су се комарци, крпељи или обади хранили крвљу диносауруса у којој се налази толико потребна ћелија. Било би довољно из ћилибара, као из неке старе шкриње, извући инсекта који је непосредно пре него што га је прекрила биљна смола, посисао крв овог дива. Свакако, од изоловања ћелијског једра до реконструкције целовите генетске мапе огроман је корак јер ту се поставља питање репродукције целог организма од само једног молекула DNA.

Да би се из прадавне Земљине прошлости оживело створење старије и од самог човека, могу да протекну још деценије, али теорија је ту.

ВеМ

Клив
Картмил

Пол Роки вешто смести своје возило испред пивнице.

— Станује у оној зградури на углу — саопшти он. — Пошто завршимо, наћи ћемо се поново овде.

— И даље се противим — изјави Мајкл Корбин.

Теренс Финеган и Пол Роки погледаше га равнодушно. Корбиново лице обли се руменилом.

— Моје противљење није неосновано — као да се наљутио. — Претпоставимо да девојка пошизи. Нашли бисмо се у правом сосу!

Теренс Финеган широким, готово родитељским покретом обгрли Корбина око рамена.

— Мајк, синовац, готово да смо два сата увежбавали читаву ствар са Елзи. Па, је ли се макар нацострешила? Није. Ето, неће ни ова Полова пријатељица!

— Али, Елзи је само кројачка лутка.

— Нису ли то све жене?

— Не фолирај ме толико, Тери. Једино што тврдим јесте да је ствар опасна. Према ономе што Пол каже, та девојка

је склона окултизму. Спремна је, изгледа, да верује и у такве феномене какав је наш измишљени Оскар. Чак и ако будемо своје улоге добро играли, опасно је.

– Ја нисам толико забринут за Линдин здрав разум – умеша се Пол. – Више ме брине ваша глума.

– У реду! Пођимо онда.

Властити дух

У ходнику на трећем спрату велике стамбене зграде Пол Роки закуца на једна врата. Тренутак потом на вратима се појави згодна смеђокоса жена у плавим панталонама.

– Ох, дивно – рече она. – Друштвање!

Тројица младића уегаше у стан и Пол Роки начини неодређен покрет руком показујући на своје другаре.

– Линда, да ти представим Теренса Финегана и...

Он нагло застаете. Мајкл Корбин као да је својим хладним, плавим очима следио нешто невидљиво дуж зидова собе.

Роки прочисти грло.

– Ух, овај, Мајк...

Корбин се није збуњивао. – Извините – промрмља он девојци. – Добар дан.

– ... и Мајкла Корбина. Линда Хаусмен.

Финеган затвори врата. Он и Роки изменише значајне погледе и, сажаљиво одмеривши Корбина, погружено одмахнуше главом. Запазивши ту кратку међуигру, Линда се за часак намршти, а онда им понуди да се сместе у наслоњаче.

– Желите ли, можда, виски са содом?

Сва тројица задовољно промрмљаше.

Док је у кухињи звецкао лед, Корбин уздиже обрве немо постављајући питање. Двојица другова одговорише му потврдно на исти начин.

Линда унесе послужавник с пићем и седе на софу дижући чашу.

Тренутак потом Роки начини узалудан напор да разбије напетост. Линда, чиме си се бавила у последње време?

Пошто је сву пажњу усмерила на Корбина, Линда пречу питање. Финеган климну главом према Рокију.

– Опет га је спопало – добаци Роки помало гадљиво.

– Мајк! – нагло подвикну Финеган.

Корбин поскочи. Попут човека који се буди из дубоког сна, неколико пута затрепта очима покушавајући да схвати шта га је снашло.

– Као што рекох... – промрмља он. – Али, шта се то збило са мном?

– Мислим да је потребно да објаснимо – рече Роки уочивши Линдин разрогачени поглед. – Мајк мисли да је психолошки феномен. Замишља и да има властитога духа кога, сасвим пријатељски, зове Оскар.

– Баљезгарије! – рече Финеган. – Све је у реду с њим осим што је шашав.

– Он види Нешто – настави Роки спокојно. – То Нешто стално га следи. Није у стању, или није вољан, да га опише. Није увек ни видљиво. Види га, односно тврди да га види, само понекад

ноћу, и то искључиво у затвореној просторији – у некој соби, сали за предавање или на неком сличном месту. Никада му се не јавља по дану. Не чини ништа лоше. Никог не узнемирава, тако да Тери и ја више на њега ни не обраћамо пажњу.

– Све што можемо да урадимо – додаде Финеган – то је да се извињавамо у Мајково име. Разуме се, та необичност везана за њега одвлачи пажњу од неких његових изразитијих мана и људи најчешће стичу утисак да се ради о сасвим пристojном младићу – наравно, изузимајући ту његову опседнутост.

Где смо стали?

Док су разговарали, Мајкл Корбин је посматрао Линду сужених очију, кроз трепавице. А кад га је погледала, он јој се обрати гласом пуним поверења.

– Осећам сродност међу нама, госпођице Хаусмен. Нама је познато да постоје силе, бића, које је немогуће објаснити на начин прихватљив тикванима, као што су ова двојица мојих другара. Али, ви и ја, и други попут нас... ми знамо.

Линда га је слушала отворених уста чврсто стискајући обема рукама чашу са заборављеним пићем.

– Тако је – прошапта она. – Тако је.

– Не допустите му да и вас превари, госпођице Хаусмен – умеша се Финеган. – Радије попијте пиће пре но што се угреје.

– Хајде да причамо о нечем другом – предложи Роки. – Уколико Мајк крене, читаве ноћи неће престати да прича о бићима из других димензија. Сећам се једне пијане и олујне ноћи...

Глас му је одједном замро и вилице му се опустише. Очи су му, као и Корбинове малочас, пратиле нешто невидљиво што се кретало подножјем зида. Сав се укочио.

– Шта је то, неки штос? – огласи се Финеган.

Корбин му упути самозадовољни поглед. Линдине крупне, тамне очи гледале су час једног, час другог. Затим, лако слегнувши раменима, одложи своје пиће.

Роки, попут правога месечара, гурну у страну своје пиће и сав окрућен изиђе из стана а да није ни погледао Линду, нити јој упутио иједну реч у знак поздрава.

– Шта му је, до ђавола? – прасну још једном Финеган. – Куда је кренуо?

Када су се за Рокијем затворила врата, осталих троје остадоше да седе у потпуној тишини. На Корбиновом лицу играо је једва видљив осмех. Финеган прогута последњи гутљај свог пића и одложи чашу на под. Линдин заплашени поглед шетао је собом испитујући сваки ћошак.

– Ма, све је то бесмислено! – прогунђа Финеган напокон.

– Оскар, буди пристojан! – запрети Корбин обраћајући се преко рамена једном празном углу собе.

– Овог пута отишао си предалеко! – дрекну Финеган. – Знаш, Мајк, никад ти то раније нисам рекао, али уверен сам да је све ово само твој трик како би привукао пажњу... што, иначе, не би могао због те твоје безбојне и глупаве природе. Сложићу се, чак, и с тим да би збирни учинак оваквих непријатних представа можда могао да убеди малодушне особе као што је Пол, да су, за тренутак, нешто заиста угледале. Твоја подвала, међутим, изишла је најзад на видело. Ја не прихватам такво твоје понашање, или ћеш од њега одустати или те више нећу сматрати пријатељем. – За тренутак застаете. – Могу ли добити још једно пиће, госпођице Хаусмен?

Линда свечано подиже његову чашу и упути се у кухињу. Оставши насамо њих двојица намигнуше један другом.

Када се Линда вратила у собу, Финеган јој осмехом захвали на свежем пићу и настави са својим приговорима, овог пута обраћајући се њој непосредно.

– Надам се да ћете ме извинити због жестине моје реакције, али овај штос ми је већ дозлогрдио. Не волим баш да ме праве будалом, а заиста сам се осећао нелагодно када је, малочас, Пол отишао попут каквог леша. Да је имао довољно мозга да се врати, пошто се мало надисао чистог ваздуха, схватио би да, заправо, ништа није ни видео, да је само мислио да јесте. Ни Мајк, заправо, ништа није видео. Он...

Финеган одједном стаде да се бори за дах. Очи су му као укочене зуриле у Нешто што се налазило на кухињским вратима.

Корбин се лењо окрену, погледа према кухињи и слеже раменима. Линда се дрхтавом руком ухвати за грло.

Финеган се укрупњено осови на ноге, и, стискајући и даље чашу, упути се унатрашке ка улазним вратима. Дохвативши кваку изађе у ходник погледа прикованог за улаз у кухињу.

Када се улазна врата затворише и звук Финеганових стопала утихну, Корбин баци поглед на свој часовник.

– А сад остадосмо нас двоје сами с тим – изговори загробним гласом. – Кроз пет минута избиће поноћ, биће то крај старог дана. Ово је први пут да је још неко видео Оскара. Можда је у питању неко знамење. – Он нагло ућута размишљајући неколико тренутака. – Па, можда... овог пута... неће поћи за мном.

– Не... не! – зацвиле Линда док је устајао.

Кркљави крик допре из њеног грла док је окретала поглед према кухињском улазу. Корбин пође трагом њеног погледа. Кратко подшишана коса на потиљку наостреши му се и низ кичму му крену језа.

На кухињском улазу чучала је нека тамна сподоба. Уместо руку имала је две живе гује, а на средини главе велико зелено око.

– Дакле? – зарежа Сподоба муклим гласом. – Где смо оно стали?

В. Б.

Сигурно сте већ приметили видео спот у коме је песма Сузана Вега „Toms Diner“ добила ново рухо – тачније – обучена је у музичку одору захваљујући двојици хаус миксера који се крију иза назива DNA. Сузан Вега је ову песму објавила на свом другом албуму у верзији а cappella (само глас, без инструменталне пратње). Ова двојица Енглеза су, не тражећи њен пристанак, додали песми музичку подлогу, о свом трошку штампали сингл и почели да га деле клубовима и специјализованим продавницама плоча.

Сасвим случајно, у тренутку када је у једну продавницу стигла пошиљка плоча, тамо се затекао представник дискографске куће „А&М“ за коју Вега снима. Будући да их је ухватио у недозвољеној радњи, одмах им је понудио споразум који нису могли да одбију: да продају ауторско право на ову плочу за 4000 фунти или ће их тужити. Погодбу су склопили, а песма је постала велики хит и дискографској кући донела још више новца.

Сузан Вега је у то време била на турнеји по Америци тако да је за своју „преобучену“ песму сазнала тек када је чула на радију. Поводом тога је изјавила: „Почаствована сам што сам постала део британске поп културе“. Поготову што је на старој песми неочекивано зарадила нову гомилу долара. Тај успех навео је њене уреднике да размисле о још неким обнављањима Сузаниних старих хитова. На пример, да песму „Small Blue Thing“ обраде агресивни „Niggers With Attitude“.

Пол Јанг, један од најцењенијих енглеских певача, после дуге паузе издао је плочу под називом „Other Voices“. У стварању плоче помогла му је читава чета музичара и певача, тако да и само набрајање њихових имена изгледа као прелиставање неке рок енциклопедије: Дејв Гилмур из групе „Pink Floyd“, Стиви Винвуд, Букер Ти Џонс, Стиви Вондер, Чака Кан, а поново је сарађивао и са Пином Паладином који је свирао на његовим ранијим плочама и својевремено био с њим у групи „Q-Tips“. Плоча је недавно објављена и код нас, а на њој се налази и обрада старог хита „Softly Whispering I Love You“.

Сећаш се када смо рекли:
Девојко, молим те не иди.
И како ћу те волети вечно
Мислећи да обоје
хошкарите
Све док имате праву ствар
Зар писмо девојке, ох, ох,
Па, мислим да је после
свега свануо сасвим нови
дан
Сваки пут када зачујемо зов
Погледај девојке ковријаве
косе
Дугмићи и прибодаче и
бучне фанфаре
Вечерас, вечерас,
Сећаш се када смо

 Воздра.
Гледао сам концерт групе „КУД
Идијоти“ па ме занима где могу да наба-
вим њихов албум „Ми смо овдје само
због пара“?

Иван из Смедеревске Паланке

Мање дискографске куће код нас немају најбоље распрострањену продајну мрежу, па је то случај и са „Хелидоном“ који је објавио овај албум. Зато је најбоље да се обратиш директно у Пулу, фирми „Бонаца“ у Улици Владимира Назора 19. Поред овог албума од њих можеш да наручиш и плочу „Bolivia R'N'R“ коју су „КУД Идијоти“ објавили за немачко тржиште.

 Драги Забавниче.
Волимо групу „New Kids On The Block“ па те молимо да објавиш адресу
„Фонтане жеља“ Студија Б како бисмо
могле да слушамо наше љубимце.
Јасна и Ивана

Адреса „Студија Б“ је: Масарикова 5,
Београд, за „Фонтану жеља“.

путовали по свету
Сретали смо пуно људи и
девојака
Весела пошта одасвуд
Која нам је потврђивала
како си брижна
Зар није тако девојке, ох,
ох,
Вечерас, вечерас, вечерас
Звучи добро
Хеј, другари, урадио то
Долазимо
Ла ла ла ла вечерас

TONIGHT

Remember When we said girl
please don't go
And how I'd be loving you
forever
Taught you 'bout hanging
tough
As long as you got the right
stuff
Didn't we girls, ooh, ooh
Well I guess it's a brand new
day after all
Every time we hear the
curtain call
See the girls with the curls in
the hair
The buttons and the pins and
the loud fanfares
Tonight tonight
Remember when we traveled
'round the world
We met lot of people and
girls
Fan mail from everywhere
Showed us how you care
Didn't it girls, ooh, ooh
Tonight, tonight, tonight
Sound good
Hey fellas let's do it
Here we go
La la la la tonight

Текст и музика:
М. Стар и А. Ланселотн
Изводи:
„New kids on the block“

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Кад Мик Џегер може да пока-
зује своје разголићене груди
на сцени, зашто не бих и ја?“
Ли Ајрон

LEE-A-RON

✉ Здраво.

Напиши нешто више о групи „Mötley Crüe“ и реци ми где могу да нађем њихов албум „Girls, Girls, Girls“.

Бане из Београда

Сврставају их у покретаче глам рок звука из Лос Анђелеса, а у Америци су веома популарни. Од почетка каријере нису мењали поставу тако да групу чине Винс Нил (вокал), Ники Синкс (бас), Мик Марс (гитара), Томи Ли (бубњеви). Ове године прослављају десетогодишњицу постојања и четворомилионски тираж последњег албума „Dr. Feelgood“. Дискографија: „Too Fast For Love“, „Shout At

The Devil“, „Theatre Of Pain“, „Girls, Girls, Girls“ и „Dr. Feelgood“. За јапанско тржиште објавили су две плоче „Raw Tracks I и II“ које имају велику вредност у Европи. Плочу која те занима потражи код „Југотона“.

✉ Здраво.

Напиши нешто о групи „Red Hot Chili Peppers“ и гдје можемо набавити њихове албуме?

Никола и Бојан из Сплита

Група је из Америке а чине је певач Ентони Кидес, басиста Фле, бубњар Чад Смит и деветнаестогодишњи гита-

риста Џон Фрушианте. До сада су објавили четири албума „Red Hot Chili Peppers“, „Freaky Styley“, „The Uplift Mofo Party Plan“ и „Mother's Milk“. Ниједна плоча није објављена код нас, па је једино решење – иностранство. Представљају дивљу верзију Hard core музике и глам метала. Раније су у групи били бубњар Џек Ајронс и гитариста Хилел Словак који је преминуо јуна 1988. тако да су последњу плочу снимили у недавној постави. По напуштању групе Ајронс се придружио Џоу Страмеру. Група је иначе постигла велику популарност у Америци.

УМЕТЕ ЛИ ДА ДОНОСИТЕ ОДЛУКУ?

- Када се суочите с неким избором, а оклевате, дође вам да...
а) бацате „круна-писмо“
б) добро одвагнете „за“ и „против“
с) најпре се добро замислите
- Када не видите јасно, најмање вам смета ако је то...
а) зато што сте упали у прамен магле
б) зато што је мркла ноћ без Месеца и звезда
с) због заслепљености јарким сунцем
- Чињенице које омогућују да се „пресече“ морају бити:
а) необориве
б) беспоговорне
с) тачне
- Страх да сте се преварили...
а) чини вам се нормалан
б) смета вам
с) паралише вам мозак
- Тврдоглавост овако објашњавате:
а) „Добро знам шта хоћу.“
б) „Радим само по својој памети.“
с) „Немам жељу да слушам друге.“
- Кад је правац једном утврђен, најважније је...
а) не посрнути
б) не освртати се више иза себе
с) не заустављати се.
- Добар избор је онај...
а) који сте управо ви направили
б) који има све изгледе да успе
с) који су и ваши пријатељи потврдили

- Најодлучнија животиња...
а) скаче с гране на грану као мајмун
б) прати брод као делфин
с) вреба плен као тигар
- Сушта супротност одлучној нарави је...
а) она на коју се не може утицати
б) непредвидљива
с) пуна бојазни
- Сами себи кажете да треба деловати када...
а) престанете да напредујете
б) дође прави час
с) искроне прилика
- Најгоре је донети одлуку...
а) олако
б) упркос жељама
с) превише касно
- Ево пословице коју бисте препоручили, неодлучнима:
а) Ваља прво преспавати.
б) Не летети као ждребе пред руду.
с) Гвожђе се кује док је вруће.

РЕШЕЊЕ

У овој табели заокружите за сваки ваш одговор оно слово које сте заокружили и у тесту. Свако слово доноси један бод, а подвучена два. Одговор на питање „УМЕТЕ ЛИ ДА ДОНЕСЕТЕ ОДЛУКУ?“ добићете у оном реду у којем будете имали највише бодова. На крају прочитајте тумачење.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Ви доносите одлуку...
a	b	a	e	b	b	c	a	c	a	b	c	Кад вас „притерају уза зид“
b	a	c	b	c	a	b	b	b	b	a	b	После зрелог размишљања
c	c	b	a	a	c	a	c	a	c	c	a	Без оклевања

РЕЗУЛТАТИ:

КАД ВАС „ПРИТЕРАЈУ УЗА ЗИД“

О, како је тешко одабрати! На великој сте муци јер толико тога прижељкујете, али кад дође одсудни час да се одлучите ви бисте најрадије да од свега дигнете руке.

А када једном и одаберете, не можете да спречите сами себе да непрекидно мислите шта сте можда пропустили. Зато бисте највише волели када би се ствари одвијале саме од себе. Тргните се! Не допустите да се ваш дух пун иницијативе сасвим успава због неодлучности.

ПОСЛЕ ЗРЕЛОГ РАЗМИШЉАЊА

Опрезно и прецизно. Вајате своје планове хладне главе. Увек себи дате времена да испитате ситуацију са свих страна и да све појединости добро обрнете док не пронађете најприкладније решење.

Ви цените само оне одлуке које чврсто стоје „на ногама“ па када једном нешто одлучите, нема говора да то преиначите. Ваши пријатељи знају да могу да се ослоне на вас када им је потребна помоћ у доношењу правилне одлуке.

БЕЗ ОКЛЕВАЊА

Ни говора да бисте допустили да неко уместо вас одлучује! Напротив, ви сте чак спремни да одлучујете у име других. И пре сте склони да засечете „уживо“ него да бескрајно оклевате.

Спонтани сте и верујете људима, рачунате и на сопствену интуицију а и на срећну звезду која ће спречити да начините погрешан корак. Најзад, сматрате да су безгрешни само они који ништа и не чине, па ведро чела ступате напред!

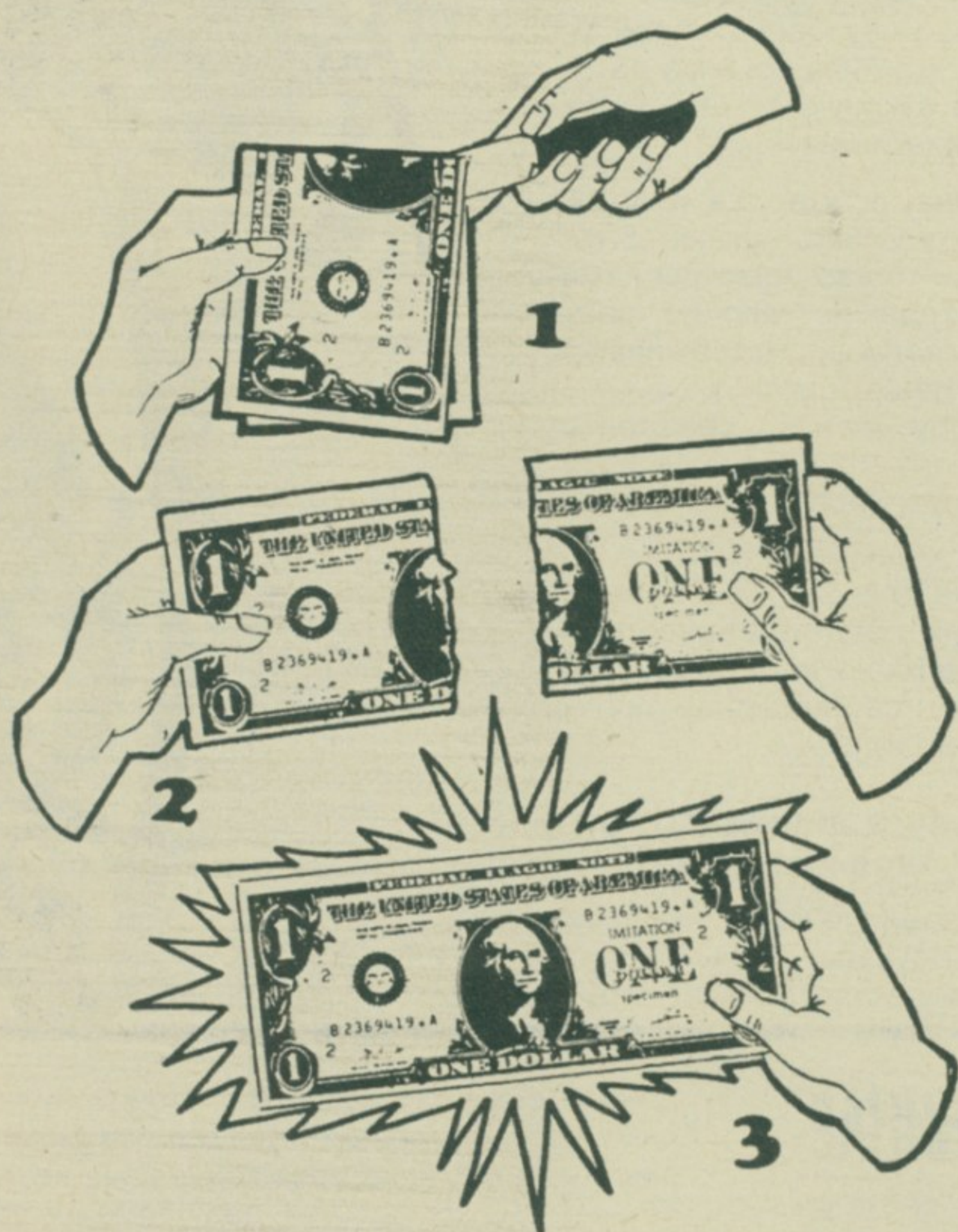
НОВО!

крџз иџру и забаву науџите највеће МАЃИОНИЧАРСКЕ ТАЈНЕ

свих времена! Како да и ви постанете мауионичар?

ПОПУСТ 50% уз комплет књига

ПОКЛОН: мауионичарске новџанице,
телепатске картице за читање мисли,
путоказ и каталог.

1. МАГИЧНЕ РУКЕ

садржи најбоље вештине света које се лако изводе, иако су за неупућене на граници могуће.

2. МОДЕРНЕ МАЃИОНИЧАРСКЕ ВЕШТИНЕ

са картама, новџићима, чашама, шибицама, новинама, коџкиџама, каналима и другим реквизитима које сигурно имате код куће.

3. КОМИЧНА МАГИЈА

смешни кувар, најјачи џовек на свету, Аладинова лампа, луда кравата и други трикови који ће насмејати ваше пријатеље.

4. БОГАТАШКИ ТРИКОВИ СА НОВѢИЃИМА

вадите новџиће из ваздуха, из носа и уста гледаџца, неџају, мењају боју и вредност и друге лепе и једноставне вештине.

5. ОДУШЕВИТЕ СВОЈЕ ПРИЈАТЕЉЕ

преко 60 изабраних тајни са којима ћете забављати своје пријатеље. За сваког понешто.

Појединачна цена је 65 дин. а цена комплета од пет књига са поклоном и попустом је 160 дин. (динарска противвредност 23 DEM). Наручите писмом или телефоном. Шаљемо одмах. Платићете по преузимању пошџиљке поштару плус поштарину.

АДРЕСА: INTERNATIONAL, п.ф. 38, 11050 Београд 22. ТЕЛЕФОН: 011/493-045 од 8 до 12 ч.

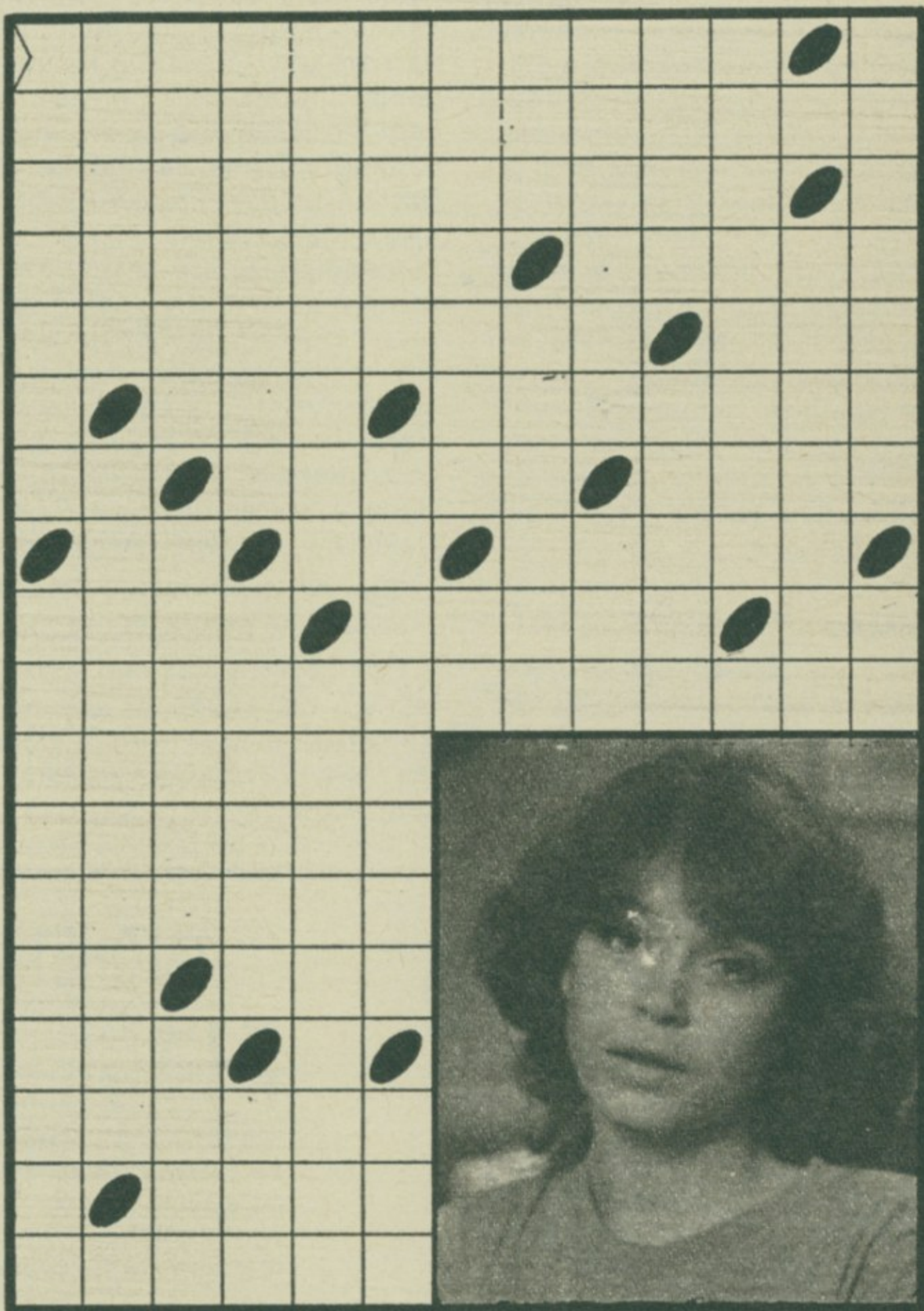
ЕНИМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

МОЗАИЧНА

УКРШТЕНИЦА

Да бисте решили ову укрштеницу, треба да речи из пописа које су дате водоравно и усправно по азбучном реду сместите у лик. Ако сте то добро урадили, у првом водоравном реду ћете добити име и презиме наше глумице са слике.

ВОДОРАВНО: АДИЦА – АЗ – АЈИН – АМАРИЛО – АМЕЛА – АТОМСКА ФИЗИКА – ВЕТЕРИНАР – ЕМАЈЛ – ЕМАНАТ – ЕТАТ – ИЈУ – ИЛИ – ИМ – ИСИ – ЈАСПИС – КАРАКАШЕВИЃ – КОРУМПИРАНОСТ – НЈЛ – ОПАРАТИ – РЕОМИР – РИ – РУТ – СТАПАР – ТАРА – ТЕЧАЈ – ТОМАНА – УМ.

УСПРАВНО: АМАРЕЛА – АМАТЕР – АСКАРИДА – ДОРАТИ – ЕКСТЕРИЈЕР – ЕЛА – ЕТАПЕ – ЕФЕ – ИЗАПРАТИ – ИЗИМ – ЈУЛИЈУС – ЛИТОТОМИЈА – МАНАСТИРИ – МАРАМА – МИ – МТ – НАКОВАЃ – НАШИНАЦ – ПАМ – РАЧАН – РИВЕРА – РКАТИ – САР – ТУПАНИ – ЃИЃАРИЈА – УСТО – ЧАРЛТОН.

РЕШЕЊЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

Господар
песка

САХАРО ЉУБАВИ

МОЈА!

Професор Моно, сним-
љен у срцу сурове пусти-
ње Тенере, од своје 20.
године истражује Сахару

Свему могу да одолим — каже у шали 88-годишњи научник — свему, осим искушењу. А искушење звано пустиња за професора Моноа одувек је било најјаче. Путовања бескрајним пешчаним просторима за њега су, изгледа, и прави еликсир: младићког држања, у тенис патикама и вечној тренерци, управо се спрема на нову експедицију: да пресече пустињу Тенере у западној Сахари, укупно преко 400 километара, потпуно равних и крајње сурових, без воде и без иједне травке за камиле.

Шта је иза мојих леђа?

Теодор Моно који је данас познати геолог, палеонтолог, ботаничар и зоолог, први пут се сусрео са Сахаром сасвим случајно, како то често бива у животу.

— Радио сам као млади ихтиолог у Природњачком музеју у Паризу и био асистент на катедри за рибе и колонијалне производе животињског порекла кад су ме 1922. године упутили да проучавам рибе и морску фауну на обалама Мауританије. Имао сам 20 година. Пошто сам провео годину дана тик уз саму пустињу, при крају боравка ни сам могао да одолим жељи и не откријем шта се крије иза мојих леђа. У пратњи неколико Мавара кренуо сам на камили и стигао до Сен Луја у Сенегалу, на обали Атлантика.

Ово прво путовање било је „квасац“ за многа друга.

Пет година касније млади Моно учествовао је у истраживачкој мисији чији је задатак био да врши мерења у централној Сахари, од Ахагара у Алжиру до Малија на југу.

За тих шест месеци први пут му се пружила прилика да сакупља фосилне остатке биљака и животиња.

Случај је хтео да и војску служи у Сахари, пуних 15 месеци, и то као помоћни камилар. Тада је започео своја прва геолошка истраживања. На чуђење његових официра Теодору Моноу, свештеничком сину, савршено је одговарао овај испоснички живот.

— У мени је вероватно постојало оно што би биолози назвали предодређеношћу — сматра Моно. И од тада остао је веран својој љубави према пустињи и песку.

Три пута дневно по три шољице чаја

Наставио је научничку каријеру проучавајући љускаре и рибе и постао признат струч-

ОВО
НИСТЕ
ЗНАЛИ

У СОПСТВЕНОМ СТАКЛЕНИКУ

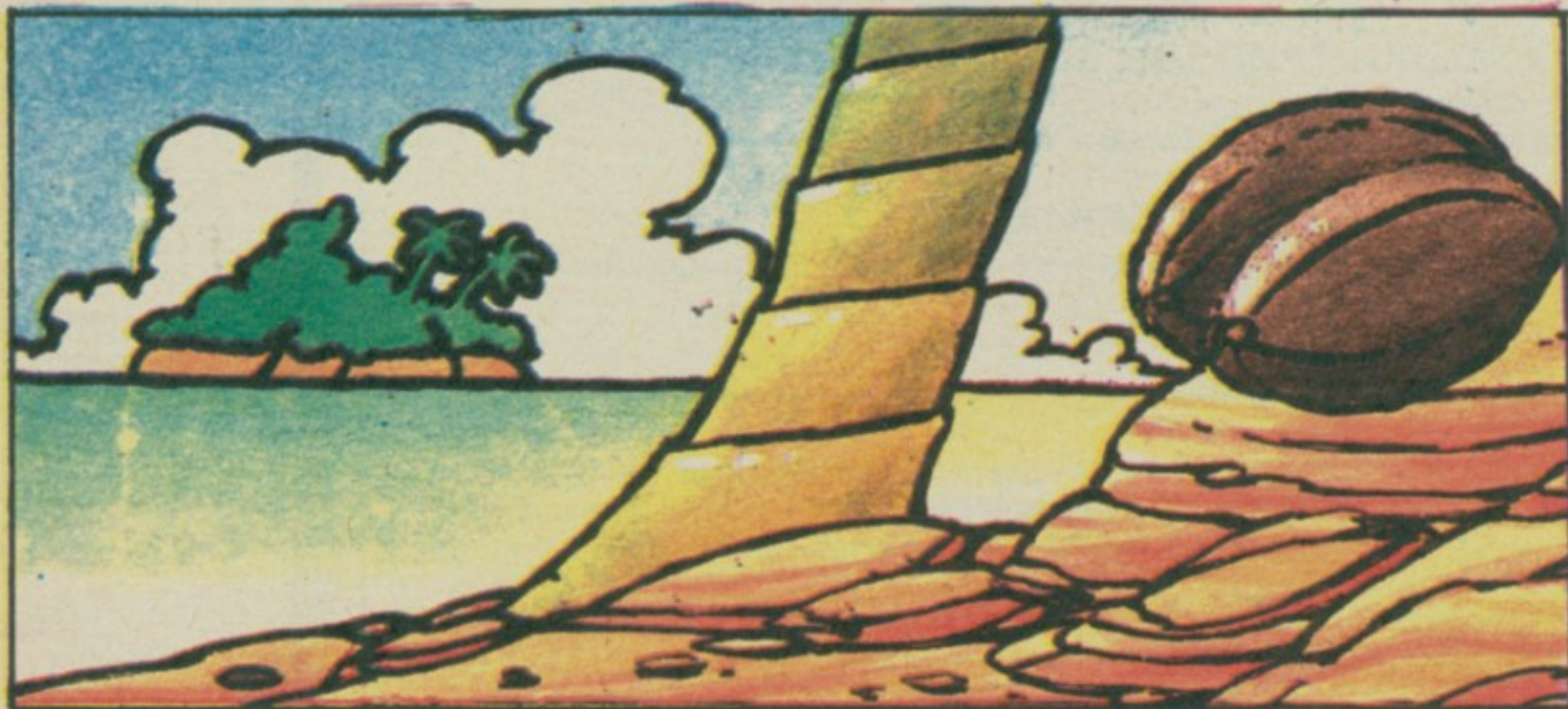
Биљка Fenestraria, звана „прозор“, сама себи прави неку врсту стаклене баште како би се заштитила од јаких и штетних сунчевих зрачења у јужноафричким пустињама. Она, заправо, расте под земљом, а на самој површини отвара мали прозор који се састоји од два слоја провидних ћелија. Спољашњи има задатак да заустави она најјача ултраљубичаста зрачења, а унутрашњи прелама и расипа светлост и тако штити ткиво биљке.

ЗАГОНЕТНИ ПЛАНИНАР

Највеће семење биљног света уједно је и најзагонетније. Оно припада палми са латинским називом Lodoisea maldivica, а изгледа као два велика, срасла кокосова ораха и може бити тешко и по 20 килограма. Овом дуплом кокосу потребно је чак десет година да би се из њега развила нова палма.

У дивљини ова биљка расте на врховима брежуљака далеких Сејшелских острва. Оно што највише збуњује научнике

је како семе тамо доспева. Пошто је толико тешко, логично би било да се биљка шири наниже, како нова генерација кокоса доспе на земљу. Али, ова палма не осваја нова пространства крећући се низбрдо већ „путује“ узбрдо, ка новим врховима. Сигурно је да ниједна животиња која настањује ово подручје не би била у стању да на неки врх пренесе терет од двадесет килограма. Пошто овај кокос потоне чим падне у воду, не постоји могућност ни да га на неку узвисину избаце таласи. Засад остаје тајна како ова палма планинари.

Професор Моно, наследник великих природњака – путника 18. века, већ 60 година крстари пустињом и не помишља на пензију

њак у овој области. Године 1938. наменован је за директора француског Института за црну Африку и преселио се у Дакар (Сенегал). Идеално место за „пустињака“: сад је могао да шпарта по Сахари колико му душа хоће и свим могућим правцима.

– То је моја пароксија – смеје се Моно – и ја сам је обилазио бар једном годишње, а и данас јој се редовно враћам.

Новембра прошле године, међутим, Моно је одлучио да крене у пустињу Тенере, у Нигеру, коју познаје врло мало. За групу новинара из целог света, који су изразили жељу да га прате, организован је посебан караван камила јер се ишло путем који више не користе чак ни домороци Туареги. Велики каравани соли иду редовно према Билми, југозападно од Тенере, а пут професора Моноа водио је од извора соли (слане зем-

ље) у Тафесасету, па преко пустиње Тенере до Џада на југу, кроз бескрајно пространство песка, потпуно равно и сасвим негостољубиво.

Стаза као измишљена за Теодора Моноа који одувек воли изазове. О томе сведочи и његово путовање у Мацабат-ал-Кабру, други неприступачан део Сахаре у Мауританском Адразу. Професор је од 1953. организовао серију „транспустињских пловидби“, како он назива ове експедиције у неистражена подручја, дугачке и до 1000 километара, без иједног извора испит. Кретао је обично са пет камила, у пратњи два бедуина и носећи са собом само неколико врећица пиринча, компас и опрему неопходну за сакупљање налаза. А пиће без кога се не могу замислити дугачки врели дани у оштром маршу?

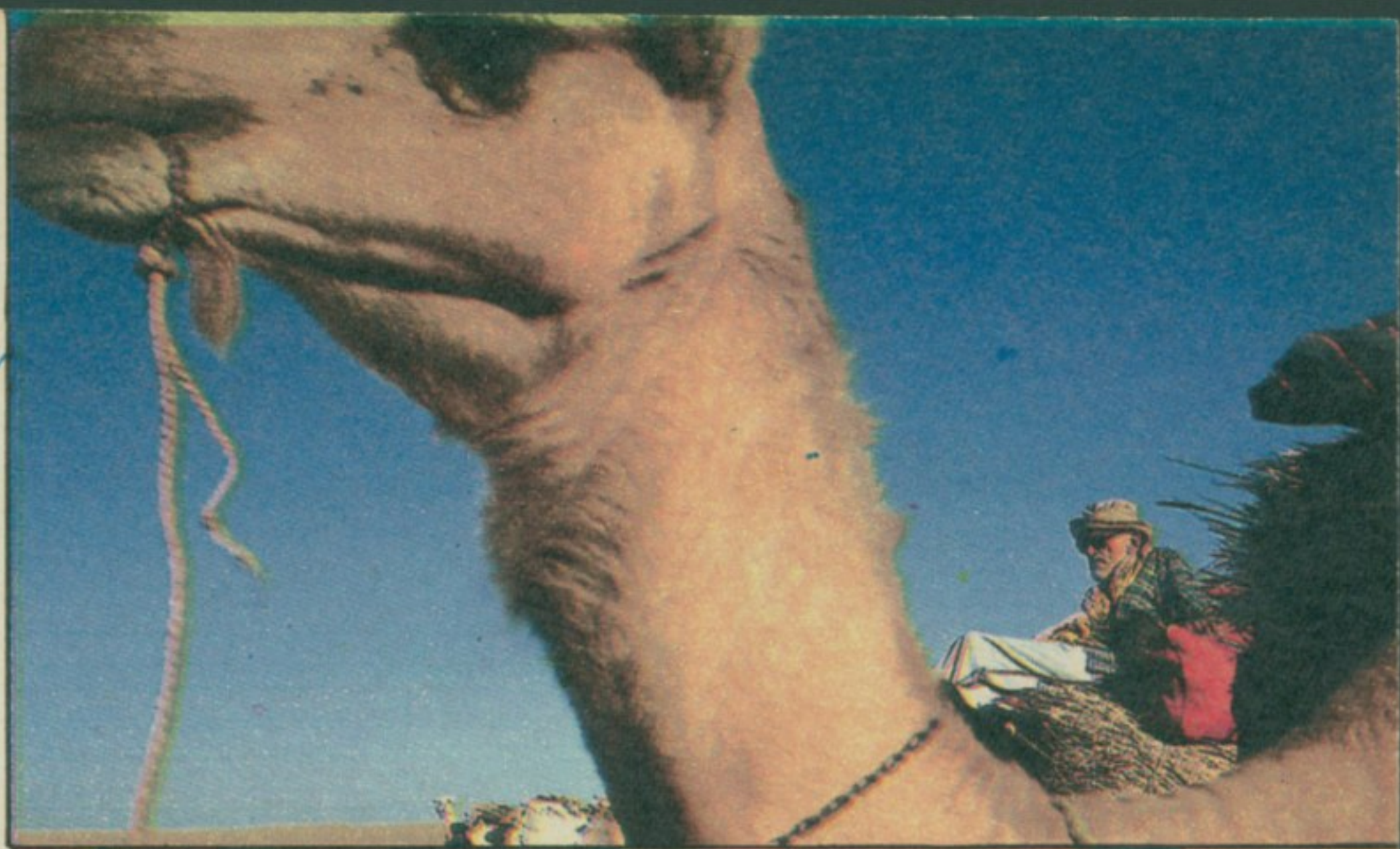
– Три пута дневно ја пијем по три шољице чаја и то је све – каже уз смешак. – Довољно да преживиш, не и да будеш срећан.

На тај начин професор Моно је пуних десет година одлазио сваке зиме у освајање Сахаре, јашући на камилама и пешке, преваљујући све веће и веће раздаљине у условима које би сваки други човек сматрао неподношљивим. Сваки осим Моноа.

Богомољка без крила

– Пустиња је – каже стари господин – изванредна школа да се човек научи стрпљењу и скромности.

Ледене ноћи, убитачна врућина преко дана, жеђ, умор,

Никад и никуд без ками-
ле. Она је лендровер за
старог професора.

усамљеност, тескоба, нису, међутим, успели да обесхрабре неуморног професора.

– На почетку сваке мисије, кад падне вече и исцрпљен седнем да се одморим крај ватре, питам се хоћу ли сутра моћи да устанем. Али, кад једном „упалите мотор“ – иде...

Пуних дванаест дана група новинара, међу којима је била и једна жена (Изабел Жари), напредовала је кроз велику пустињу Тенере преваљујући сваког дана по 40 километара. Откако сунце изађе па до вечери, само са кратким одмором у подне. Сви су пешачили с тим што су новинари, кад се уморе или кад сунце упече сувише јако, тражили спас на леђима камила. А професор Моно, који је некада умео да пешачи по

десет сати дневно, сада сваких 2–3 сата мало одмори ноге на леђима своје камиле.

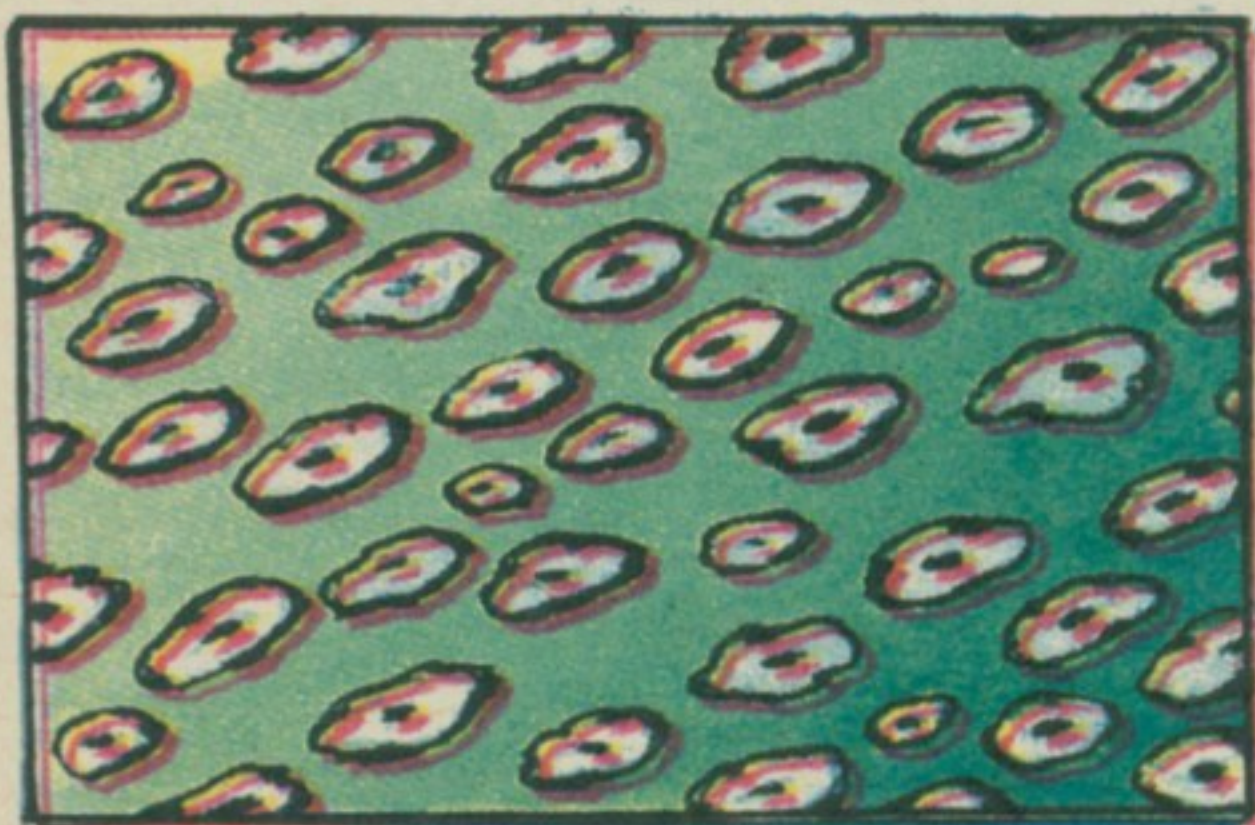
Правац су одређивали помоћу компаса.

– Номади у том погледу имају велику предност – објашњава Моно новинарима. – Увек иду право. Ујутру им даје правац и они држе курс целог дана, тако су изванредно прилагођени својој околини.

Од 1934. године до данас професор Моно прикупио је укупно 19.000 налаза, биљака, животиња, стења, фосила, и сви су они педантно обележени бројевима.

– Одлучио сам: нећу да умрем док не сакупим 20.000 – каже Моно који је здрав као дрен. Овог пута у Тенери најзанимљивији налаз му је једна крајње необична животињска врста – мала богомољка без крила, боје песка, за коју зоолози никако да одгонетну чиме се храни кад на стотине километара унаоколо нема ниједне једине биљчице.

В. М.

МИЛИОНИ ЦВЕТОВА

На Шри Ланки и у другим тропским областима расте саго-палма (Corypha umbraculifera). Њен животни век износи 40 до 70 година, али за то време цвета само један једини пут и онда изумире. Али, цветање саго-палме је заиста нешто јединствено и незаборавно: на њеном рачвастом врху високом 6 метара и широком 9–12 појављује се и до 60 милиона сићушних плодова величине 25 милиметара. Потребно им је чак годину дана да сазру, а онда, пошто је осигурала производњу врсте, палма умире.

ЈАПАНСКЕ СВЕТИЉКЕ

Попут свитаца и неких врста риба, постоје и биљке које светле у мраку. Гљива Мусаена lux-coeli, на пример, са јапанског острва Хачијо, може да се види у мраку и са раздаљине од 15 метара јер светлуца као мањи фењер. На другом крају света, у Порторику, постоји за-

лив Парагуера који још зову и Светлећи Њега ноћу осветљавају милиони сићушних морских биљака Pyrodinium, заправо нека врста планктона.

Биљке и гљиве које имају ову способност највероватније користе неку врсту биолошког часовника и тако само ноћу производе „светлећи“ ензим, али научници још нису успели да докажу зашто је овим биљним „фењерима“ потребна светлост.

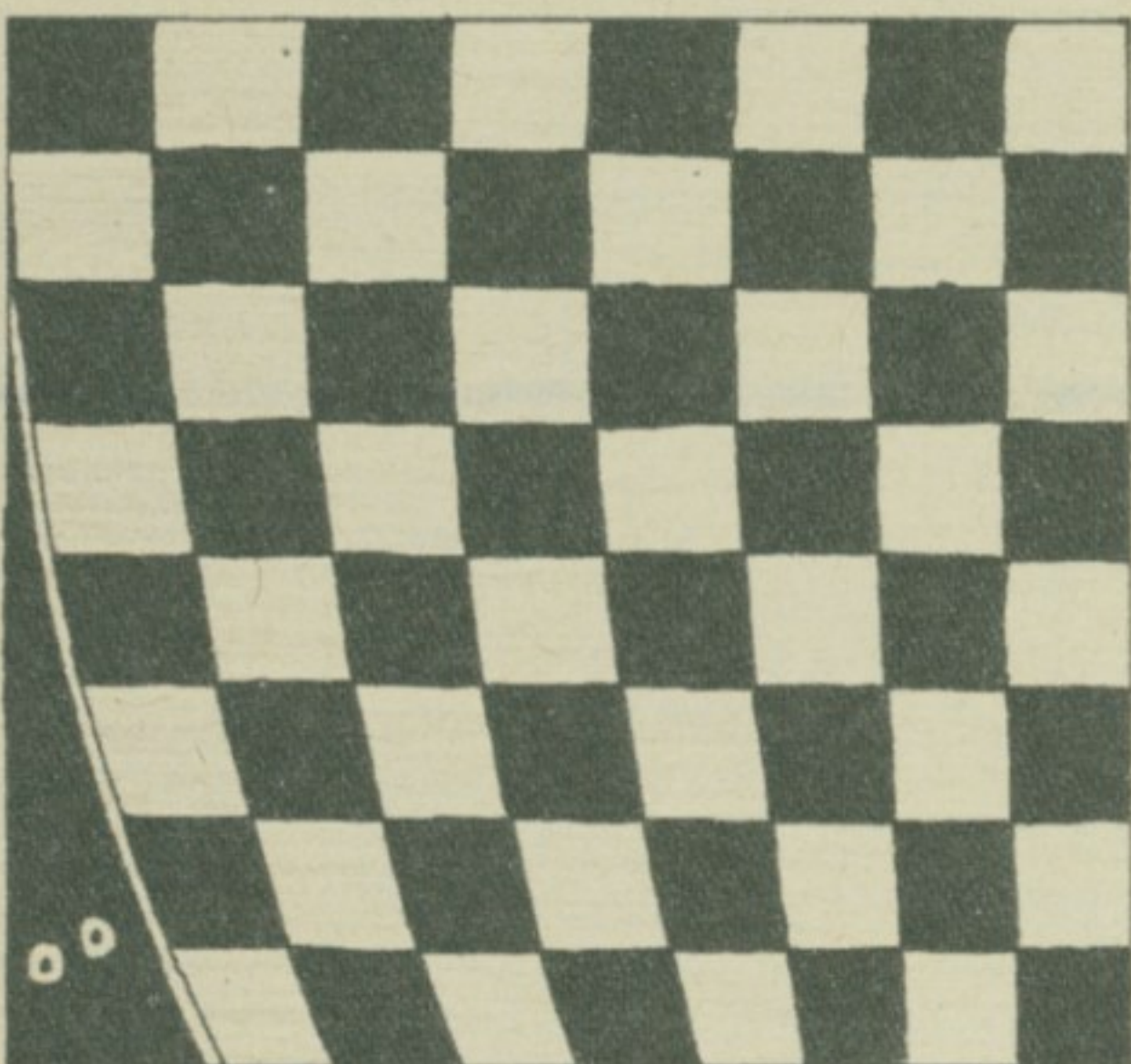
Уређује: **Иванка Миладиновић**

Алиса у земљи шаха

Волим шах и мислим да ми иде, али сигурно никада нећу достићи Алису Марић која ми је идол. Молим вас да ми напишете колико има година, чиме се бави... Ако сазнате, било би супер да напишете и зашто се зове баш Алиса.

МИМА ЈЕФТИЋ
Чачак

Моје другарице, а и моја сестра, пребацују ми што играм шах и кажу да то није за девојчице. Мама и тата ме подржавају

и кажу да је то леп спорт. Зато те молим да ми одговориш ко је у праву. Другарице и сестра или родитељи?

КАТАРИНА ПЕРЛАШ
Скопље

Алиса Марић, наша најбоља шахисткиња која се налази веома близу титуле светског првака, рођена је у Њујорку пре двадесет година. Има сестру близнакињу, Мирјану. Шах су почеле да играју са четири године, играју и данас брзопотезне партије од пет минута, што је за Алису одличан тренинг. Мирјана студира математику, Алиса економију. Утицај родитеља је очигледан: мама је професор математике, тата економиста и „главни кривац“ што су се Алиса и Мирјана „заразиле“ шахом.

Име Алиса дали су јој родитељи инспирисани романом „Алиса у земљи чуда“ Луиса Керола. Имали су спремљено само једно име – Мирјана је била изненађење!

Што се тебе, Катарина, тиче – надамо се да је после приче о Алиси Марић не потребно да наглашавамо ко је у праву.

Мачка у џаку

Мене занима откуд потиче израз „мачка у џаку“?

К. УРОШЕВИЋ
Београд

У 18. веку, кажу записи, на сајмове су доношени прасићи у џаковима и тако продавани на невиђено – само би се те-

жина одмерила руком. Варалице су се досетиле и уместо прасића стављале мачке.

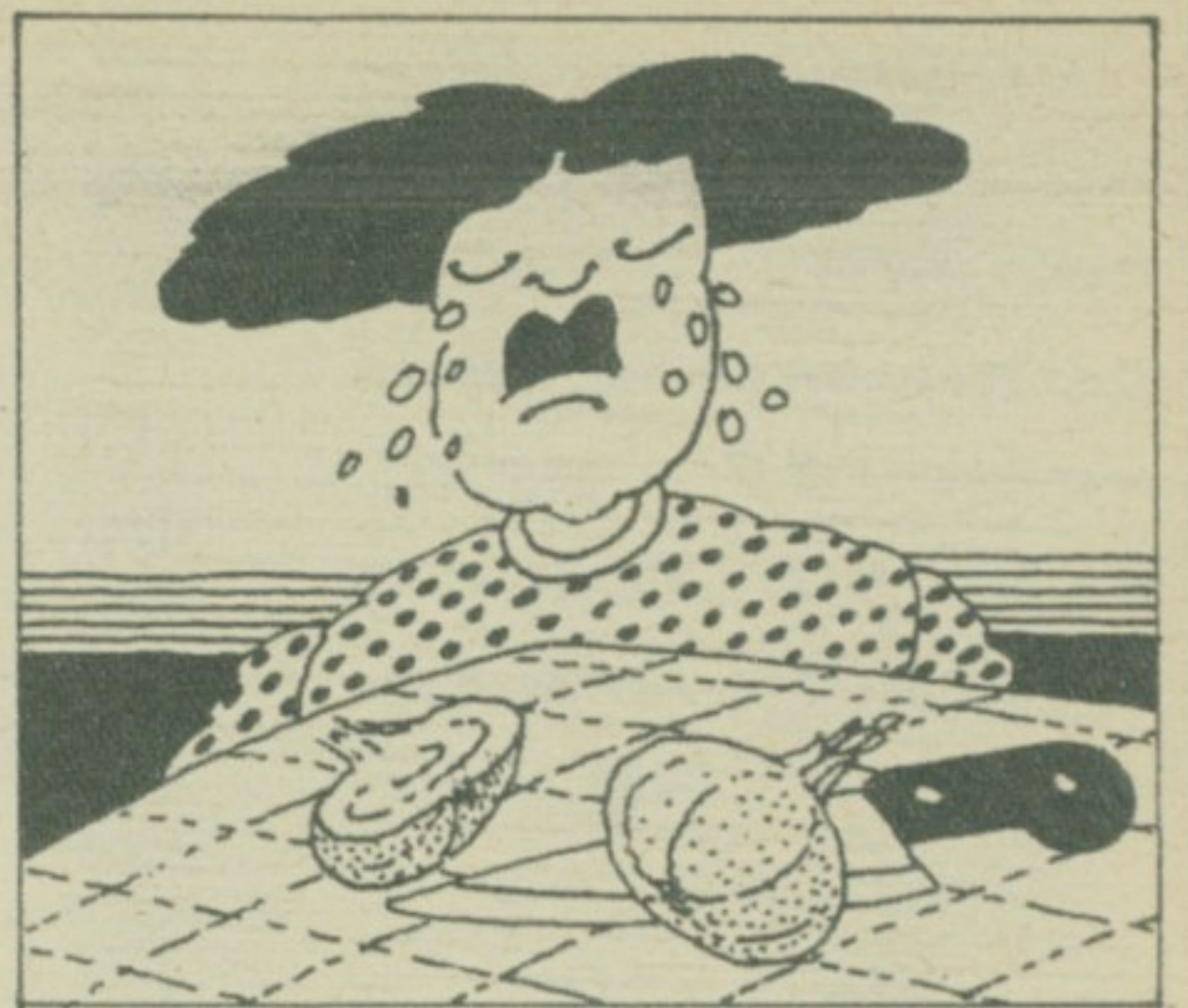
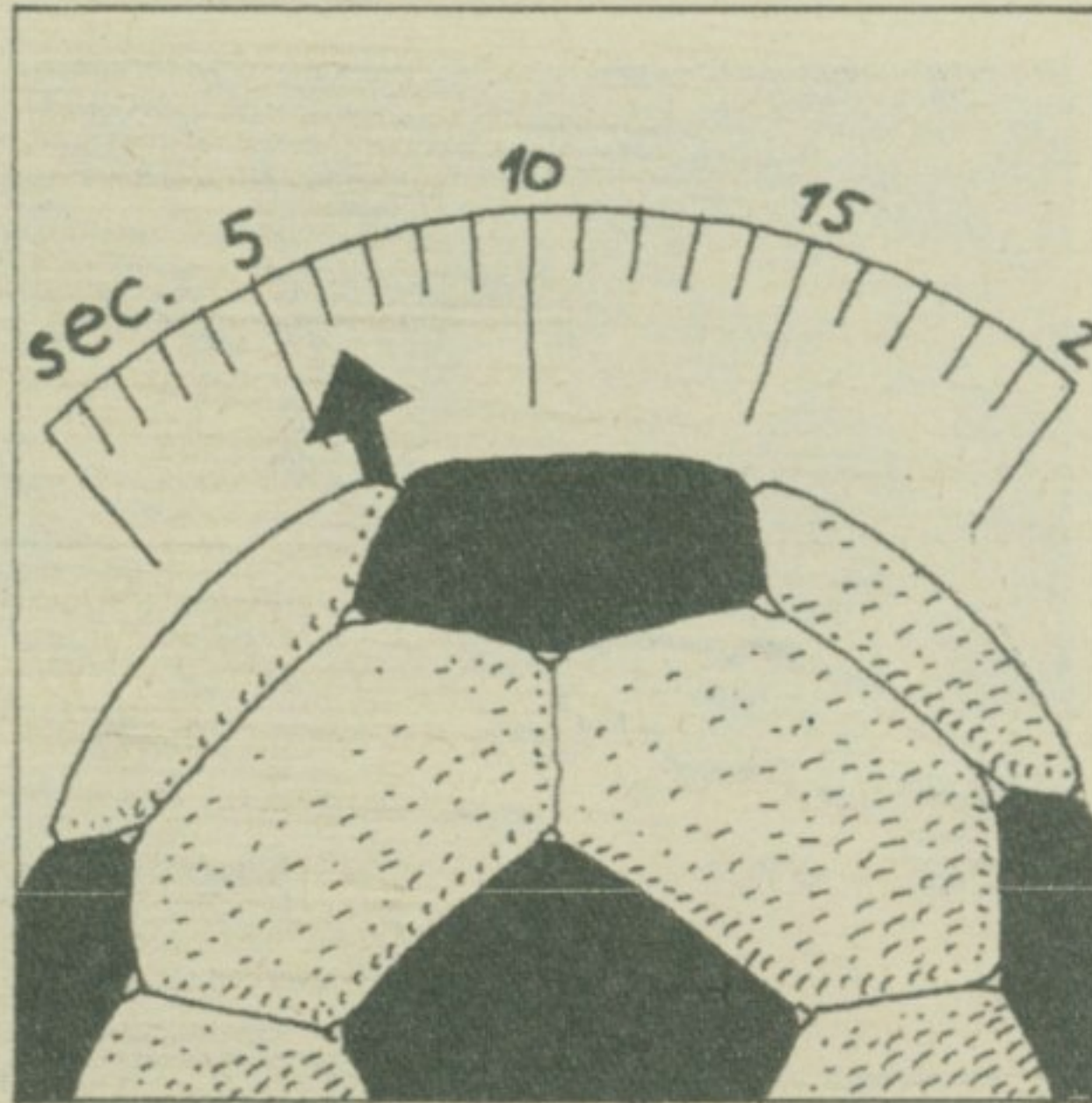
Израз се данас користи у преносном значењу, кад се било шта купује на невиђено.

Најбржи голови

Твој сам редовни читалац и молим те да ми одговориш како се звао фудбалер који је постигао најбржи гол на свету.

МИЛАН ЉУБИЧИЋ
Мицићева 47
Параћин

У најбрже голове убрајају се они који су дати за 6 секунди игре. То су постигли: Алберт Манди, Алдерсхот, Хартлпул, Бери Џонсон, Кит Смит, Кристал Палас, Дерби и Тими Ленгли.

Сузе од црног лука

Одавно хоћу да питам зашто лук толико штима за очи, односно зашто нам сузе очи кад се нађемо у близини где неко сецка лук.

БОГДАНКА
из Руме

Биљке које спадају у лук (црни, бели, празилук) имају у свом подземном стаблу (то је оно што зовемо главица) пуно јаког етеричног уља које лако испарава. То уље садржи и нека сумпорна једињења и управо она надражују наше очи, па се оне бране сузама.

„Љутина“ смета само док се лук чисти и сече, док мирис траје дужи, али и поред тога лук не треба избегавати јер садржи веома корисне састојке.

Ехмеја није избирљива

Добила сам за рођендан ехмеју и бојим се да ми не пропадне. Да ли она тражи неке посебне услове? Не знам ни да ли се залива одозго или само треба да сипам воду у тањир испод саксије. Молим те да ми што пре одговориш.

АМЕЛА
из Сарајева

Ехмеја је украсна биљка која не заузима много простора, а није ни много избирљива што се тиче места у кући. Као и свакој биљци која се гаји у саксији, одговара јој светлост и поливање устајалом или прокуваном и охлађеном водом. Листове, као и цвет, не треба квасити, већ воду сипати у розету, средишњи део који чине листови на врху биљке, као и у тањир испод саксије.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Фросина Антевска, Александра Здравковића 11, 91300 Куманово – 10 година, сакупља значке и марке, воли забавну и народну музику, навија за Црвену звезду.

Јелена Симић, 35273 Бунар – 13 година, воли спорт и филм, сакупља писма и омоте чоколада.

Дијана Јовановић, Јеретова 49, 52000 Пула – 11 година, сакупља постере и салвете.

Игор Матевски, II булевар 59/26, 11070 Нови Београд – 15 година, сакупља налепнице, бецеве и постере, воли музику, бави се спортом.

Јелена Ковачевић, Стонска 10/3, 54000 Осијек – 9 година, сакупља постере и честитке, воли музику, путовања и дописивање, игра тенис, навија за Партизан.

Наташа Тешић, Светосавска 1/3, 12000 Пожаревац – 13 година, воли дружење, музику, спорт и путовања.

Нада Дожић, Војводе Мишића 11, 23330 Нови Кнежевац – 13 година, воли музику и спорт, сакупља салвете, постере и украсна писма.

Драгана Рошић, село Добрагин, 38232 Липљан – 13 година, сакупља постере, воли забавну музику, навија за Партизан.

Бора Боговац, Црногорска 28, 62000 Марибор – 10 година, сакупља значке, воли историју и рок музику из 60-их и 70-их.

Катарина Никић, Владимира Роловића 7/21, 34000 Крагујевац – 14 година, воли музику и спорт.

Ментор Халити, Трновац, 17520 Бујановац – 14 година, воли музику, спорт, филм, Забавник и кошарку, сакупља све и свашта.

Azalekor Fred, Post Office Box 312, Mamprobi – Accra, Ghana – 16 година, воли фудбал, тенис и музику.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2033

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „ПОЛИТИКА“
др Живорад Минових

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Славољуб Кеџић (помоћник гл. уредника), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрнogiћ, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Месечна 73,60 динара, тромесечна 220,80 динара, полугодишња 441,60 динара

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Месечна 147,20 динара, тромесечна 441,60 динара, полугодишња 883,20 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875 уз обавезну назнаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ШЕСТОМЕСЕЧНА:

САД	USD	85.-
СР НЕМАЧКА	DEM	126.-
ШВЕДСКА	SEK	474.-
ФРАНЦУСКА	FRF	427.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF	107.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика“ код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала „ИНВЕСТБАНКА“ – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054 уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

※ ГОДИШЊУ ПРЕТПЛАТУ
НА ЛИСТ НЕ ПРИМАМО.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампане, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

Мала паметна глава I. и 2. део! VEŠE LOGIČKE

IGRE III

Колико су 2 плус 2
то већ свако зна!

Али, ако желиш знања више
„МАЛА ПАМЕТНА ГЛАВА“ стиже!

Драги родитељи, драга децо, нове, јединствене књиге на нашем тржишту, које Вас кроз игру и забаву, уводе у занимљив свет математике и логике. Намене су за узраст од 7 до 11 год., али ће у решавању задатака разоноду наћи цела породица. Задаци су из разних области, МОТИВИШУ ДЕТЕ И ПОДСТИЧУЊЕГОВЕ КРЕАТИВНЕ СПОСОБНОСТИ.

Књиге на приступачан, разумљив, и занимљив начин саопштавају и преносе деци елементарне основе рачуна, комбинаторике, логике, визуелног памћења и закључивања, геометријских појмова и односа, осамостаљују дете, РАЗВИЈАЈУ ИНТЕЛИГЕНЦИЈУ И СПОСОБНОСТ КОНЦЕНТРАЦИЈЕ, омогућавајући му лакше и брже учење и савладавање школског градива!

Књиге чине логичку целину, али нису међусобно условљене!

ЦЕНА једне књиге је 150 дин. Обе књиге шаљемо за само 250 дин. Формат књига је 20 пута 14 цм. Корице у боји – пластифициране. Штампано на финој/дебелој офсетној 120 грамској хартији. Латиница. Шаљемо поузећем – плаћате поштару, када Вам донесе књиге.

АДРЕСА: И.И. „INEL IMPREX“ Станка Пауновића 69, 11090 БЕОГРАД. Књиге можете наручити и телефоном од 9 до 21 час. ТЕЛ. 011/593-204.

РОДИТЕЉИ, ПРУЖИТЕ СВОМЕ ДЕТЕТУ ШАНСУ ДА УСПЕ!

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

МОЗАИЧНА УКРШТЕНИЦА

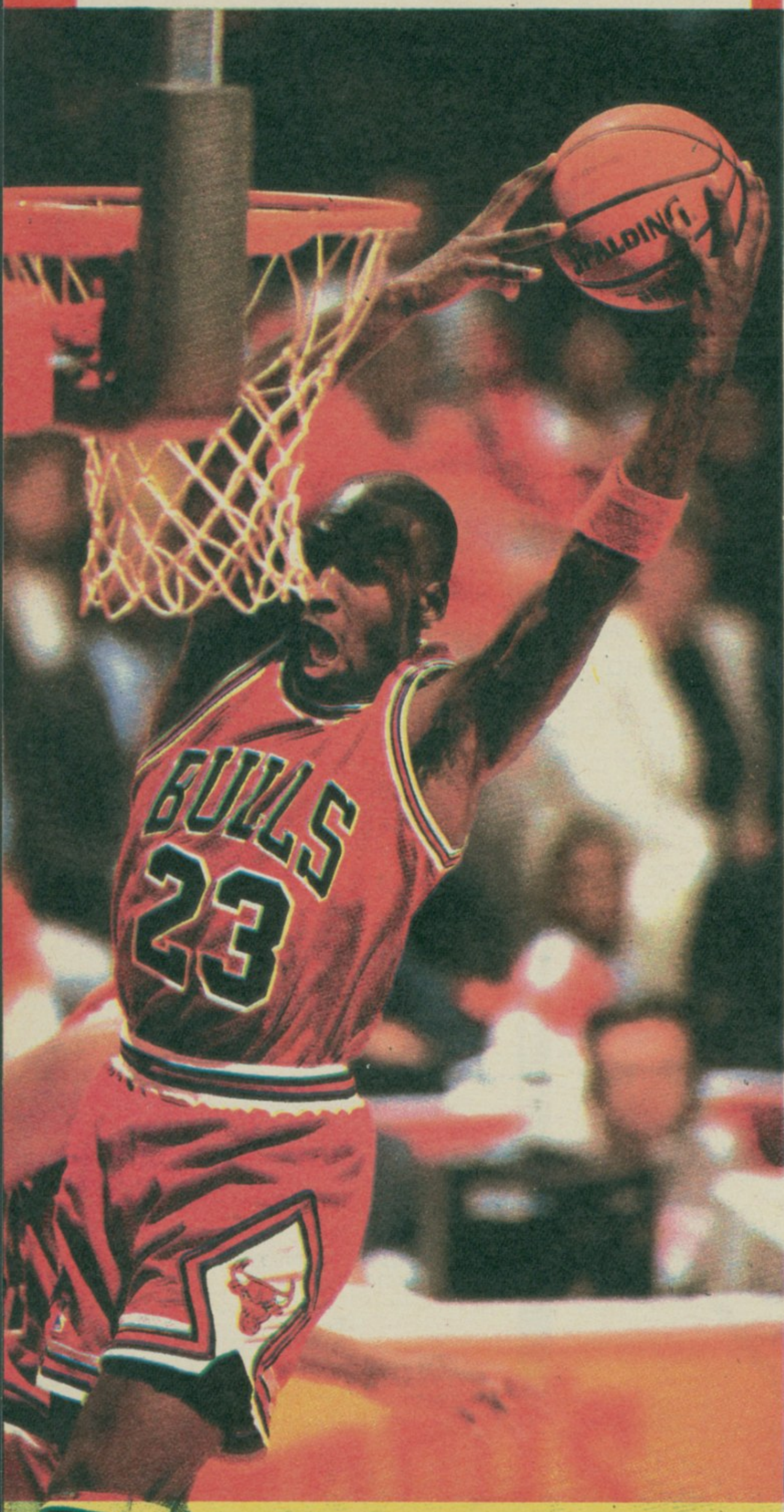
ВОДОРАВНО:

НЕДА
АРНЕРИЋ, ч,
атомска
физика,
Каракашевић,
р, опарати,
емајл,
ветеринар, Рут,
а, или, амарило,
нјл, адица, ајин,
им, аз, течај,
етат, Амела, ум,
корумпираност,
стапар, Томана,
еманат, ри, иси,
ију, т, јаспис, е,
Тара, Реомир.

„ЧИКАГО БУЛС“

БИК КОЈИ ЛЕТИ

Мајкл Џордан, уз „Меџика“ Џонсона сигурно најбољи кошаркаш у НБА, освојио је све што је у овој Лиги могло да се освоји, осим шампионског прстена. — За шест година професионалне каријере Џордан у ваздуху један час и 42 минута

Чикаго је постао члан NBA 1966. године. Највеће успехе постигао је у сезонама 1988/89. и 1989/90. када је два пута у финалу „плеј-офа“ Источног удружења изгубио од каснијег шампиона „Детроита“.

Овај клуб је до 1984. таворио у доњој половини NBA. Онда је са трећег места на листи за професионалце капарисан Мајкл Џордан, данас уз Ирвина „Меџика“ Џонсона („Лејкерси“) најбољи члан професионалног каравана.

Простор нам дозвољава да споменемо само најзначајније трофеје које је Џордан освојио за шест година: проглашен је за најбољег почетника (1985), члан „А“ петорке шампионата (1987 – 1990), победник у закупавању (1987. и 1988), најуспешнији играч (MVP) шампионата 1988. (четврти бек у историји NBA коме је то пошло за руком), најбољи учесник (MVP) „сусрета свих звезда“ 1988, најбољи одбрамбени играч 1988, најбољи стрелац Лиге у периоду 1987 – 90, једини кошаркаш, осим легендарног Вилта Чембрлена, који је постигао више од 3.000 поена у сезони (1987). Зидови Џорданове куће прекривени су признањима и медаљама. Ипак, изнад камина у великој дневној соби је празан простор.

— Кошарка је мој живот, она ми је много дала, ја сам јој, опет, много вратио — каже Џордан. — Имам 27 година, одлучио сам да престанем да играм у 33. Једино што ми недостаје је шампионска титула, то већ постаје права мора.

У овогодишњем првенству „Чикаго“ је, уз „Детроит“ и „Портланд“, највећи фаворит за освајање првог места. Претходних сезона Џордан је био „једина лапа“. Сада је ситуација много повољнија. За највећа искушења стасали су Скоти Пипен (ниско крило), Хорас Грент (тешко крило), Стејси Кинг и „Б. Џ. Армстронг. Трио ветерана — Бил Картрајт (центар), Денис Хопсон, Џон Паксон (бекови) игра као препорођен.

Чак Дејли, тренер „Детроита“, не крије да када његов тим игра против „Булса“ има најмање пет припремљених варијанти одбране којима је једини циљ зауставити незадрживог Џордана.

Џордан, у чијој се колекцији надимака налазе и такви као што су „Летећи бик“, „Лет број 23“ (због дреса), „Ваздушни Џордан“, „Господин ваздух“, висок је 197 центиметара и има одраз од 122 центиметра.

Када крене у напад, противник ретко кад зна шта ће он

учинити са лоптом. Најчешће се његове акције завршавају закупавањима (најпознатије је оно када се одрази са линије слободних бацања и које у америчкој спортској штампи називају „томахавк“) пре којих обавезно у ваздуху изведе бар две финте. Американци, веома склони статистици, израчунали су да је за нешто више од укупно 14.000 постигнутих кошева Џордан у ваздуху провео један час и 42 минута. Поређења ради: толико лети авион на релацији Београд — Рим.

Захваљујући Џордану, „Чикаго стедијум“ (17.339 места, изграђен 1929) је из вечери у вече распродат. Најкупље улазнице су 170 долара и врло је тешко, готово немогуће наћи их у слободној продаји. Сви они који нешто значе у друштвеном животу овог индустријског града просто се утркују да буду виђени на утакмицама „Бикова“.

Огромну популарност Џордан је умео добро да уновчи. За осмогодишњу верност „Булсима“ добио је 27.750.000 долара. Још најмање осам милиона долара годишње добија од „Најка“, „Шевролета“, „Мекдоналдса“, „Вилсона“ и „Кока-коле“ рекламирајући њихове производе.

Недавно је Џордан у једном интервјуу овако одговорио на постављена питања.

Најбоља NBA петорка: — „Меџик“ Џонсон и Мич Ричмонд („Голден Стејт“) — бекови, Џејмс Ворти („Лејкерси“) и Карл Мелоун („Јута“) — крила и Патрик Јуинг („Њујорк“) — центар.

Шта највише волите у NBA: — Победе и највећу конкуренцију у свету.

Хоби: Голф, стони тенис, музика и карте.

Омиљени боксери: Мухамед Али, Шугер Реј Леонард и Ивандер Холифилд.

Филмови: „Умри мушки“ и „Бестселер“.

Аутомобили: „Ферари тес-тароса“, „порше“, и мој „BMW“ 750 IL.

Пет најлепших страних градова: Монте Карло, Женева, Венеција, Комо и Трст.

Страна кухиња: — Италијанска и француска.

Омиљено пиће: — Сок од поморанџе.

Најдража храна: — Хамбургери и печено пиле.

Савет младим људима: — Научите да разликујете добро од лошег. Не узимајте дрогу и алкохол. Поштујте своје родитеље. И образујте се најбоље што можете.

Шта највише мрзите у NBA: — Поразе.

Р. Павловић

BATMAN

WITH ROBIN

BY BOB KANE

У БОРБИ ПРОТИВ ЗЛОЧИНА

BATMAN, ROBIN, and indicia are trademarks of DC Comics Inc. All Rights Reserved.

